

มาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ
: ศึกษาเฉพาะกรณีการค้ายาเสพติดของประเทศไทย

โดย

พลตำรวจตรี พรชัย เจริญวงศ์

รองผู้บัญชาการตำรวจสันติบาล

กองบัญชาการตำรวจสันติบาล สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๐

ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๐ – ๒๕๖๑

บทคัดย่อ

เรื่อง มาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณีการค้ายาเสพติดของประเทศไทย

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

ผู้วิจัย พลตำรวจตรี พรชัย เจริญวงศ์   **หลักสูตร** วปอ.   **รุ่นที่** ๖๐

ปัญหาอาชญากรรมในปัจจุบันถือเป็นปัญหาระดับชาติที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทย การค้ายาเสพติดได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบจากการค้ายาเสพติดภายในประเทศไปสู่อาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ การศึกษามาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติโดยศึกษาเฉพาะกรณีการค้ายาเสพติดของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบความร่วมมือและผลกระทบของมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในประเด็นเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดของประเทศไทย ตลอดจนวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติและการบังคับใช้กฎหมายที่มีผลกระทบทางเศรษฐกิจ เพื่อนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ซึ่งการศึกษาได้ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ มีวิธีการดำเนินการเก็บข้อมูลด้านทุติยภูมิ โดยอาศัยการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ วิจัย ตำบทยุทธศาสตร์ และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ตลอดจนข้อมูลจากสื่อออนไลน์ ที่เกี่ยวข้องกับมาตรการป้องกัน เศรษฐกิจข้ามชาติ และการค้ายาเสพติดโดยสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทั้งภายในประเทศไทยและต่างประเทศ การเก็บข้อมูลด้านปฐมภูมิโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้ จำนวนทั้งสิ้น ๑๒ คน แล้วรวบรวมข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาตามกรอบและประเด็นที่ได้ทำการศึกษา ซึ่งได้ผลสรุปรูปแบบความร่วมมือและผลกระทบของมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ และทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติและการบังคับใช้กฎหมายที่มีผลกระทบทางเศรษฐกิจทั้งในด้านความร่วมมือและการดำเนินการ และด้านการบังคับใช้กฎหมายซึ่งเกิดจากเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายและที่เกิดจากมาตรการทางกฎหมาย ตลอดจนแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ และมีข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ได้แก่ ข้อเสนอแนะเชิงกฎหมาย ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ และข้อเสนอแนะด้านวิชาการ

ABSTRACT

Title Economic Crime Prevention Measures: Specific Study on Drug Problems in Thailand

Field Economics

Name Police Major General Pornchai Charoenwong **Course** NDC **CLASS** 60

The current drug problem is a national problem that affects the security of the country. Drug trafficking has changed the pattern of domestic drug trafficking into transnational economic crimes. A study on the prevention of transnational economic crimes by focusing on the case of drug trafficking in Thailand aims to study the patterns of cooperation and the impact of transnational crime prevention measures on issues related to drug trafficking in Thailand, and to analyze the problems and obstacles to the implementation of transnational crime prevention and the enforcement of economic law in order to provide guidance on solving the problem of cross-border economic crime prevention. The study utilized qualitative research methodology, with the secondary data collection method, based on research findings from research papers, legal research papers and publications, including information from online media related to preventive measures of transnational economy and drug trafficking problems by searching information from both domestic and international sources. Primary data collection by means of in-depth interviews from knowledgeable informants. The data collected were content analyzed in accordance with the framework and issues studied, which summarized the patterns of cooperation and the impact of multinational economic crime prevention measures. It also identified issues and obstacles to the implementation of transnational crime prevention and enforcement, both in terms of cooperation and enforcement and law enforcement by law enforcement officials, and the resulting legal measures as well as solutions to the problem of transnational economic crime prevention. Moreover, there were suggestions for solutions to prevent transnational crime prevention, including legal recommendations, policy recommendations, practical recommendations, and academic recommendations.

คำนำ

งานวิจัยเรื่อง มาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณี การค้ายาเสพติดของประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบความร่วมมือและผลกระทบของ มาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติดของประเทศไทย และ ทำการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติและการบังคับใช้ กฎหมายที่มีผลกระทบทางเศรษฐกิจ เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินการป้องกัน อาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ซึ่งจะเป็นแนวทางดำเนินการปรับปรุงรูปแบบการทำงานในการ ดำเนินการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติดของประเทศไทย

ผู้วิจัยหวังว่าวิจัยฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่จะ สามารถนำไปใช้ในการศึกษาเป็นแนวทางในการปรับปรุงมาตรการป้องกันอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติดของประเทศไทยซึ่งเป็นปัญหาสำคัญระดับชาติและเป็นภัยต่อ ความมั่นคงของประเทศต่อไป

พลตำรวจตรี

(พรชัย เจริญวงศ์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๐

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
ขอบเขตของการวิจัย	๒
วิธีดำเนินการวิจัย	๓
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๓
คำจำกัดความ	๔
บทที่ ๒ แนวคิดทฤษฎีในการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ	
และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕
ความหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ	๖
ลักษณะของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ	๑๐
ปัจจัยที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ	๑๑
ประเภทของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ	๑๓
โครงสร้างขององค์กรอาชญากรรม	๑๓
แนวคิดพื้นฐานในการจัดการกับอาชญากรรมข้ามชาติ	๑๔
รูปแบบการค้ายาเสพติดข้ามชาติในปัจจุบัน	๑๕

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
มาตรการป้องกันการค้ายาเสพติด	๑๗
กฎหมายไทยที่เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ในกรณีการค้ายาเสพติด	๑๕
กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติดและปัญหาที่มักพบ	๓๕
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการการค้ายาเสพติดข้ามชาติ	๔๓
รูปแบบความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ในกรณีการค้ายาเสพติด	๔๕
ผลกระทบของมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ กรณียาเสพติด	๕๑
กรอบแนวคิดของการวิจัย	๕๑
สรุป	๕๒
บทที่ ๓ ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติ และการบังคับใช้กฎหมาย	๕๓
แนวโน้มของปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ในกรณีการค้ายาเสพติด	๕๓
ปัญหาและอุปสรรคการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ในกรณีการค้ายาเสพติด	๕๕
แนวทางแก้ไข	๕๗
สรุป	๕๘
บทที่ ๔ แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติ ในเรื่องยาเสพติด	๖๑
ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้	๖๒

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้	๑๑๔
สรุป	๑๑๗
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๑๒๑
สรุป	๑๒๑
ข้อเสนอแนะ	๑๒๓
บรรณานุกรม	๑๒๖
ประวัติย่อผู้วิจัย	๑๒๕

สารบัญแผนภาพ

หน้า

แผนภาพที่

๒ - ๑	โครงสร้างของขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติ	๑๖
๒ - ๒	รูปแบบการบริหารจัดการความร่วมมือ	๔๕
๒ - ๓	กรอบแนวคิดของการวิจัย	๕๑

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันปัญหาด้านยาเสพติดเป็นปัญหาระดับชาติที่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต ความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน ความสงบสุขของประชาชน รวมทั้งเป็นภัยต่อความมั่นคงของ ประเทศ ประกอบกับการดำเนินการแก้ปัญหาของรัฐบาลความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน อีกทั้งการ แพร่ระบาดของยาเสพติดที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับปัญหายาเสพติด โดยกำหนดขึ้นเป็นวาระแห่งชาติของรัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีการแบ่งอำนาจหน้าที่รับผิดชอบแก่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง หรือแม้แต่ประชาชนภายในประเทศ ต้องร่วมมือกันในการสอดส่องดูแล เพื่อหาแนวทางแก้ไข ซึ่งแม้รัฐบาลจะมีมาตรการป้องกันและปราบปรามกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดในหลายรูปแบบ แต่ก็ยังไม่สามารถจัดยาเสพติดภายในประเทศให้หมดไปได้

แม้จะมีองค์กรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการต่างประเทศ ฯลฯ แต่การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้หมดไป ถือเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยาก เพราะการค้ายาเสพติดได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการค้าจากในปัจจุบัน มาสู่พัฒนาการรูปแบบของการลักลอบค้ายาเสพติดขึ้นไปตามลำดับ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ผลสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี จึงส่งผลให้รูปแบบโครงสร้างทางสังคม เปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ขาดการควบคุมและขาดความสมดุลในการพัฒนาองค์กรหรือสถาบันหลักทางสังคม เหล่านั้น หลายสถาบันขาดความมั่นคง ไม่สามารถควบคุมสอดส่อง รวมไปถึงการได้รับการดูแลอย่างไม่ทั่วถึง ซึ่งไม่เป็นไปตามกรอบวัตถุประสงค์หรือรูปแบบที่วางไว้ นำไปสู่ช่องว่างทางธุรกิจการค้า ทำให้ปัญหาการค้ายาเสพติดขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและมีขนาดกว้างมากขึ้น เริ่มจากการค้ายาเสพติดภายในประเทศ พัฒนาไปสู่อาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ มีบุคคลหรือหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ เหล่านี้ ไม่ว่าจะเป็นนายทุน ผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้นำเข้าและส่งออกยาเสพติด ทั้งในรูปแบบบุคคลธรรมดา และนิติบุคคลซึ่งกระทำการในนามตัวแทน ต่างก็อาศัยผลพวงจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อาศัยเป็นช่องทางในการนำยาเสพติดที่มีอยู่เดิมและต้องการเพิ่มโดยนำพาเสพติดชนิดใหม่เข้ามาเผยแพร่ในกลุ่มประชาชน

บางกลุ่ม ซึ่งวัตถุประสงค์ในการขยายธุรกิจ แต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันออกไป ซึ่งประชาชนกลุ่มเหล่านี้ถือเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญ เพราะเป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะใช้ในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาธุรกิจให้ขับเคลื่อนได้อย่างรวดเร็ว

อีกทั้งการเชื่อมต่อเส้นทางระหว่างประเทศและการเปิดเสรีการค้า ทำให้การเคลื่อนย้ายสิ่งผิดกฎหมายทำได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะการลักลอบค้ายาเสพติด ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้อาชญากรรมข้ามชาติสะพัดในกลุ่มประเทศอาเซียน เกิดจากกระบวนการตรวจสอบและจับกุมของเจ้าหน้าที่ที่รัฐบาลไม่เข้มงวดกวดขันพอ เกิดประเด็นปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศภายใต้อำนาจหน้าที่รับผิดชอบขององค์กรหรือหน่วยงานที่ขาดความร่วมมือและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรในการวางแผนกรอบขั้นตอนการดำเนินงานในมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ อีกทั้งก่อให้เกิดประเด็นปัญหาเกี่ยวกับช่องว่างกฎหมายที่ใช้บังคับ เปรียบเทียบจากการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของอาชญากรรมข้ามชาติ ด้วยเนื้อหาของกฎหมายที่ไม่ครอบคลุมสอดคล้องกับสนธิสัญญาอาเซียน รวมไปถึงประเด็นปัญหาเกี่ยวกับมาตรการในการป้องกันผู้กระทำความผิดทางเศรษฐกิจของอาชญากรรมข้ามชาติมิได้สอดคล้องกับสนธิสัญญาอาเซียนแต่อย่างใด

ผู้วิจัยเห็นควร ดำเนินการปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด เพื่อลดปริมาณการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

๑. ศึกษารูปแบบความร่วมมือและผลกระทบของมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ในกรณีการค้ายาเสพติดของประเทศไทย
๒. วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติและการบังคับใช้กฎหมายที่มีผลกระทบทางเศรษฐกิจ
๓. เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “มาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณีการค้ายาเสพติดของประเทศไทย” โดยมุ่งศึกษามาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้อง

ในการป้องกันการค้ายาเสพติดข้ามชาติ และความร่วมมือภายในประเทศของไทยในการป้องกันการการค้ายาเสพติดข้ามชาติ ตลอดจนความร่วมมือระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาเสพติด

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาและวิจัยนั้น ผู้ศึกษาจะใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการเก็บข้อมูลโดย ๑. ข้อมูลด้านทฤษฎี โดยอาศัยการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ วิจัย ด้วบทกฎหมาย และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ตลอดจนข้อมูลจากเว็บไซต์ ที่เกี่ยวข้องกับมาตรการป้องกัน เศรษฐกิจข้ามชาติ และการค้ายาเสพติด โดยสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทั้งภายในประเทศไทยและต่างประเทศ ๒. ข้อมูลด้านปฐมภูมิ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้ในเรื่องมาตรการป้องกัน เศรษฐกิจข้ามชาติ และการค้ายาเสพติด จำนวนทั้งสิ้น ๑๒ คน ประกอบด้วย รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้อำนวยการสำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้อำนวยการกองกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมาย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสืบสวนสอบสวนทางการเงิน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการกองกฎหมาย กรมสอบสวนคดีพิเศษ ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและยาเสพติด สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้บังคับการข่าวกรอง กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ผู้กำกับกลุ่มงานความมั่นคง กองแผนงานกิจการพิเศษ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ผู้กำกับกลุ่มงานวิเคราะห์ข่าวอาชญากรรมข้ามชาติ กองบังคับการตำรวจสันติบาล ๔ กองบัญชาการตำรวจสันติบาล ๑. การวิเคราะห์ข้อมูล (Content Analysis) โดยการนำข้อมูลที่ได้จากข้อ ๑ และ ๒ มาทำการวิเคราะห์เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ได้ทราบรูปแบบความร่วมมือและผลกระทบของมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ในกรณีการค้ายาเสพติดของประเทศไทย

๒. ได้ทราบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติและการบังคับใช้กฎหมายที่มีผลกระทบทางเศรษฐกิจ

๓. ได้แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ
ในกรณีการค้ายาเสพติด

คำจำกัดความ

มาตรการป้องกันอาชญากรรม	หมายถึง	วิธีการที่ตั้งขึ้นเพื่อเป็นการสกัดกั้นมิให้มีการกระทำ ความผิดใดๆ เกิดขึ้น
รูปแบบความร่วมมือ	หมายถึง	สิ่งทีสร้างและพัฒนาขึ้นไว้เป็นแนวทางในการทำงาน ของบุคคลในหน่วยงานหรือองค์กรซึ่งทำงาน ช่วยเหลือซึ่งกัน และกันด้วยความเต็มใจเพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน
เศรษฐกิจข้ามชาติ	หมายถึง	การกระทำใดๆ อันก่อให้เกิดการเคลื่อนย้าย การผลิต การจำหน่าย และการบริโภค ข้ามพรมแดนของ ประเทศหนึ่ง
การค้ายาเสพติด	หมายถึง	การตกลงแลกเปลี่ยนยาเสพติดกับสินค้าหรือบริการ ต่างๆ

บทที่ ๒

แนวคิดทฤษฎีในการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาหัวข้อเรื่อง แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติดให้เป็นที่ไปตามแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปีของรัฐบาล โดยได้มีการนำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังต่อไปนี้

๑. ความหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ
๒. ลักษณะของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ
๓. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ
๔. ประเภทของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ
๕. โครงสร้างขององค์กรอาชญากรรม
๖. แนวคิดพื้นฐานในการจัดการกับอาชญากรรมข้ามชาติ
๗. รูปแบบการค้ายาเสพติดข้ามชาติในปัจจุบัน
๘. มาตรการป้องกันการค้ายาเสพติด
๙. กฎหมายไทยที่เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด
๑๐. กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติดและปัญหาที่มักพบ
๑๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการการค้ายาเสพติด
๑๒. รูปแบบความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ในกรณีการค้ายาเสพติด
๑๓. ผลกระทบของมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติกรณียาเสพติด
๑๔. กรอบแนวคิดของการวิจัย

โดยรายละเอียดในแต่ละหัวข้อของแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนกรอบแนวคิดของการวิจัย มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ความหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ

เนื่องด้วยในปัจจุบันยังไม่มีนิยามของคำว่า “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ” โดยตรงและยังไม่พบว่า มีนักวิชาการท่านใดได้ให้ความหมายไว้ จึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาจากคำว่า “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” เสียก่อน แล้วจึงค่อยศึกษาคำว่า “อาชญากรรมข้ามชาติ” หลังจากนั้นจึงนำเอาความหมายของคำทั้งสองคำดังกล่าวมาสังเคราะห์ถึงความหมายของ คำว่า “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ” อีกครั้งหนึ่งอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เป็นการกระทำความผิดทางเศรษฐกิจถูกเรียกในชื่อที่แตกต่างกัน จากนักวิชาการหลายท่าน อาทิ อาชญากรรมทางการเงิน (Financial Crime) อาชญากรรมทางธุรกิจ (Business Crime) อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Crime) อาชญากรรมซึ่งกระทำโดยห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท (Corporate Crime) อาชญากรรมทางพาณิชย์ (Commercial Crime) อาชญากรรมอาศัยโอกาสจากการประกอบอาชีพ (Occupation Crime) อาชญากรรมคอปกขาว (White Collar Crime) และองค์กรอาชญากรรม (Organized Crime) ซึ่งทั้งหมดล้วนมีความหมายในทำนองเดียวกัน คือ การกระทำความผิด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งผลกำไรหรือผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ โดยเป็นการกระทำความผิดต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและการพาณิชย์ที่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจถูกนำเสนอขึ้น โดย Edwin H. Sutherland ซึ่งเป็นบุคคลแรก ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับ White-Collar-Crime หรืออาชญากรรมคอเชิ้ตขาว โดยได้เสนอรายงานวิจัยเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๔๕ เพื่อเรียกร้องให้คนหันมาสนใจการกระทำความผิดของบุคคลในวงสังคมชั้นสูง โดยเปลี่ยนความเชื่อที่ว่า อาชญากรรมเกิดขึ้นในชนชั้นล่างของสังคมเท่านั้น และได้ให้นิยามว่า เป็นความผิดที่กระทำลงโดยบุคคลที่มีผู้นับหน้าถือตา มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม (person in upper socio-economic class) ได้อาศัยอำนาจหน้าที่การงานของคนเหล่านั้นเป็นช่องทางในการกระทำความผิด และความผิดดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายต่อวงธุรกิจตลอดจนเศรษฐกิจของประเทศ^๑

คณะกรรมการของสมาคมทนายความของอเมริกาได้ให้ความหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจไว้ว่า อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ คือ พฤติกรรมที่ผิดกฎหมาย มีการแสดงออกที่ไม่รุนแรง ส่วนมากเป็นการกระทำที่เกี่ยวกับการหลอกลวง การปลอมแปลง การปกปิดซ่อนเร้น การย้ายถ่ายเท การละเลยต่อหน้าที่ หรือการใช้อุบายที่ผิดกฎหมาย^๒

^๑ E.H.Surtherland. “White Collar Crime.” N.Y. Holt, rineheart and Winton (1961) p.9-10.

^๒ Committee on Economic offenses. “Section of Criminal Justice.” (Final Report of the American Bar Association, December 30, 1976). p. 31.

สำหรับประเทศไทย ได้มีผู้ให้นิยามของการกระทำความผิดทางเศรษฐกิจไว้ด้วยกันหลายท่าน แต่เนื่องจากบ่อยครั้งที่การก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจมีความคาบเกี่ยวอยู่กับการดำเนินธุรกิจอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้นจึงต้องมีเส้นแบ่งกั้นระหว่างการกระทำที่ถูกกฎหมายกับการกระทำที่จะถือว่าเป็นการผิดกฎหมายหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายออกจากกัน ซึ่งความหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจจำแนกออกเป็น ๒ แนวทาง คือ

๑.แนวทางที่ยึดถือเอากฎหมายเป็นกรอบพิจารณา โดยมองว่าอาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นการกระทำความผิดกฎหมายเหมือนเช่นอาชญากรรมอื่นๆ เพียงแต่มีรูปแบบลักษณะของบุคคลที่กระทำ หรือผลกระทบในวงกว้างต่างไปเท่านั้น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจไม่จำกัดเฉพาะแต่เป็นการกระทำผิดกฎหมายอาญาเท่านั้น แต่อาจผิดกฎหมายลักษณะอื่นได้ แต่ที่สำคัญการกระทำผิดนั้นต้องส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศด้วย

รศ.วีระพงษ์ บุญโญภาส ได้ให้ความหมายอาชญากรรมทางเศรษฐกิจไว้ว่า การกระทำ ความผิดต่อกฎหมาย ซึ่งมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ โดยมีได้จำกัดเฉพาะ ความผิดกฎหมายอาญาเท่านั้น ผู้กระทำความผิดดังกล่าวมักจะเป็นผู้ที่มีสถานภาพในทางสังคม มี ตำแหน่งหน้าที่การงานและความรู้

ดังนั้น หากยึดถือตามแนวกฎหมายถือว่าการประกอบธุรกิจเพื่อให้ได้มาซึ่ง ผลตอบแทนทางธุรกิจมากที่สุด แต่การกระทำนั้นมิได้มีการฝ่าฝืนกฎหมายใดๆ ก็ยังไม่ถือว่าเป็น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ แม้ว่าการกระทำนั้นจะทำให้ผู้อื่นเสียเปรียบหรือเสียหายจากการกระทำ จากการแสวงหาประโยชน์ส่วนตนดังกล่าวก็ตาม

๒.แนวทางที่ยึดการเอารัดเอาเปรียบทางเศรษฐกิจเป็นกรอบพิจารณา โดยมุ่งสู่ปัญหา ความเลื่อมล้ำหรือความไม่เป็นธรรมทางเศรษฐกิจเป็นหลัก ซึ่งโยงถึงทฤษฎีมาร์กซิสต์เรื่องมูลค่า ส่วนเกิน โดยถือว่าผู้ที่ขูดรีดเอาส่วนเกินของการผลิตไปข่มถือเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ไม่ จำกัดว่าผู้ขูดรีดนั้นเป็นใคร^๗

ดร.อภิชัย พันธเสน ให้ความหมายของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจว่า “ใครก็ตามที่ พยายามแย่งยึดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยไม่ชอบธรรม เนื่องจากมีอำนาจมืด มีความฉลาด มี อำนาจทางเศรษฐกิจ มีพลังกำลัง หรือมีอิทธิพลทางกฎหมาย ทางทหาร ทางการเมืองเหนือกว่า ข่ม ถือได้ว่าเป็นการประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ก็เป็นอาชญากรรมทาง

^๗ อภิชัย พันธเสน. “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ: อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการ บังคับใช้กฎหมาย”. (เอกสารสรุปการอภิปราย เรื่อง อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ: อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ๒๗ มกราคม ๒๕๓๐). หน้า ๒๐.

เศรษฐกิจ^๔

คณิน บุญสุวรรณ ได้ให้ความหมายไว้ว่า อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ คือ การกระทำใดๆ ที่ก่อให้เกิดผลเสียหายอย่างร้ายแรง หรือบ่อนทำลายเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ว่าจะกระทำนั้นผู้กระทำมีเจตนาหรือไม่เจตนา ผิดกฎหมายหรือไม่ผิดกฎหมาย มีกฎหมายหรือไม่มีกฎหมายห้ามก็ตาม^๕

ดังนั้นความหมายอาชญากรรมทางเศรษฐกิจตามที่มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ตามข้างต้น ซึ่งที่สำคัญนั้นคือนักวิชาการตะวันตกที่เป็นท่านแรกที่ได้นำเสนอรายงานวิจัยการศึกษาเกี่ยวกับ White-Collar-Crime หรืออาชญากรรมคอเชิ้ตขาว คือ Edwin H. Sutherland ศาสตราจารย์ด้านอาชญาวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยอินเดียนา สหรัฐอเมริกา (๑๙๔๕) ได้ให้นิยามไว้ว่า “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ คือ การกระทำความผิดกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่น โดยบุคคลที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ อาศัยความสัมพันธ์ทางอาชีพเหล่านั้น และความผิดดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายต่อวงการธุรกิจ ตลอดจนเศรษฐกิจของประเทศ”^๖

ส่วน อาชญากรรมข้ามชาติ นั้น คำว่า “ข้ามชาติ” ในนัยของอาชญากรรมข้ามชาติ ได้ปรากฏอยู่ในเอกสารประกอบการประชุมสภาเศรษฐกิจและสังคมขององค์การสหประชาชาติ ณ เมืองเนเปิลส์ ประเทศอิตาลี ระหว่างวันที่ ๒๑ – ๒๓ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๓๗^๗ ได้ให้ความหมายของคำว่า “ข้ามชาติ” หมายถึง การเคลื่อนย้าย ข้อมูล เงินตรา วัตถุสิ่งของ บุคคล หรือสิ่งของอื่นที่จับต้องได้ และจับต้องไม่ได้ ข้ามพรมแดนของประเทศหนึ่ง โดยมีผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยหนึ่งคนที่ไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ให้คำจำกัดความว่า อาชญากรรมข้ามชาติ (Transnational Crime) คือ การกระทำที่ประเทศที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย ๒ ประเทศถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา และมีการกำหนดโทษ โดยมีลักษณะเป็นการกระทำร่วมกัน โดยบุคคลตั้งแต่ ๒ คนขึ้นไป หรือในรูปแบบขององค์กรที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ร่วมกัน โดยมีขอบด้วยกฎหมาย โดยมีการตระเตรียมการ การพยายาม และการลงมือกระทำความผิด

^๔ เรื่องเดียวกัน. หน้า ๒๐.

^๕ คณิน บุญสุวรรณ. “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ นักบ่อนทำลายชาติที่แท้จริง”. (เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ, คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๒๙). หน้า ๓.

^๖ E.H.Sutherland. op.cit. p.9-10.

^๗ วันชัย รุจนวงศ์ และคณะ. “การใช้ถ้อยคำในอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรและพิธีสารแนบท้าย”. (รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ เรื่อง การพัฒนากฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติระยะที่ ๒). หน้า ๒๕.

ต่อเนื่องกันจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง หรือไปยังอีกหลายประเทศ^๘

ความหมายขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ.๒๐๐๐ ได้มีการกำหนดถึงลักษณะอาชญากรรมที่เป็นความผิดที่มีลักษณะข้ามชาติ^๙

๑. ความผิดนั้นกระทำลงในประเทศมากกว่าหนึ่งประเทศ

๒. ความผิดนั้นกระทำลงในประเทศหนึ่ง แต่ส่วนสำคัญของการเตรียมการ การวางแผน การสั่งการ หรือการควบคุมได้กระทำในอีกประเทศหนึ่ง

๓. ความผิดนั้นกระทำลงในประเทศหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางอาญาในอาณาเขตของประเทศมากกว่าหนึ่งประเทศ หรือ

๔. ความผิดนั้นกระทำลงในประเทศหนึ่งแต่มีผลกระทบที่สำคัญเกิดขึ้นในอีกประเทศหนึ่ง

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ มาตรา ๓ กำหนดความหมายของ “องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ” ไว้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ค.ศ.๒๐๐๐ ว่าหมายถึง คณะบุคคลตั้งแต่สามคนขึ้นไปที่รวมตัวกันในช่วงเวลาหนึ่งและร่วมกระทำการใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระทำความผิดร้ายแรงและเพื่อได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ทางวัตถุอย่างอื่น ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม โดยเป็นการกระทำที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

๑. ความผิดที่กระทำในเขตแดนของรัฐมากกว่าหนึ่งรัฐ

๒. ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่การเตรียม การวางแผน การสั่งการ การสนับสนุน หรือการควบคุมการกระทำความผิดได้กระทำในอีกรัฐหนึ่ง

๓. ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่ง แต่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมที่มีการกระทำความผิดมากกว่าหนึ่งรัฐ

๔. ความผิดที่กระทำในรัฐหนึ่งแต่ผลของการกระทำที่สำคัญเกิดขึ้นในอีกรัฐหนึ่ง
ดังนั้น อาชญากรรมข้ามชาติ จึงเป็นการกระทำขององค์กรหรือกลุ่มบุคคลที่สมคบและ

^๘เรื่องเดียวกัน. หน้า ๒๕.

^๙สำนักงานอัยการสูงสุด, สถาบันกฎหมายอาญา. “คำแปลอย่างเป็นทางการ อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร”. อนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (United Nations Convention against Transnational Organized Crime) พร้อมด้วยวิธีสารและคำแปลอย่างไม่เป็นทางการ, หน้า ๒.

ร่วมมือกันกระทำความผิดมากกว่าในประเทศใดประเทศหนึ่งแต่เพียงประเทศเดียว อันเป็นความผิดตามกฎหมายอาญาและบทลงโทษของประเทศที่องค์กร หรือกลุ่มบุคคลเหล่านั้นดำเนินการ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อมุ่งแสวงหาประโยชน์และอำนาจที่ขัดต่อหลักกฎหมายและศีลธรรมก่อให้เกิดผลกระทบต่อความสัมพันธ์และความมั่นคงของบุคคล องค์กร เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอื่นๆ รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งการกระทำความผิดในรูปแบบดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อทั้งโดยตรงและโดยอ้อมแก่ประเทศต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

จากที่ได้มีการพยายามนิยามคำว่า “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” และ “อาชญากรรมข้ามชาติ” ดังกล่าวข้างต้น จึงพอจะสรุปความหมายของคำว่า “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ” ได้ดังนี้

“อาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ คือ การกระทำความผิดกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่นโดยองค์กรหรือกลุ่มบุคคลกระทำในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ อาศัยความสัมพันธ์ทางอาชีพของบุคคลเหล่านั้น และความผิดดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายต่อวงการธุรกิจตลอดจนเศรษฐกิจของรัฐนั้นๆ”

จากความหมายดังกล่าวอาจเรียกอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติอย่างง่าย ๆ ว่าเป็นการ โกง หรือฉ้อฉล หลอกหลวงให้คู่ค้าในอีกรัฐหลงเชื่อ โดยอาชญากรซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือขบวนการหรือเครือข่าย และเป็นผู้ที่มีความรู้ในระบบการค้าระหว่างประเทศ มีสถานภาพทางสังคมในระหว่างประเทศ กระทำการดังกล่าวโดยอาศัยความเชื่อถือในทางระหว่างประเทศ และระบบธุรกิจระหว่างประเทศที่อาจจะยังคงมีความบกพร่องอยู่บ้างโดยฉกฉวยหลอกหลวงต่อคู่ค้าของตน

ลักษณะของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ

ด้วยอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ เป็นการกระทำที่มีวัตถุประสงค์โดยตรง คือ การดำเนินการประกอบธุรกิจที่ผิดต่อกฎหมาย และดำเนินการโดยองค์กรที่มีโครงสร้างการทำงานที่สลับซับซ้อนยากต่อการสืบสวนสอบสวนไปถึงผู้ที่มีอำนาจบงการใหญ่สุด โดยการดำเนินกิจกรรมธุรกิจผิดกฎหมายเหล่านี้มักถูกดำเนินการพร้อมไปกับธุรกิจที่ถูกกฎหมาย อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่และกับทุกคน

ลักษณะของการกระทำความผิดทางเศรษฐกิจข้ามชาติ เป็นความผิดในทางอาญาซึ่งเป็นการกระทำที่เป็นอันตรายต่อสังคมอย่างชัดเจน ผู้กระทำความผิดมีแรงจูงใจในทางด้านผลประโยชน์และด้านการเงิน หวังผลประโยชน์อย่างไม่มีขอบเขตจำกัด บางครั้งผู้กระทำความผิดเป็นผู้มีฐานะ ชื่อเสียง และได้รับความไว้วางใจจากสังคม ความผิดทางเศรษฐกิจจะทำลายความมั่นคงทางการเงินของบุคคล สาธารณชนและวิสาหกิจของเอกชนของแต่ละรัฐนั้น และเกิดความผิด

แพร่หลายเป็นภัยคุกคามต่อประเทศอื่นได้ และความผิดบางอย่างยังเกี่ยวพันกับการฟอกเงินอันจะนำไปสู่การสนับสนุนกิจกรรมที่ผิดกฎหมายอื่นอีกต่อไป อนึ่ง พอจะสามารถจำแนกลักษณะของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ได้ดังนี้

๑. มีการดำเนินการในรูปแบบของบุคคล องค์กร ขบวนการข้ามชาติที่มีความรู้ความเข้าใจในระบบธุรกิจการค้าเศรษฐกิจระหว่างประเทศเป็นอย่างดีและมีความน่าเชื่อถือในทางธุรกิจระหว่างประเทศ เป็นขบวนการที่มีโครงสร้างสลับซับซ้อน และมีการทำงานร่วมกันในลักษณะเครือข่าย(Network) โดยเป็นการกระทำผิดกฎหมายหรือแฝงเร้นการกระทำผิดกฎหมายไว้ในกิจการที่ถูกกฎหมาย เชื่อมโยงการกระทำในดินแดนอย่างน้อยสองดินแดนขึ้นไป

๒. เป็นการกระทำผิดกฎหมายที่ผู้กระทำมีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเป็นพิเศษในการจัดการอย่างเป็นระบบ มีการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้าช่วย เช่น คอมพิวเตอร์ สมาร์ทโฟน มีการศึกษาข้อมูล วางแผน และจัดการเรื่องอื่นอย่างเป็นขั้นตอน จึงยากต่อการสืบสวนจับกุม

๓. มีวิธีการปกปิดความผิดและพยายามทำลายพยานหลักฐานเพื่อมิให้มีหลักฐานผูกมัดตน เพราะอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาตินี้ จะมีความซับซ้อนและมีการกระทำทุกอย่างค่อยเป็นค่อยไปใช้เวลานานพอสมควร จึงจะรู้ถึงความเสียหายทำให้การค้นหาลักษณะเป็นไปด้วยความยากลำบากไม่ทันต่อเหตุการณ์อันเป็นการเปิดโอกาสให้อาชญากรรมประเภทนี้สามารถปกปิดทำลาย ซ่อนเร้นหลักฐานได้เป็นอย่างดีด้วยอำนาจเงินที่ได้มาจากการทำความผิดทางเศรษฐกิจ และมีการสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งในระดับนโยบายและปฏิบัติในลักษณะแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน

๔. เป็นการทำความผิดที่มุ่งเน้นการประสงค์ต่อเงิน หรือทรัพย์สิน ผลประโยชน์สูงสุดของกลุ่มเป็นหลัก อาศัยกลอุบายหลอกลวงให้หลงเชื่อ ไม่มีลักษณะของความรุนแรงโดยใช้กำลังทำร้าย ไม่ใช้อาวุธ ไม่ใช้วิธีการข่มขู่ ไม่ใช้วิธีการเผชิญหน้า เป็นการทำความผิดที่สังเกตได้ยาก ทำให้ผู้เสียหายไม่รู้สึกรู้สว่าตนเป็นเหยื่อของอาชญากรรม มีลักษณะเป็นอันตรายต่อความผาสุกและสวัสดิภาพของประชาชน ความเสียหายมีมูลค่ามากกว่าอาชญากรรมธรรมดาทั่วไป จำนวนผู้เสียหายแต่ละครั้งมีเป็นจำนวนมาก

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ

โดยพื้นฐานแล้วอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติจะมีลักษณะภายนอกโดยรวมคล้ายคลึงกับอาชญากรรมธรรมดาทั่วไป แต่ด้วยมีแรงจูงใจอย่างแรงที่ผลประโยชน์ตอบแทนด้าน

ทรัพย์สินจำนวนมากศาล^{๑๐}ตามแนวคิดทางจิตวิทยาซึ่งมองว่ากิเลสตัณหาในตัวมนุษย์เป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้มนุษย์เกิดความโลภไม่รู้จักความพอเพียง ทำให้มนุษย์มองการณ์ไกลคิดแต่จะได้แต่ฝ่ายเดียว โดยไม่คำนึงผลเสียหายที่จะเกิดต่อส่วนรวม ประกอบกับมีปัจจัยหลายประการที่เอื้อต่อการกระทำผิด ทำให้มีการกระทำผิดเกิดขึ้น ซึ่งปัจจัยที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ก็คือ

๑. ความรู้ความเชี่ยวชาญในการกระทำผิดของอาชญากร อาชญากรทางเศรษฐกิจข้ามชาติมักจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถพิเศษในเรื่องที่ตนจะกระทำผิดเป็นอย่างดี สามารถหาจุดอ่อนเพื่อทำลายจุดแข็งของระบบได้ เป็นเรื่องที่คนธรรมดาซึ่งไม่ได้อยู่ในวงการนั้นยากที่จะเข้าใจและดำเนินการได้

๒. ระบบโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ระบบเศรษฐกิจที่เหมาะสมจะช่วยให้ปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกิดขึ้นได้ ในประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบเสรีเป็นระบบเศรษฐกิจแบบเปิด เอกชนและรัฐสามารถดำเนินการทางธุรกิจได้อย่างเต็มที่ในเกือบทุกส่วนของสังคม ผลผลิตที่ได้จากเศรษฐกิจจะมีความมั่งคั่ง เป็นแรงจูงใจให้มีการกระทำผิด

๓. โอกาสในการกระทำผิด องค์กรหรือหน่วยงานส่วนใหญ่เป็นบ่อเกิดอาชญากรรมยิ่งบุคคลมีตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบต่อหน่วยงานสูงมากเท่าใด ก็ยังมีโอกาสก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจสูงมากขึ้นเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อแลกกับความก้าวหน้าในหน้าที่การงานตลอดจนผลประโยชน์และชื่อเสียงของตน ทำให้บุคคลระดับผู้บริหารขององค์กรหรือหน่วยงานนั้นเลือกที่จะทำผิดกฎหมาย โดยที่หน่วยงานของรัฐที่ควบคุมกิจกรรมทางธุรกิจมีบุคลากรไม่เพียงพอที่จะควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึง และยากที่จะพิสูจน์ว่ามีการกระทำผิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติขึ้น จึงเป็นการเปิดโอกาสให้มีการกระทำผิดทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง

๔. การตัดสินใจในการที่จะเข้ากระทำผิด เมื่อวัตถุประสงค์หลักของการดำเนินธุรกิจ คือ การแสวงหากำไร แต่หน่วยงานอาจดำเนินกิจการขาดทุนหรือประสบความล้มเหลวในการประกอบธุรกิจและเพื่อให้หน่วยงานของตนอยู่รอด จึงทำให้มีการใช้วิธีการต่างๆ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องและผิดกฎหมายได้

---

^{๑๐} Walter Bromberg. "Illegal But Not Criminal: Business crime in America." (New Jersey: Prentice-Hall, inc., 1977). p.74.

ประเภทของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติส่วนใหญ่สามารถจำแนกประเภทได้ดังนี้

๑. การฟอกเงิน
๒. การลักลอบนำสินค้าเข้ามาในประเทศโดยหลีกเลี่ยงภาษี
๓. การละเมิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความผิดเกี่ยวกับเงินตรา รวมถึงการลักลอบขนเงินเข้าประเทศ และการฉ้อโกงบัตรเครดิต
๔. การฉ้อโกงค่าธรรมเนียมในการโอนเงินข้ามชาติ
๕. การละเมิดลิขสิทธิ์และสิทธิบัตร
๖. การค้ามนุษย์ข้ามชาติ
๗. การลักลอบค้ายาเสพติด
๘. การลักลอบนำคนเข้าเมือง
๙. การลักลอบค้าอาวุธ
๑๐. การโจรกรรมและลักลอบค้ายานพาหนะ

โครงสร้างขององค์กรอาชญากรรม

๑. กลุ่มอาชญากร(Criminal Groups)

มีลักษณะที่เป็นสมาชิกภาพมีโครงสร้างและความต่อเนื่องประกอบกับเป็นแกนกลางขององค์กรอาชญากรรม
๒. ผู้พิทักษ์/ที่ปรึกษา(The Protector)

บุคคลกลุ่มนี้มีมักประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหรือธุรกิจ ที่ปรึกษาทางการเงิน ซึ่งจะคอยให้ความช่วยเหลือกลุ่มอาชญากร ทำให้รอดพ้น จากการดำเนินคดีของรัฐ
๓. ผู้สนับสนุนที่ผู้เชี่ยวชาญ(Specialized Support)

บุคคลกลุ่มนี้จะไม่มีพันธะกับกลุ่มอาชญากรแต่ถือเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรอาชญากรรมเช่นผู้ให้ความช่วยเหลือให้ความสะดวกในการประกอบอาชญากรรม
๔. ผู้สนับสนุนเป็นผู้ให้บริการ(User Support)

กลุ่มนี้ มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนองค์กรประสบความสำเร็จเป็นผู้ให้บริการที่ผิดกฎหมาย
๕. การสนับสนุนจากสังคม(Social Support)

เป็นผู้ทำให้องค์กรมีอำนาจและได้รับการยอมรับจากสังคม

แนวคิดพื้นฐานในการจัดการกับอาชญากรรมข้ามชาติ

๑. แนวคิดความร่วมมือระหว่างประเทศ (International Cooperation) มีรากฐานมาจาก "ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ" เป็นความสัมพันธ์ระหว่างรัฐต่อรัฐ และยังหมายความรวมถึง หน่วยงานอื่นๆ ที่มีรัฐ เช่น องค์การระหว่างประเทศ กลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งซึ่งมีบทบาทในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้ด้วย โดยในยุคปัจจุบันไม่มีรัฐใดที่มีอำนาจอธิปไตยที่สมบูรณ์ที่จะสามารถดำรงอยู่อย่างโดดเดี่ยวตามลำพัง โดยไม่ต้องมีการติดต่อกับรัฐอื่นหรือหน่วยงานอื่น หากแต่ต้องอาศัยความช่วยเหลือเอื้ออาทรเกี่ยวพันและเป็นผลซึ่งกันและกัน และมีการแบ่งปันซึ่งผลประโยชน์ร่วมกัน เมื่อรัฐได้กำหนดกรอบซึ่งรัฐควรจะต้องปฏิบัติในการจัดการต่อประเด็นใดประเด็นหนึ่งตรงตามความคาดหวังของรัฐอื่น อันเป็นวิถีปฏิบัติระหว่างประเทศ (International regime) จึงจะสามารถช่วยให้เกิดความร่วมมือระหว่างกันระบบระหว่างประเทศที่มีลักษณะอนาธิปไตยไม่มีรัฐใดที่มีอำนาจโดยสมบูรณ์ จึงจำเป็นที่รัฐเหล่านั้นจะต้องบูรณาการแนวคิดและร่วมมือกันเพื่อขจัดภัยคุกคามอันมีผลกระทบต่อความมั่นคงอยู่รอดของรัฐต่างๆ

๒. แนวคิดความร่วมมือระหว่างประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (International Criminal Justice Cooperation) ในกรณีที่ต้องดำเนินกระบวนการทางอาญาในอาณาบริเวณของรัฐอื่น จะต้องมีการร้องขอเพื่ออาศัยอำนาจหน่วยงานของรัฐนั้นๆ ดำเนินการแทนจะกระทำเองโดยตรงไม่ได้ การดำเนินความร่วมมือก็ต้องเป็นไปตามความตกลงกับรัฐนั้นๆ การจัดการกับอาชญากรรมที่มีลักษณะข้ามแดนจะสัมฤทธิ์ผลได้จึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างรัฐเพื่อให้สามารถป้องกันและดำเนินการนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษตามกฎหมายของรัฐที่ความผิดเกิดขึ้นได้

๓. แนวคิดปฏิสัมพันธ์เครือข่ายด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (Criminal Justice Network Interaction) มีรากฐานมาจาก "ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่ (Structural - functional Theory)" มองว่า หน้าที่ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เปรียบคือ การทำหน้าที่ของอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย โดยแต่ละส่วนจะต้องช่วยเหลือและเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เพื่อให้ระบบทั้งระบบสามารถที่จะดำรงอยู่ได้และเกิดประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาปฏิสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ ของระบบย่อย (Subsystems) คือ หน่วยงานแต่ละหน่วยงานของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาด้วยกัน ก็จะเห็นว่า การปฏิสัมพันธ์ต่อกันของระบบย่อยต่างๆ ก็มีผลต่อส่วนรวม เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญามีส่วนสัมพันธ์และสืบเนื่องต่อกัน ถ้าหากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีนโยบายในการปฏิบัติงานที่ไม่สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ก็จะส่งผลกระทบต่อระบบงานอื่นๆ ในกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม แนวคิดปฏิสัมพันธ์เครือข่ายจึงมุ่งเน้นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สัมพันธ์ในเชิงภารกิจต้องร่วมมือกันเพื่อขจัดปัญหาและผลกระทบอันเกิดจากการปฏิบัติงานและสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในประเทศเพื่อบรรลุเป้าหมายของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

รูปแบบการค้ายาเสพติดข้ามชาติในปัจจุบัน

หากแบ่งโครงสร้างขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติในปัจจุบัน สามารถแบ่งได้เป็น ๓ กลุ่ม คือ

๑. กลุ่มผู้ผลิต

พบว่ามีฐานการผลิตยาเสพติดส่วนใหญ่อยู่ภายนอกประเทศของไทย ได้แก่ บริเวณพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ^{๑๑}ซึ่งมีขีดความสามารถในการผลิตยาเสพติดได้ในปริมาณมาก ตามแนวชายแดนไทย-พม่า ซึ่งจะเป็นชนกลุ่มน้อยที่มีกองกำลัง ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน ในภูมิภาคเอเชียใต้ เช่น ประเทศอัฟกานิสถาน ปากีสถาน และในภูมิภาคลาตินอเมริกา เช่น ประเทศบราซิล อาร์เจนตินา โบลิเวีย โคลัมเบีย และเปรู

๒. กลุ่มผู้ค้าส่ง

แบ่งออกได้เป็น ๓ ขนาด

๒.๑ ขนาดใหญ่ มีลักษณะดำเนินการนำยาเสพติดเข้ามาในประเทศและส่งยาเสพติดออกไปยังต่างประเทศทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ

๒.๒ ขนาดกลาง มีลักษณะดำเนินการค้าส่งยาเสพติดภายในประเทศในระดับภูมิภาค

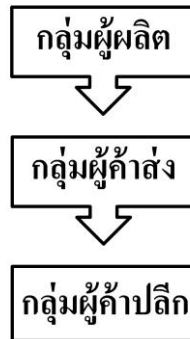
๒.๓ ขนาดเล็กมีลักษณะดำเนินการค้าส่งยาเสพติดภายในประเทศในระดับท้องถิ่น

๓. กลุ่มผู้ค้าปลีก

เป็นกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดในพื้นที่ที่คอยจำหน่ายยาเสพติดให้กับผู้ใช้โดยตรง

^{๑๑} สำนักงาน ป.ป.ส. “สรุปผลการประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านยาเสพติดครั้งที่ ๕ ระหว่างวันที่ ๑๙ – ๒๐

แผนภาพที่ ๒ - ๑ โครงสร้างของขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติ

ปัจจุบันขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการค้ายาเสพติดแฝงตัวมาในรูปแบบธุรกิจอื่นมากมาย ทั้งนี้เพื่อต้องการนำเงินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดมาลงทุนทำธุรกิจ เพื่อฟอกให้เป็นเงินสะอาด ก่อนส่งส่วนหนึ่งกลับไปยังกลุ่มเจ้าของยาเสพติด โดยรูปแบบการฟอกเงินของกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติ^{๑๒} จะมีการแบ่งแยกหน้าที่ให้มีกลุ่มผู้รับผิดชอบด้านการฟอกเงิน โดยเฉพาะ มีรูปแบบการแปรสภาพเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติดจำนวนมหาศาลให้ดูเหมือนว่าที่มาของเงินเหล่านั้นได้มาจากธุรกิจที่ถูกต้องตามกฎหมาย อีกทั้งขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติยังได้มีการนำเงินเสมือนหรือ Virtual Currency^{๑๓} ซึ่งเป็นเงินในรูปแบบดิจิทัลที่ใช้ทำธุรกรรมผ่านระบบอินเทอร์เน็ต สามารถใช้โอนมูลค่าซื้อสินค้าและบริการได้เสมือนเป็นเงินสดที่ใช้ในโลกจริง โดยพัฒนามาจากเงินกลางที่ใช้แลกเปลี่ยนสินค้าในโลกเสมือน ปัจจุบันมีเป็นหลักร้อยสกุล แต่ที่ได้รับความนิยมและมีอัตราการแพร่ขยายรวดเร็วที่สุด คือ Bitcoin

คุณลักษณะเด่นที่ทำให้เงินเสมือน โดนเฉพาะ Bitcoin เป็นเครื่องมือใช้รองรับการฟอกเงินขององค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ คือ การเป็นช่องทางเคลื่อนย้ายถ่ายเทเงินโดยไม่ต้องมีการแสดงตัวตน สามารถเปิดใช้งานได้โดยเพียงแค่ Download โปรแกรมสร้างบัญชีกระเป๋า

^{๑๒} ส่วนพัฒนานโยบายการกำกับ, กองกำกับและตรวจสอบ, สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. "รายงานข่าวกรองทางการเงิน เรื่อง การฟอกเงินผ่านธุรกิจรถหรู". (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.amlo.go.th/amlointranet/media/k2/attachments/SuperCarYML_ReportYYY.Y.60_9081.pdf, ๒๕๖๐.

^{๑๓} ส่วนพัฒนานโยบายการกำกับ, กองกำกับและตรวจสอบ, สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. "รายงานข่าวกรองทางการเงิน เรื่อง ความเสี่ยงของเงินเสมือนในการเป็นเครื่องมือรองรับการก่ออาชญากรรม". (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.amlo.go.th/amlo-intranet/index.php?option=com_k2&view=item&task=download&id=1867_4e20bbcf837a0a5a7bc46afe9498c904., ๒๕๖๑.

เงิน (Bitcoin Wallet) ซึ่งมีหลายโปรแกรมให้เลือกใช้ โดยไม่ต้องให้ข้อมูลส่วนตัวใดในการสมัคร ชื่อที่ปรากฏเป็นเพียงชื่อบัญชีกระเป๋าเงินที่ผู้ใช้งานทั้งสองฝ่ายต่างไม่มีข้อมูลตัวตนที่แท้จริงของผู้ที่ ทำธุรกรรมด้วย รวมทั้งแต่ละบุคคลยังสามารถเปิดบัญชีผู้ใช้งานได้หลายบัญชีเท่าที่ต้องการ และ เนื่องจากเป็นสกุลเงินที่ไม่อยู่ในการควบคุมของเจ้าของเว็บไซต์ใดและธนาคารกลางประเทศใด การ ทำธุรกรรมแต่ละครั้งจึงเป็นไปในลักษณะตัวต่อตัวที่ไม่ผ่านสถาบันการเงินตัวกลาง ไม่มีการบันทึก ประวัติการทำธุรกรรมและไม่ถูกตรวจสอบโดยหน่วยงานของรัฐ นอกจากนี้ ความก้าวหน้าทาง เทคโนโลยียังทำให้การ โอนเงินเสมือนจริงผ่านสมาร์ตโฟนและแท็บเล็ตเป็นธุรกรรมที่ทำได้ง่าย เป็นส่วนตัวและมีความคล่องตัวโดยไม่จำกัดพื้นที่ ลักษณะเด่นเหล่านี้ล้วนเอื้อประโยชน์ต่อการทำ ธุรกรรมที่สามารถอำพรางตัวตนและอำพรางสถานที่ได้เป็นอย่างดี Bitcoin จึงกลายเป็นเครื่องมือ ของอาชญากรในการใช้ซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการที่ผิดกฎหมายครอบคลุมเกือบทุก ประเภท โดยโอนจ่ายมูลค่ากันได้ในระดับข้ามภูมิภาคที่ไม่ทิ้งหลักฐานดังเช่นการ โอนเงินผ่าน สถาบันการเงิน

เมื่อพิจารณาความเสี่ยงของการค้ายาเสพติดข้ามชาติกับ Bitcoin จะพบว่า การซื้อขายยา เสพติดผ่านอินเทอร์เน็ตยังคงเป็นช่องทางที่แพร่ขยายไปทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย แม้ที่ผ่านมา ขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติจะใช้วิธี โอนเงินผ่านระบบธนาคาร โดยใช้บัญชีผู้แทนเป็นหลัก แต่ จากการกวาดล้างอย่างเข้มงวดของทางการ ทำให้มีแนวโน้มสูงที่อาจมีการ หันมาใช้ Bitcoin เป็น ตัวกลางแลกเปลี่ยนมากขึ้น ในการยกย้ายถ่ายเททรัพย์สินหรือสร้างความซับซ้อนในเส้นทางการเงิน เพื่อปกปิดตัวตนหรือแหล่งที่มาที่ผิดกฎหมายและหลบเลี่ยงการ ทิ้งร่องรอยที่อาจถูกตรวจสอบต่างๆ ที่เป็นส่วนสำคัญของกระบวนการฟอกเงิน

มาตรการป้องกันการค้ายาเสพติด

สาเหตุของอาชญากรรมพบว่าเกิดจากเจตนาในการกระทำความผิดและโอกาสในการ กระทำความผิด การป้องกันอาชญากรรมจึงเป็นการใช้มาตรการและวิธีการต่างๆ ที่ไม่ให้ อาชญากรรมเกิดขึ้น โดยสามารถแบ่งมาตรการป้องกันได้เป็น ๓ มาตรการ คือ

๑. มาตรการป้องกันพื้นฐาน เป็นการปฏิบัติภายใต้แนวความคิดที่สอดคล้องกับ องค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรม ซึ่งประกอบด้วยสภาพแวดล้อมของสังคม สถานภาพของผู้ที่ จะประกอบอาชญากรรม และ โอกาสในการประกอบอาชญากรรม ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ

แก้ไขป้องกัน โดยการทำให้อาชญากรไม่มีโอกาสในการกระทำความผิด ดังนี้

๑.๑ การตัดโอกาสในการประกอบอาชญากรรมของอาชญากรโดยตรง เพื่อไม่ให้คนที่คิดจะประกอบอาชญากรรมมีโอกาสได้กระทำหรือให้มีโอกาสน้อยที่สุด

๑.๒ การขจัดมูลเหตุ คือ การตัดโอกาสในการประกอบอาชญากรรมของอาชญากรโดยทางอ้อม ภายใต้อิทธิพลความสามารถและขอบข่ายอำนาจของหน่วยงานนั้น

๒. มาตรการป้องกันตามปกติ คือการกำหนดแนวทางปฏิบัติให้กับเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติงานเพื่อผลการป้องกันการเกิดอาชญากรรมทั่วไปในทุกคดีและมีการติดตามตรวจสอบประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ

๓. มาตรการป้องกันเชิงรุก มาตรการนี้เป็นการปฏิบัติหน้าที่ที่ใกล้เคียงกับการปราบปราม แต่ยังไม่ถึงขั้นของการจับกุมเป็นแต่การปฏิบัติหน้าที่เข้าใกล้อาชญากรรมมากขึ้นกว่ามาตรการป้องกันตามปกติ วิธีการนี้จะเน้นย้ำการกระทำที่สม่าเสมอเพื่อป้องกันมากกว่าการหวังผลจับกุม

และการป้องกันการค้ายาเสพติดถือเป็นมาตรการในการดำเนินงานเร่งด่วน ที่ต้องเร่งดำเนินการสร้างภูมิคุ้มกันในการป้องกันการค้ายาเสพติดและเพื่อบรรเทาปัญหาการค้ายาเสพติด โดยในแผนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเร่งด่วน ปี ๒๕๖๑ ได้มีมาตรการและแนวทางในการดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันการค้ายาเสพติด ดังนี้

๑. การพัฒนาความร่วมมือกับประเทศและองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาขบวนการค้ายาเสพติดในการสนับสนุนความร่วมมือในด้านต่างๆ เพื่อป้องกันการค้ายาเสพติด

๒. การสกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน เพื่อลดปริมาณยาเสพติดในประเทศและป้องกันการใช้ประเทศไทยเป็นเส้นทางผ่านในการลำเลียงยาเสพติดของขบวนการค้ายาเสพติดไปยังประเทศอื่น

๓. การควบคุมสารตั้งต้น เคมีภัณฑ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดเพื่อป้องกันและตัดวงจรสารตั้งต้น เคมีภัณฑ์ไปสู่แหล่งผลิต

๔. การตัดวงจรทางการเงินของเครือข่ายการค้ายาเสพติดในทุกระดับเพื่อบั่นทอนทำลายศักยภาพของเครือข่ายการค้ายาเสพติด

๕. การสืบสวนโครงสร้างองค์กรเครือข่ายอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติที่เข้ามามีบทบาทในประเทศไทย

๖. การสืบสวนทางคอมพิวเตอร์และสื่อโซเชียลมีเดีย ซึ่งเป็นแนวโน้มใหม่ของการกระทำความผิดในการค้ายาเสพติด

๑. เร่งพัฒนาหน่วยงานที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี

กฎหมายไทยที่เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด

ปัญหาการค้ายาเสพติดยังคงเป็นปัญหาของประเทศในภาพรวม ที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนรวมไปถึงเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลได้มีนโยบายและกำหนดแนวทางการปฏิบัติให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการป้องกันการค้ายาเสพติดไว้แล้ว สิ่งสำคัญที่จะต้องดำเนินการต่อไป คือ วิธีการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในรูปแบบใดเพื่อให้การดำเนินงานป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติที่ได้ประกอบกิจกรรมการค้ายาเสพติดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพให้ได้มากที่สุด โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายในการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติซึ่งดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดจะได้มีการประสานงานข้อมูลสอดคล้องรองรับซึ่งกันและกันอย่างเต็มประสิทธิภาพ เพราะการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเหล่านี้จะมีการดำเนินกิจกรรมแบบเงิบเงิบ และเป็นความลับมากที่สุด เพื่อหลบเลี่ยงจากการถูกจับกุม ด้วยเหตุนี้หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงานจึงต้องมีการประสานกันอย่างมีเอกภาพ ไม่สกักกันข้อมูลข่าวสารซึ่งมีประโยชน์ระหว่างกัน และทำงานร่วมกันในลักษณะเป็นเครือข่าย

๑. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๑๕

กฎหมายหลักที่เกี่ยวกับงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด คือ พระราชบัญญัติและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๑๕ซึ่งในมาตรา ๑ และมาตรา ๕ ของกฎหมายดังกล่าวได้มีการบัญญัติถึงหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายดังกล่าวไว้โดยตรงคือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรียกโดยย่อว่า “ป.ป.ส.” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ อธิบดีกรมศุลกากร กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกจำนวนไม่เกินหกคน และเลขาธิการซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้ ได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไว้ดังนี้

๑. กำหนดแผนงานและมาตรการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

๒. ควบคุมการสืบสวน สอบสวน และการฟ้องคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

๓. วางโครงการและดำเนินการ ตลอดจนสั่งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

๔. ควบคุม เร่งรัด และประสานงานการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

๕. เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการหรืองานแผนงาน หรือโครงการของส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติการตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

๖. ประสานงานและกำกับการเกี่ยวกับการบำบัดรักษาตัวผู้ติดยาเสพติด

๗. พิจารณาอนุมัติการแต่งตั้งเจ้าพนักงานเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

๘. เสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการและกำหนดให้สถานที่ซึ่งใช้ในการประกอบการธุรกิจใดๆ เป็นสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการดังกล่าว

๙. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

๑๐. เสนอความเห็นเกี่ยวกับการให้ความดีความชอบหรือโยกย้ายหรือลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการ พนักงานส่วนท้องถิ่น พนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือพนักงานหน่วยงานอื่นของรัฐที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตลอดจนขอให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดเร่งรัดการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง

๑๑. พิจารณาและดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด รวมทั้งกำกับและติดตามการใช้งบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

๑๒. สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน รวมทั้งประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

เมื่อพิจารณาอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกับการดำเนินกิจกรรมการค้ายาเสพติดขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติแล้ว ย่อมแสดงให้เห็นได้ว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่องานป้องกันและ

ปราบปรามองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติอย่างเล็งไม่ได้อันก่อให้เกิดการประสานงานสำหรับกระบวนการบังคับใช้กฎหมายเพื่องานป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติร่วมกันในลักษณะเครือข่ายระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายในมาตรา ๑๓(๔) ที่พระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุม เร่งรัด และประสานงานการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ คือ หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายของรัฐซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบหรือปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งจากการบัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดังกล่าว ย่อมแสดงให้เห็นว่างานป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาตินั้น จะต้องดำเนินการ โดยมีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นผู้ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการประสานงานระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับกฎหมายยาเสพติดเพื่อให้เกิดความร่วมมือกัน โดยจะต้องมีการสนับสนุนด้านงบประมาณและจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตลอดจนคอยกำกับและติดตามการใช้งบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว และสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมทั้งประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และในมาตรา ๑๑ ของพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติให้มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด(สำนักงาน ป.ป.ส.) ซึ่งมีหน้าที่ในการประสานงานนโยบาย แผนงาน งบประมาณ และการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนคอยสนับสนุนข้อมูล ข่าวสาร วิชาการ การพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในประเทศ และตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เมื่อสังเกตบทบัญญัติในมาตรา ๔ วรรคสองของพระราชบัญญัตินี้ที่บัญญัติให้กรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามยาเสพติดนั้น คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจะเป็นผู้วินิจฉัย และเป็นผู้วางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และการประสานงาน อันเป็นการที่กฎหมายได้มีการบัญญัติเพื่อแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จะต้องเป็นศูนย์กลางของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายในงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และปัญหาอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาตินี้

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จึงต้องดำเนินงานเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำหรับงานป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติพร้อมกับการเป็นศูนย์กลางการประสานงานระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานด้านการป้องกันปัญหายาเสพติดมีความถูกต้องทันสมัย เป็นปัจจุบันมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมี อำนาจจะได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายต่างๆ ได้ โดยชอบ กล่าวคือ ในมาตรา ๑๔(๓) แห่งพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติให้กรรมการ เลขาธิการ รอง เลขาธิการ และเจ้าพนักงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีอำนาจ ในการออกหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งบัญชี เอกสาร หรือวัตถุใดๆ มาเพื่อตรวจสอบและพิจารณาได้ ซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่างๆ เหล่านี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานป้องกันอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ กรณีผู้ที่ไม่ปฏิบัติ ตามมาตรา ๑๔ คือไม่ให้ความร่วมมือความสะดวก หรือไม่ให้ถ้อยคำ หรือไม่ส่งบัญชี เอกสาร หรือ วัตถุใดต่อกรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ หรือเจ้าพนักงาน ซึ่งปฏิบัติตามมาตรา ๑๔ แล้ว มาตรา ๑๖ ของพระราชบัญญัตินี้ก็ได้บัญญัติบทลงโทษ กรณีไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๔ อาจต้อง ระวังโทษจำคุก หรือโทษปรับได้ บทบัญญัติในมาตรานี้ จะทำให้การทราบข้อมูลของสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสามารถดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย เพราะ มีบทกฎหมายรับรองและมีลักษณะเป็นการบังคับให้หน่วยงานอื่นต้องปฏิบัติตาม

๒. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๒๒

กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการกำหนดความหมายของยาเสพติดซึ่งเป็น ยาเสพติดให้โทษ กำหนดประเภทของยาเสพติด กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการยาเสพติด ให้โทษ รวมถึงกำหนดอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ยาเสพติดให้โทษที่สำคัญต่องานป้องกันปัญหาองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ ได้แก่ หน้าที่ของคณะกรรมการยาเสพติดให้โทษในการให้ความเห็นแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง สาธารณสุข สำหรับการวางระเบียบปฏิบัติราชการในการประสานงานร่วมกับสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และกระทรวง ทบวง กรมอื่น ดังที่ปรากฏในมาตรา ๑๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งเป็นลักษณะของการที่กฎหมายเปิดกว้างให้คณะกรรมการยาเสพติดให้โทษในการวางแผนทางปฏิบัติในการประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติดซึ่งเป็นหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายหลักในงานป้องกันปัญหาอาชญากรรม ทางเศรษฐกิจข้ามชาติ

๓. พระราชบัญญัติมาตรการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔

กฎหมายฉบับนี้ได้วางมาตรการสำหรับการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ

ยาเสพติด คือ มาตรการในการตรวจสอบ ยึด หรืออายัดทรัพย์สินต่างๆ ที่ผู้กระทำความผิดได้มาจากการกระทำความผิด เพื่อเป็นการตัดวงจรทางการเงินของเครือข่ายองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ โดยในมาตรา ๑ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔ กำหนดให้ “ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด” หมายถึง เงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับมาเนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และให้หมายความรวมถึงเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยการใช้จ่ายเงินหรือทรัพย์สินดังกล่าว ซื้อง้อหรือกระทำไม่ว่าด้วยประการใดๆ ให้เงินหรือทรัพย์สินนั้นเปลี่ยนสภาพไปจากเดิม ไม่ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงกี่ครั้ง และไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินนั้นจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลอื่น โอนไปเป็นของบุคคลอื่น หรือปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลอื่นก็ตาม กล่าวคือ ไม่ว่าเงินหรือทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้มาจากการกระทำความผิดจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรก็ตาม รวมทั้งอาจเปลี่ยนไปเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลอื่น ทั้งที่เปลี่ยนไปโดยไม่สุจริต และสุจริต หรือเป็นบุคคลภายนอกก็ตาม หากคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินสามารถตรวจสอบได้ว่าเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดแล้ว ย่อมต้องถูกยึดหรืออายัดตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้

สำหรับบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ ได้แก่ มาตรา ๒๕ เกี่ยวกับเรื่องการตรวจสอบ ยึด หรืออายัดทรัพย์สิน โดยใน (๑) ของมาตราดังกล่าวได้กล่าวถึงการปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะของการประสานงานระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายคือได้กำหนดให้กรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน รวมทั้งอนุกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกับเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดมีอำนาจในการมีหนังสือสอบถามหรือเรียกเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ องค์กรหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใดมาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณา แต่ทั้งนี้มิมีข้อสังเกตอยู่ว่าในหมวดที่ ๔ ซึ่งเป็นหมวดเกี่ยวกับบทกำหนดโทษของพระราชบัญญัตินี้ ไม่มีการบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการ องค์กรหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจจะต้องได้รับโทษในกรณีได้ทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหนังสือสอบถามหรือหนังสือเรียกมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสารหรือหลักฐานใดมาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน รวมทั้งอนุกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินกับเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งเป็นความแตกต่างจากมาตรการในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๕ ที่ได้กำหนดให้การไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว คือ ไม่ให้ความสะดวก หรือไม่ให้ถ้อยคำ หรือไม่

ส่งบัญชี เอกสาร หรือวัตถุใดต่อกรรมการ เลขานุการ รองเลขานุการ หรือเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติการตามมาตรา ๑๔ แล้ว อาจต้องระวางโทษจำคุกหรือโทษปรับได้ ซึ่งบทลงโทษตามพระราชบัญญัติและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.๒๕๑๕ นี้หมายความว่ารวมถึงเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นด้วย

๔. พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญา พ.ศ.๒๕๕๐

ส่วนใหญ่การค้ายาเสพติดจะมีการดำเนินธุรกิจในรูปแบบกระบวนการอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ ซึ่งจากลักษณะพิเศษของคดีที่เกี่ยวกับยาเสพติดดังกล่าวทำให้การดำเนินคดีเกี่ยวกับยาเสพติดจึงสมควรที่จะต้องมีการดำเนินกระบวนการในลักษณะที่มีความพิเศษกว่าคดีอาญาอื่นๆ ทั่วไป กฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาชญา พ.ศ.๒๕๕๐ จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การสืบสวนสอบสวนที่จะต้องใช้เทคนิควิธีการสืบสวนสอบสวนในลักษณะพิเศษ เช่น การอำพราง (Undercover) การครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม (Controlled Delivery) ตลอดจนกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น การอุทธรณ์ ฎีกาและอายุความ รวมทั้งกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับชำระค่าปรับตามคำพิพากษาเพื่อให้ศาลพิจารณาพิพากษาและบังคับโทษคดีอาชญา พ.ศ.๒๕๕๐ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ในส่วนของการดำเนินการสืบสวนสอบสวนคดีค้ายาเสพติดข้ามชาติด้วยเทคนิควิธีการสืบสวนสอบสวนในลักษณะพิเศษจำจะต้องมีการประสานงานจากหลายหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายเพื่องานด้านการป้องกันปัญหาจากอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติอย่างใกล้ชิดเพื่อให้มีการประสานการทำงานกันมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และมีการทำงานในลักษณะที่เป็นเครือข่ายร่วมกันป้องกันปัญหาองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติต่อไป

๕. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๗

ตามที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๕ ได้กำหนดให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด(ป.ป.ส.) เป็นผู้รับผิดชอบในการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมทั้งปัญหาองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ โดยให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.(เจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.๒๕๑๕) เป็นผู้ร่วมประสานงานกับเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบอย่างใกล้ชิด ซึ่งสาระสำคัญของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในคดีความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๗ ได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะให้มีการประสานงานกันในลักษณะเครือข่ายระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายเพื่องานป้องกันปัญหาองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ โดยจะต้อง

ดำเนินไปด้วยการประสานงานระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายอย่างใกล้ชิด ผ่านการประสานงานของผู้ประสานงาน หรือศูนย์กลาง คือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๖. ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยแนวทางการประสานงานคดียาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๓

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้ออกระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยแนวทางการประสานคดียาเสพติด พ.ศ.๒๕๕๓ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางระบบการปฏิบัติงานของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดียาเสพติด ให้สามารถทำงานสอดคล้องเป็นแนวทางเดียวกัน โดยการทำงานไม่ซ้ำซ้อนและเป็นการประสานอย่างบูรณาการหลายเรื่องพร้อมๆกัน เช่น วัตถุประสงค์ ข้อมูล สารสนเทศ ความคิดเห็นความร่วมมือ หรือวิธีการที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายในการดำเนินคดียาเสพติดกับผู้กระทำความผิดรายสำคัญ รวมทั้งเครือข่ายองค์กรอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติมีการกำหนดขอบเขตการดำเนินงานในการประสานงานตามระเบียบในการป้องกันองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติข้ามชาติ คือ การประสานงานคดียาเสพติดจะต้องกระทำโดยอยู่บนพื้นฐานของความร่วมมือ ความโปร่งใส และความไว้วางใจระหว่างกัน โดยไม่ให้มีการแทรกแซงหรือก้าวล่วงอำนาจหน้าที่ของแต่ละฝ่ายตามที่กฎหมายหรือระเบียบกำหนด และระเบียบดังกล่าวยังได้กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดียาเสพติดทุกระดับให้การสนับสนุนกำกับดูแลและติดตามการประสานงานคดียาเสพติดให้มีการดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนดอย่างเคร่งครัด รวมทั้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดียาเสพติดกำหนดแนวทางและวิธีการกำกับและติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดให้ชัดเจนและรวดเร็ว โดยมีสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นศูนย์กลางในการติดตามประเมินผลการประสานงานคดียาเสพติดในภาพรวมระดับประเทศ เพื่อแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดียาเสพติดทราบ

๗. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ มีสาระสำคัญที่สุดอยู่ที่การกำหนดความผิดมูลฐาน คือ การที่กฎหมายได้กำหนดว่าการกระทำความผิดในลักษณะใดบ้างที่อยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินซึ่งปัจจุบันตามกฎหมายดังกล่าวและที่กฎหมายอื่นกำหนดให้การกระทำความผิดนั้นเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้แก่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.๒๕๕๐พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

พ.ศ.๒๕๕๖ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง พ.ศ.๒๕๕๕ และประมวลกฎหมาย ได้กำหนดความผิดมูลฐานเอาไว้ ๒๖ มูลฐานความผิด ดังนี้ คือ

๑. ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

๒. ความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับเพศ เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไป พาไป หรือรับไว้เพื่อการอนาจารซึ่งชายหรือหญิง เพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่น หรือความผิดฐานพรากเด็กและผู้เยาว์ เฉพาะที่เกี่ยวกับการกระทำเพื่อหากำไรหรือเพื่ออนาจาร หรือโดยทุจริต ซื่อ จำหน่าย หรือรับตัวเด็กหรือผู้เยาว์ซึ่งถูกพรากนั้น หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เฉพาะที่เกี่ยวกับการเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือชักพาไป เพื่อให้บุคคลนั้นกระทำการค้าประเวณี หรือที่เกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการการค้าประเวณี ผู้ดูแล หรือผู้จัดการกิจการค้าประเวณี หรือสถานการค้าประเวณี หรือเป็นผู้ควบคุมผู้กระทำการค้าประเวณี ในสถานการค้าประเวณี

๓. ความผิดเกี่ยวกับการนอ้โก่งประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญาหรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกั๊ยเงินที่เป็นการนอ้โก่งประชาชน

๔. ความผิดเกี่ยวกับการชักยอกหรือนอ้โก่งหรือประทุษร้ายต่อทรัพย์หรือกระทำโดยทุจริตตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน หรือกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งกระทำโดยกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบหรือมีประโยชน์เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของสถาบันการเงินนั้น

๕. ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

๖. ความผิดเกี่ยวกับการกรร โชก หรือรีดเอาทรัพย์ที่กระทำโดยอ้างอำนาจอั้งยี่ หรือช่องโจรตามประมวลกฎหมายอาญา

๗. ความผิดเกี่ยวกับการลักลอบหนีศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

๘. ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้ายตามประมวลกฎหมายอาญา

๙. ความผิดเกี่ยวกับการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการพนัน เฉพาะความผิดเกี่ยวกับการเป็นผู้จัดให้มีการเล่นการพนัน โดยไม่ได้รับอนุญาตโดยมีวงเงินในการกระทำความผิดรวมกันมีมูลค่าตั้งแต่ห้าล้านบาทขึ้นไป หรือเป็นการจัดให้มีการเล่นพนันทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

๑๐. ความผิดเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกอั้งยี่ตามประมวลกฎหมายอาญา หรือการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมที่มีกฎหมายกำหนดเป็นความผิด

๑๑. ความผิดเกี่ยวกับการรับของโจรตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะที่เกี่ยวกับการช่วยจำหน่าย ซื่อ รับจํานำ หรือรับไว้ด้วยประการใดซึ่งทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิดอันมีลักษณะ เป็นการค้า

๑๒. ความผิดเกี่ยวกับการปลอมหรือการแปลงเงินตรา ดวงตรา แสตมป์ และตัวตามประมวลกฎหมายอาญาอันมีลักษณะเป็นการค้า

๑๓. ความผิดเกี่ยวกับการค้าตามประมวลกฎหมายอาญาเฉพาะที่เกี่ยวกับการปลอมหรือการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของสินค้า หรือความผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอันมีลักษณะ เป็นการค้า

๑๔. ความผิดเกี่ยวกับการปลอมเอกสารสิทธิ บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือหนังสือเดินทางตามประมวลกฎหมายอาญาอันมีลักษณะเป็นปกติธุระหรือเพื่อการค้า

๑๕. ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม โดยการใช้ ยึดถือ หรือครอบครองทรัพยากรธรรมชาติหรือกระบวนการแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากร ธรรมชาติโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันมีลักษณะเป็นการค้า

๑๖. ความผิดเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อชีวิตหรือร่างกายจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายสาหัสตามประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้ได้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สิน

๑๗. ความผิดเกี่ยวกับการหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่นตามประมวลกฎหมายอาญา เฉพาะกรณีเพื่อเรียกหรือรับผลประโยชน์หรือเพื่อต่อรองให้ได้รับผลประโยชน์ อย่างใดอย่างหนึ่ง

๑๘. ความผิดเกี่ยวกับการลักทรัพย์ กระ โขก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ หนีโจงหรือขี้ขอก ตามประมวลกฎหมายอาญาอันมีลักษณะเป็นปกติธุระ

๑๙. ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นโจรสลัดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด

๒๐. ความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามกฎหมายว่าด้วยสัญญาซื้อขายล่วงหน้า หรือความผิดเกี่ยวกับการกระทำอันไม่เป็นธรรมที่มีผลกระทบต่อราคาซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าหรือเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลภายในตามกฎหมายว่าด้วยการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า

๒๑. ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง หรือสิ่งเทียมอาวุธปืน เฉพาะที่เป็นการค้าอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน และวัตถุระเบิด และ

ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมยุทธภัณฑ์เฉพาะที่เป็นการค้ายุทธภัณฑ์เพื่อนำไปใช้ในการก่อการร้าย การรบ หรือการสงคราม

๒๒. ความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา^{๑๔}

๒๓. ความผิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ^{๑๕}

๒๔. ความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย^{๑๖}

๒๕. ความผิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินแก่การแพร่ขยายอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง^{๑๗}

๒๖. ความผิดเกี่ยวกับการหลีกเลียงหรือหนี โงงภายีตามประมวลรัษฎากร^{๑๘}

ตามความผิดมูลฐานทั้ง ๒๖ มูลฐานความผิดที่มีการบัญญัติเอาไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ และที่กฎหมายอื่นกำหนดให้การกระทำความผิดนั้นเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้มีการบัญญัติถึงการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติไว้ในความผิดมูลฐาน คือ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และความผิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นในการนำเอากฎหมายดังกล่าวมาใช้บังคับต่อการกระทำความผิดนั้น ผู้มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบโดยตรงต่อการนำกฎหมายฉบับนี้มาใช้บังคับใช้ ได้แก่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือเรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการ ปปง.” ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ประกอบด้วย

^{๑๔} มาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.๒๕๕๐ โดยการมีผลบังคับใช้ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว เป็นไปตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป

^{๑๕} มาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖

^{๑๖} มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง พ.ศ.๒๕๕๗

^{๑๗} มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง พ.ศ.๒๕๕๗

^{๑๘} มาตรา ๓๗ ตีร่ แห่งประมวลรัษฎากร

ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงยุติธรรม เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นกรรมการและเลขานุการ ข้าราชการในสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่คณะกรรมการข้างต้นแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ โดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ ได้บัญญัติให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ คือ

๑. เสนอมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายต่อคณะรัฐมนตรี

๒. กำกับดูแล ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

๓. กำกับ ดูแล และควบคุมให้คณะกรรมการธุรกรรม สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระและสามารถตรวจสอบได้ รวมทั้งระงับหรือยับยั้งการกระทำใดของคณะกรรมการธุรกรรม สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่เห็นว่าเป็นการเลือกปฏิบัติหรือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชาติขั้นพื้นฐาน

๔. กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายที่อาจเกิดจากการทำธุรกรรมของหน่วยงานของรัฐหรือกิจการบางประเภทที่ไม่ต้องรายงานการทำธุรกรรมของหน่วยงานของรัฐหรือกิจการบางประเภทที่ไม่ต้องรายงานการทำธุรกรรมตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ และเสนอแนะแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันความเสี่ยงดังกล่าว

๕. ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือกำหนดหลักเกณฑ์ใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจของคณะกรรมการธุรกรรม รวมตลอดทั้งออกระเบียบหรือประกาศอื่นใดที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ กำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทั้งนี้ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือหลักเกณฑ์ใดที่กำหนดให้ประชาชนต้องปฏิบัติต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาก่อนจึงจะใช้บังคับได้

๖. คัดเลือกบุคคลที่สมควรดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและ

ปราบปรามการฟอกเงินเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป

๗. วางระเบียบในการดำเนินการกับข้อมูลหรือเอกสารเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

๘. ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือตามที่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

โดยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่สำคัญต่อการป้องกันการฟอกเงินซึ่งเกิดจากการดำเนินการขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ได้แก่ เสนอมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อคณะรัฐมนตรี กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการฟอกเงินที่อาจเกิดจากการทำธุรกรรมของหน่วยงานของรัฐหรือกิจการบางประเภทที่ไม่ต้องรายงานการทำธุรกรรมของหน่วยงานของรัฐหรือกิจการบางประเภทที่ไม่ต้องรายงานการทำธุรกรรมตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ และเสนอแนะแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันความเสี่ยงดังกล่าว ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือกำหนดหลักเกณฑ์ใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจของคณะกรรมการธุรกรรม รวมตลอดทั้งออกระเบียบหรือประกาศอื่นใดที่พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ กำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ทั้งนี้ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หรือหลักเกณฑ์ใดที่กำหนดให้ประชาชนต้องปฏิบัติ และวางระเบียบในการดำเนินการกับข้อมูลหรือเอกสารเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ โดยมาตรการที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่องานด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินซึ่งดำเนินการโดยขบวนการข้ามชาติ ได้แก่ มาตรการที่จะส่งเสริมและก่อให้เกิดความร่วมมือประสานงานกันระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินนี้ และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ ยังได้กำหนดให้จัดตั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน ปปง.” ขึ้นเป็นส่วนราชการที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง ปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระและเป็นกลาง มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ คือ

๑. ดำเนินการให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คณะกรรมการธุรกรรมและปฏิบัติงานธุรการอื่น

๒. รับรายงานการทำธุรกรรมที่ส่งให้ตามหมวด ๒ เรื่องการรายงานและการแสดง
ตนตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ และแจ้งตอบการรับ
รายงาน รวมทั้งการรับรายงานและข้อมูลเกี่ยวกับการทำธุรกรรมที่ได้มาโดยทางอื่น

๓. รับหรือส่งรายงานหรือข้อมูลเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติป้องกันและ
ปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ หรือกฎหมายอื่น หรือตามข้อตกลงที่ได้จัดทำขึ้นระหว่าง
หน่วยงานในประเทศหรือต่างประเทศ

๔. กำหนดแนวทางปฏิบัติ กำกับ ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติตาม
พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ ของผู้มีหน้าที่รายงานการทำ
ธุรกรรมต่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวปฏิบัติ
ตามระเบียบที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกำหนด

๕. ประเมินความเสี่ยงระดับชาติที่เกี่ยวกับการฟอกเงินหรือการสนับสนุนทาง
การเงินแก่การก่อการร้ายเพื่อจัดทำนโยบายและกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและปราบปราม
การฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายเสนอต่อคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและคณะรัฐมนตรี รวมทั้งแจ้งผลการประเมินความเสี่ยงดังกล่าว
ไปยังหน่วยงานกำกับดูแลผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๖ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เพื่อดำเนินการใดๆ ในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือการต่อต้านการสนับสนุนทาง
การเงินแก่การก่อการร้าย

๖. จัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกับส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะ
ดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและ
การต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

๗. แจ้งรายชื่อผู้มีหน้าที่รายงานตามมาตรา ๑๓ และ มาตรา ๑๖ ซึ่งไม่ปฏิบัติตาม
พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายไปยังหน่วยงานกำกับดูแลผู้มีหน้าที่
รายงานตามมาตรา ๑๓ และ มาตรา ๑๖ เพื่อพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป

๘. ส่งเสริมความร่วมมือของประชาชนเกี่ยวกับการให้ข้อมูล ข่าวสาร เพื่อการ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

๙. เก็บ รวบรวมข้อมูล สถิติ ตรวจสอบ และติดตามประเมินผลการดำเนินการตาม
พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ และวิเคราะห์รายงานหรือข้อมูล
ต่างๆเกี่ยวกับการทำธุรกรรมและประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวกับการฟอกเงินหรือสนับสนุนทาง
การเงินแก่การก่อการร้าย

๑๐. เก็บรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒

๑๑. จัดให้มีโครงการที่เกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ การให้การศึกษา และฝึกอบรมในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือช่วยเหลือ หรือสนับสนุนทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ให้มีการจัดโครงการดังกล่าว

๑๒. ปฏิบัติการอื่นตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือตามกฎหมายอื่น

อำนาจหน้าที่ที่กล่าวมานี้ในส่วนที่มีความสำคัญต่อการประสานงานระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำหรับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ดำเนินการโดยองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ได้แก่ อำนาจหน้าที่ในการเก็บรวบรวม ติดตามตรวจสอบ ศึกษาและวิเคราะห์รายงานและข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรมต่างๆ ประกอบกับในมาตรา๓๘(๑) ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ ยังได้ให้อำนาจแก่กรมการธุรกรรม เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นหนังสือจากเลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ในการมีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กร หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งข้อมูลที่ได้มาที่มีลักษณะเป็นข้อมูลเฉพาะของบุคคล สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กร หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ให้เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บรักษาและใช้ประโยชน์จากข้อมูลนั้น โดยอำนาจดังกล่าวผู้ที่ทำการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามอาจได้รับโทษจำคุกหรือโทษปรับ หรือโทษทั้งจำทั้งปรับได้ อำนาจดังกล่าวของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงมีสภาพบังคับต่อผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม ด้วยอำนาจหน้าที่ดังกล่าวจึงทำให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีลักษณะเป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารทางด้านงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ในการประสานความร่วมมือกัน ในลักษณะที่เป็นเครือข่ายความร่วมมือ ในการติดตามร่องรอยทางการเงินและการทำธุรกรรมต่างๆ ขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเพื่อทำลายวงจรทางการเงินขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติดังกล่าว

๘. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตาม

**พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ พ.ศ.๒๕๔๔ และ
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒(ฉบับที่๒) พ.ศ.๒๕๕๓**

การประสานงานระหว่างหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายซึ่งเกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสำนักนายกรัฐมนตรีได้วางระเบียบว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ โดยมีสาระสำคัญที่แสดงให้เห็นการประสานงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย ดังนี้

๑. กำหนดให้พนักงานสอบสวนรายงานสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เมื่อสืบสวนสอบสวนพบว่ามีกระทำความผิดฐานฟอกเงินฐานใดฐานหนึ่งเกิดขึ้น โดยข้อตกลงตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ พ.ศ.๒๕๔๔ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ.๒๕๔๔) ได้กำหนดประเภทลักษณะคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดหรือกฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องรายงานในประเภทคดีความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย รวมทั้งความผิดฐานสมคบ สนับสนุน หรือพยายาม อันเป็นลักษณะการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ

๒. เมื่อสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้รับรายงานว่ามีคดีความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินเกิดขึ้นแล้ว หากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเห็นสมควรอาจขอเข้าร่วมฟังการสอบสวนด้วยตนเองหรือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการมอบหมายเข้าร่วมฟังการสอบสวนด้วยก็ได้

๓. ในการเข้าร่วมฟังการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนของเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อาจขอให้พนักงานสอบสวนซักถามในประเด็นที่สงสัยเพิ่มเติมได้ และเมื่อเห็นว่ายังมีพยานหลักฐานที่เป็นประโยชน์ต่อการพิสูจน์ความผิดในคดี ให้แจ้งพนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไปได้

๔. ในคดีที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ไม่ได้เข้าร่วมฟังการสอบสวน แต่เป็นคดีที่ต้องรายงานให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบ หากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเห็นสมควร อาจ

ขอให้หัวหน้าพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวนส่งสำเนารายงานการสอบสวนในคดีนั้นได้

๕. กำหนดให้เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมอบหมายอาจแจ้งให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่หรือหน่วยงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวน ทำการสืบสวนสอบสวนในคดีความผิดฐานฟอกเงินได้ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมอบหมายอาจขอเข้าไปสอบถามหรือตรวจสอบหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในคดี หรือเข้าไปซักถามผู้ต้องหาหรือผู้ต้องขังในสถานที่ควบคุมหรือเรือนจำ โดยแจ้งให้หัวหน้าสถานีที่นั้นทราบก่อนได้

๖. เมื่อเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแจ้งต่อพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจให้เข้าร่วมในการเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใดๆ ที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการซุกซ่อนหรือเก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดหรือพยานหลักฐานที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานฟอกเงิน หรือเกี่ยวกับการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สิน เพื่อตรวจค้น ติดตาม ตรวจสอบ หรือยึดอายัดทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐานใด ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจให้ความร่วมมือโดยการส่งเจ้าหน้าที่หรือบุคคลเข้าร่วมกับพนักงานเจ้าหน้าที่ตามที่ร้องขอ

๗. เมื่อส่วนราชการ องค์กร หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ได้รับแจ้งเป็นหนังสือขอความร่วมมือจากสำนักงานหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมอบหมายให้เก็บรักษาทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดให้ถือปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินว่าด้วยการเก็บรักษาและจัดการทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัด

๘. เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงการดำเนินคดีความผิดมูลฐานเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กรณีที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง หรือศาลมีคำสั่งถึงที่สุดไม่รับคำร้องขอของพนักงานอัยการที่ร้องขอให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทั้งหมดหรือบางส่วนตกเป็นของแผ่นดินหรือให้คืนทรัพย์สิน ให้พนักงานแจ้งคำสั่งไม่ฟ้องพร้อมเหตุผลหรือคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลพร้อมข้อเสนอแนะตามระเบียบของสำนักงานอัยการสูงสุดให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทราบ เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่อไป โดยในการปรับปรุงการ

ดำเนินคดีให้มีประสิทธิภาพตามที่กล่าวมานั้น ให้สำนักงานแจ้งการตอบรับและผลการวิเคราะห์การปรับปรุงคดีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้เห็นชอบแล้วให้สำนักงานอัยการสูงสุดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินความผิดมูลฐานและความผิดฐานฟอกเงินทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง

๕. เลขานุการ ส่วนราชการ องค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจต่างๆ อาจทำข้อตกลงโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อนำมาบังคับใช้ร่วมกันในการปฏิบัติการเกี่ยวกับงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้

๑๐. ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้เลขานุการเสนอให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อวินิจฉัยชี้ขาดและให้ถือคำวินิจฉัยนั้นเป็นส่วนหนึ่งของระเบียบนี้

ระเบียบว่าด้วยการประสานงานในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ ได้วางแนวทางในการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้มีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.๒๕๔๒ เป็นอย่างดี แต่การนำกฎหมายและระเบียบดังกล่าวมาบังคับใช้หรือนำมาปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นศูนย์กลางหลักในการรวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับงานด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายในการใช้งานข้อมูลเหล่านี้ร่วมกันระหว่างหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติต่อไป

๕. พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.๒๕๔๗

ขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่มีวิธีการประกอบอาชญากรรมที่สลับซับซ้อนยากที่จะนำเอากระบวนการสืบสวนสอบสวนคดีในรูปแบบธรรมดา มาบังคับใช้ให้มีประสิทธิภาพเพียงพอ จึงจำเป็นต้องนำกฎหมายว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ มาบังคับใช้

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.๒๕๔๗ มีเนื้อหาสาระสำคัญคือการกำหนดให้การกระทำความผิดอาญาใดบ้างที่อาจมีลักษณะเป็นคดีพิเศษและได้รับการสอบสวนอย่างคดีพิเศษและมีการกำหนดให้มีคณะกรรมการคดีพิเศษ เรียกโดยย่อว่า “กคพ.” ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา เจ้ากรมพระธรรมนูญ

ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย นายกสภานายความ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรี แต่งตั้งจำนวนเก้าคน โดยต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านเศรษฐศาสตร์การเงินการธนาคาร เทคโนโลยีสารสนเทศหรือกฎหมาย เป็นกรรมการ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ เป็นกรรมการและ เลขานุการ และข้าราชการในกรมสอบสวนคดีพิเศษแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจของคณะกรรมการคดีพิเศษในการออกข้อบังคับการปฏิบัติหน้าที่ในคดี พิเศษเพื่อประโยชน์ในการประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายของรัฐมี ดังต่อไปนี้ คือ

๑. วิธีปฏิบัติระหว่างหน่วยงานเกี่ยวกับการรับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษ การ ดำเนินการเกี่ยวกับหมายเรียกและหมายอาญา การจับ การควบคุม การขัง การค้น หรือการปล่อย ชั่วคราว การสืบสวน การสอบสวน การเปรียบเทียบปรับ การส่งมอบคดีพิเศษ และการดำเนินการ อื่นเกี่ยวกับคดีอาญาในระหว่างหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดอาญา

๒. ขอบเขตความรับผิดชอบของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ เจ้าพนักงานอื่น ของรัฐ พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ ในการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแต่ละแห่ง ความเชี่ยวชาญ เฉพาะด้าน ผลกระทบของการกระทำผิดความผิด และประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการ กระทำผิดอาญาได้อย่างทั่วถึง ในการนี้อาจกำหนดให้กรณีใดต้องดำเนินการร่วมกันระหว่าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยก็ได้

๓. การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามคดีพิเศษ

๔. การสนับสนุนของหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ที่ เกี่ยวข้องกับการสืบสวนและสอบสวนคดีพิเศษ

การบัญญัติแบบเปิดกว้างให้คณะกรรมการคดีพิเศษสามารถวางข้อบังคับ ระเบียบ ปฏิบัติ หรือมาตรการใดๆตามที่มีความเหมาะสมสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ประสานงานร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง อันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการตาม พระราชบัญญัตินี้ การที่จะสืบสวนสอบสวนหาความจริงเกี่ยวกับคดีที่มีลักษณะพิเศษจำเป็นที่ จะต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้การปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ.๒๕๔๗ ในงานด้านการป้องกันองค์กรอาชญากรรมค้ายา เสพติดข้ามชาติบรรลุตฤประสงค์ จึงจำเป็นต้องกำหนดให้หน่วยงานหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่งเป็น องค์กรหลักและมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการวางมาตรการและระเบียบปฏิบัติระหว่างหน่วยงาน

ผู้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างมีเอกภาพ ในส่วนของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษก็มีอำนาจในการมีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กร หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชีเอกสาร หรือหลักฐานใดๆมาเพื่อตรวจสอบ หรือเพื่อประกอบการพิจารณาสำหรับการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ สำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตาม หรือไม่ให้ความร่วมมืออาจต้องโทษจำคุกหรือโทษปรับ หรือทั้งจำคุกและปรับ อันเป็นการทำให้การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีสภาพบังคับใช้ได้เป็นอย่างดี

๑๐. พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖

เนื่องจากประเทศไทยมีปัญหาเกี่ยวกับอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติซึ่งส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศเป็นอย่างมาก ประกอบกับประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร(United Nation Convention Against Transnational Organized Crime – UNTOC) จึงได้ออกพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ดังกล่าว และให้ครอบคลุมแก่การบังคับใช้เพื่อเอาผิดแก่ผู้มีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ทำให้เกิดมาตรฐานในการกำหนดฐานความผิดที่เกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติและเกิดความสะดวกในการให้และขอความร่วมมือกับหน่วยงานหรือองค์กรระหว่างประเทศในทางอาญา

กรณีเกี่ยวกับความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ถ้าคณะกรรมการคดีพิเศษได้มีมติให้คดีใดต้องดำเนินการโดยกรมสอบสวนคดีพิเศษ ก็ให้พนักงานสอบสวนส่งเรื่องให้กรมสอบสวนคดีพิเศษดำเนินการในส่วนของมาตรการเพื่อประโยชน์ในการประสานการปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวนหรือป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้กำหนดให้อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตกลงกันเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ในคดีระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องซึ่งในปัจจุบันสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ กรมการปกครอง สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ร่วมกันจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติหน้าที่ในคดีระหว่างหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๖ โดยมีสาระสำคัญที่แสดงให้เห็นการ

ประสานงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย ดังนี้

๑. กำหนดให้หน่วยงานของรัฐให้ความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่อยู่ในความครอบครองดูแล รวมถึงการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารโดยตรง หรือการเชื่อมข้อมูลข่าวสาร หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการสืบสวนสอบสวน หรือป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ตามที่ได้รับการร้องขอ

๒. ให้หน่วยงานของรัฐให้การสนับสนุนการดำเนินการที่เกี่ยวกับคดีความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ตามที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบร้องขอ

๓. ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำบัญชีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้หน่วยงานของรัฐที่มีความจำเป็นและประสงค์จะให้ผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวสามารถเข้าถึงบัญชีรายชื่อและขอความร่วมมือได้โดยง่าย เพื่อการสืบสวนสอบสวน หรือป้องกันปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๔. ให้สำนักงานอัยการสูงสุดสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนสอบสวนของหน่วยงานของรัฐอื่นที่จะต้องไปดำเนินการนอกราชอาณาจักร รวมถึงการประสานงานและดำเนินการเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศ

๕. กรณีเรื่องใดที่มีได้ตกลงกันได้ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวน ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐประสานงานกันเองได้โดยตรงเพื่อขอรับการสนับสนุน

๖. ให้แต่ละหน่วยงานจัดให้มีหน่วยงานประสานงาน เพื่อประโยชน์ในการประสานงาน กรณีผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๔(๒) คือ ไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งบัญชี เอกสารหรือวัตถุใดๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณาต่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ มาตรา ๒๘ ของพระราชบัญญัตินี้ก็ได้บัญญัติบทลงโทษกรณีไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๔(๒) อาจต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เมื่อสังเกตพระราชบัญญัติและบันทึกข้อตกลงฉบับดังกล่าวเกี่ยวกับหน่วยงานที่จะต้องเป็นศูนย์กลางของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายในงานป้องกันปัญหาองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาตินั้น ปรากฏว่ามีเพียงแต่กำหนดให้สำนักงานอัยการสูงสุดเป็นหน่วยงานกลางในการจัดให้มีการประชุมร่วมระหว่างหน่วยงานของรัฐ แต่ไม่ได้กำหนดให้หน่วยงานใดเป็นศูนย์กลางของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายในงานป้องกันปัญหาองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ

กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติดและปัญหาที่มักพบ

เนื่องจากอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเป็นปัญหาร่วมกันของนานาประเทศ ประชาคมระหว่างประเทศจึงได้ร่วมมือกันหาแนวทางในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ทั้งในลักษณะทวิภาคีและพหุภาคีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติที่ประเทศไทยเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยนั้นมีทั้งอนุสัญญาและความตกลง ดังนี้

๑. อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ.๑๙๖๑ (The Single Convention on Narcotic Drug, 1961) และพิธีสารแก้ไขเพิ่มเติมอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ.๑๙๗๒ (The 1972 Protocol Amending the Single Convention on Narcotic Drugs, 1961)

อนุสัญญานี้มีเนื้อหาในการควบคุมและจำกัดการใช้ยาเสพติดให้โทษเพื่อประโยชน์ในทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์เท่านั้น มีการกำหนดรายชื่อสารที่จะต้องควบคุม มาตรการให้สมาชิกออกกฎหมายควบคุมยาเสพติด ให้มีคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ (International Narcotics Control Board : INCB) และกำหนดให้ประเทศรัฐภาคีรายงานปริมาณการใช้ยาเสพติดต่อ INCB

๒. อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ.๑๙๗๑ (The Convention on Psychotropic Substances, 1971)

อนุสัญญานี้มีวัตถุประสงค์มุ่งเน้นการควบคุมและจำกัดการใช้วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทสำหรับทางการแพทย์ และทางวิทยาศาสตร์ กำหนดรายชื่อสารที่จะต้องควบคุม กำหนดมาตรการบังคับให้มีการออกกฎหมายภายในประเทศ การร่วมมือระหว่างประเทศรัฐภาคีในการควบคุมและจำกัดการใช้วัตถุที่ออกฤทธิ์รวมถึงการมอบให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดระหว่างประเทศ INCB เป็นองค์กรในการควบคุมการผลิตการนำเข้ายาเสพติด เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีอนุสัญญาเพื่อการควบคุมยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทดังกล่าวแล้ว แต่ปัญหายาเสพติดยังคงขยายตัวไปยังประเทศต่างๆ และเพิ่มมากขึ้นอย่างไม่หยุดยั้งอันเนื่องมาจากความก้าวหน้าของกระบวนการค้ายาเสพติดทำงานกันอย่างเป็นเครือข่ายและขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติดระหว่างประเทศยังไม่มีความชัดเจน จึงทำให้ไม่อาจดำเนินงานในแนวทางเดียวกันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรการทางกฎหมายที่มีอยู่เดิมในขณะนั้น ยังไม่เข้มแข็งเพียงพอที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการป้องกันปราบปรามยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้มีการจัดทำอนุสัญญาขึ้นมาใหม่อีกฉบับหนึ่ง

๓. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและ วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ค.ศ.๑๙๘๘ (The United Nations Convention Against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, 1988)

อนุสัญญานี้มีหลักการสำคัญที่นำมากำหนดให้ประเทศรัฐภาคีนำไปปฏิบัติ
ในแนวทางเดียวกัน ดังนี้

๓.๑ กรณีความผิดและการลงโทษ (Offences and Sanctions) มีหลักการที่สำคัญที่
รัฐภาคีจะต้องดำเนินการตามพันธกรณี ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมการลักลอบค้ายาเสพติดทุกประเภท
และจะต้องได้รับการลงโทษอย่างรุนแรงเหมาะสมกับฐานความผิด และได้กำหนดให้การกระทำ
ต่อตัวทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดประกอบด้วย การแปรสภาพหรือ
โอนทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเพื่อปกปิดแหล่งที่มาหรือเพื่อช่วยเหลือผู้กระทำความ
ผิดมิให้ถูกดำเนินคดี หรือการปกปิดหรืออำพรางสถานะหรือแหล่งที่มาเกี่ยวกับทรัพย์สินที่
ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือการครอบครองหรือใช้ทรัพย์สินนั้น โดยรู้ใน
ขณะที่ได้มาว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด

๓.๒ การริบทรัพย์สินผู้ค้ายาเสพติด (Forfeiture of the Proceeds of Illicit Trafficking)
เป็นมาตรการซึ่งกำหนดให้มีการสืบเสาะ ติดตาม อายัด ยึดหรือริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักลอบ
ค้ายาเสพติด ทั้งทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดโดยตรงและทรัพย์สินที่มีใช้ได้มาจากการ
กระทำความผิดแต่มีมูลค่าเทียบเท่าเนื่องจากการแปลงสภาพทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำ
ความผิด รวมถึงการริบอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้หรือเจตนาที่จะใช้ในการผลิตหรือการลักลอบค้า
ยาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ซึ่งเรื่องของการริบทรัพย์สินนี้ อนุสัญญาได้กำหนดให้
มีการร่วมมือกันเพื่อสามารถริบทรัพย์สินตามคำขอของต่างประเทศหรือคำพิพากษาต่างประเทศด้วย
นับว่าเป็นมาตรการใหม่ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการศาล
(Judicial assistance) หรือการยอมรับหรือการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลต่างประเทศด้วย

๓.๓ การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางกฎหมาย (Mutual Legal Assistance)
เป็นการให้ความช่วยเหลือทางด้านพยานหลักฐานระหว่างประเทศเพื่อให้มีผลในการลงโทษ
ผู้กระทำความผิดได้ สำหรับมาตรการนี้อาจทำได้ทั้งในลักษณะของความตกลงทวิรัฐภาคี (Bilateral)
หรือพหุรัฐภาคี (Multilateral)

สาระสำคัญของอนุสัญญานี้ ได้แก่ การยึดทรัพย์สินนักค้ายาเสพติด การให้
ความร่วมมือทางอาญา การส่งผู้ร้ายข้ามแดน การสกัดกั้นการลักลอบค้ายาเสพติดทางทะเล การสกัด
กั้นการฟอกเงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด การควบคุมการส่งผ่านยาเสพติด เป็นต้น อนุสัญญานี้

ดังกล่าวถือเป็นบ่อเกิดของกฎหมายและความร่วมมือกันในทางระหว่างประเทศด้านยาเสพติดและ เป็นจุดเริ่มของการเอาจริงเอาจังกับการป้องกันปราบปรามยาเสพติดที่เริ่มทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เพราะการค้ายาเสพติดส่วนใหญ่มีกักตุนและผลิตกันตามแนวเขตชายแดนซึ่งสะดวกต่อการค้าขายและหลบหนีการติดตามของเจ้าหน้าที่ แต่ละประเทศจึงได้นำมาเป็นแนวทางในการกำหนดกฎหมายอาญาภายในของแต่ละประเทศ เพื่อดำเนินการกับผู้ที่เกี่ยวข้องที่กระทำต่อทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด สำหรับประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีในอนุสัญญาดังกล่าวแล้ว และได้นำแนวทางดังกล่าวมากำหนดเป็นความผิดทางอาญา โดยได้มีการตรากฎหมายออกมาใช้บังคับ คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒

๔. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ.๒๐๐๐ (United Nation Convention Against Transnational Organized Crime)

อนุสัญญานี้เป็นสนธิสัญญาพหุภาคี ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือในการป้องกันและต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กรให้มีประสิทธิภาพ และเพื่อให้เป็นเครื่องมือแก่ผู้ที่มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร

๕. สนธิสัญญาความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญาภูมิภาคอาเซียน ค.ศ.๒๐๐๔ (Treaty on Mutual Legal Assistance in Criminal)

สนธิสัญญาได้กำหนดให้รัฐภาคีต้องให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในการสอบสวน การฟ้องคดี และวิธีพิจารณาความอาญา โดยกำหนดให้มีผู้ประสานงานกลางเพื่อยื่นและรับคำขอช่วยเหลือในส่วนของประเทศไทยผู้ประสานงานกลางคือ อัยการสูงสุด โดยทุกหน่วยในประเทศผู้ร้องขอเมื่อต้องการความช่วยเหลือในทางอาญาระหว่างประเทศจะต้องติดต่อผู้ประสานงานกลางของประเทศตน เพื่อให้ผู้ประสานงานกลางไปติดต่อผู้ประสานงานกลางของประเทศผู้รับคำร้องขอเพื่อขอความช่วยเหลือ

๖. ความตกลงระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา เกี่ยวกับการจัดตั้งสถาบันการฝึกอบรมระหว่างประเทศ ว่าด้วยการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย (เมื่อ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๑)

วัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งสถาบันก็เพื่อเป็นศูนย์กลางการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เกี่ยวกับความรู้ด้านการป้องกันปราบปรามยาเสพติดและอาชญากรรมข้ามชาติอื่นๆ

อีกทั้งเป็นการยกระดับการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ

แม้ว่าประเทศไทยจะมีอนุสัญญาและความตกลงที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติกับนานาประเทศ แต่ก็ยังมักพบปัญหาในเรื่องการประสานขอข้อมูลระหว่างประเทศและการขอส่งผู้ร้ายข้ามแดน ดังนี้

๑. ปัญหาในเรื่องการประสานขอข้อมูลระหว่างประเทศ

รัฐทุกรัฐไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่ ย่อมมีอำนาจอธิปไตยเท่าเทียมกัน ในขณะที่รัฐมีข้อจำกัดในการใช้เขตอำนาจศาลเหนือดินแดนของตน แต่อาชญากรรมกลับไม่ได้มีข้อจำกัด ทำให้อาชญากรรมค้ายาเสพติดแพร่กระจายไปอย่างกว้างขวางในลักษณะที่เป็นอาชญากรรมข้ามชาติ

ปัจจุบันไม่มีกฎหมาย ระเบียบ หรือคำสั่งใด ที่มีสภาพบังคับให้ต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติกับหน่วยงานอื่นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ อยู่ที่นโยบายความร่วมมือและบันทึกความเข้าใจ(MOU) ก็เป็นเพียงการตกลงทำความเข้าใจว่าอยากจะทำอะไรกันบ้างเท่านั้น อาจกำหนดหัวข้อหรือข้อมูลที่ต้องการแลกเปลี่ยน แต่ไม่ได้กำหนดว่าต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลทั้งหมด และที่สำคัญคือ บันทึกความเข้าใจ(MOU) ไม่ว่าจะทำกับต่างชาติหรือองค์กรอื่นๆ โดยธรรมชาติมันไม่มีสภาพการบังคับใช้กับคู่กรณี สามารถขอได้เดือนได้ แต่จะไปฟ้องร้องใครหรือหน่วยงานใดไม่ได้ ถ้าไม่ได้ในสิ่งที่ต้องการ

สภาพความร่วมมือตามบันทึกความเข้าใจ(MOU) จึงเป็นลักษณะการตอบแทนต่างปฏิบัติหรือเป็นการกระทำสนับสนุนให้โดยสมัครใจของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งในทางปฏิบัติการประสานขอข้อมูลระหว่างประเทศที่ได้มีการทำบันทึกความเข้าใจ(MOU) ไว้ มีหลายครั้งที่ไม่มีการตอบสนองและนิ่งเฉยต่อคำร้องขอจากประเทศไทย

๒. ปัญหาในเรื่องการขอส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ในเรื่องของการส่งผู้ร้ายข้ามแดน^{๑๙} ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและอำนาจอธิปไตยของแต่ละรัฐ ซึ่งโดยปกติรัฐแต่ละรัฐย่อมไม่มีพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศที่จะต้องส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่รัฐอื่น แต่การส่งผู้ร้ายข้าม

^{๑๙} พ.ต.ท.เกษรา สุขรมย์. "การส่งผู้ร้ายข้ามแดน : วิถีเอาตัวผู้กระทำผิดที่หลบหนีในต่างประเทศกลับมาเพื่อดำเนินคดีหรือลงโทษ". (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://fad.go.th/th/articles/108431-%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%AA%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B8%9C%E0%B8%B9%E0%B9%89%E0%B8%A3%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B9%81%E0%B8%94%E0%B8%99, ๒๕๖๑>.

แดนเป็นกระบวนการหรือมาตรการความร่วมมือทางกฎหมายของประเทศต่างๆ ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดในประเทศหนึ่งแล้วหลบหนีไปอยู่ในอีกประเทศหนึ่ง รวมถึงการกระทำความผิดที่เป็นอาชญากรรมในลักษณะเป็นองค์กรข้ามชาติ (Transnational Organized Crime) ให้สามารถที่จะส่งตัวไปดำเนินคดีในความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำลงไป ที่ผ่านมามีประเทศไทยได้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้ประเทศต่างๆ เป็นจำนวนมาก แต่ประเทศไทยแทบจะไม่เคยได้รับคนร้ายข้ามแดนกลับคืนมา กล่าวคือ สัดส่วนการส่งคนร้ายให้ต่างประเทศกับการได้รับตัวคนร้ายกลับมามีความแตกต่างกันมาก

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการค้ายาเสพติดข้ามชาติ

เนื่องจากองค์กรอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ มีรูปแบบวิธีการดำเนินงานที่มีความลับซับซ้อนมีกลุ่มบุคคลในภาครัฐและเอกชนเข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงและเศรษฐกิจของประเทศไทย การแก้ไขปัญหาองค์กรอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติจึงมีหลายหน่วยงานตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติ รวมทั้งมีคำสั่งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ที่ ๑๑/๒๕๕๘ เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการบังคับใช้กฎหมายต่อเครือข่ายยาเสพติดข้ามชาติ พบว่ามีหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาองค์กรอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ ดังนี้

๑. สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นหน่วยงานที่ดำเนินงานเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารสำหรับงานป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ พร้อมกับการเป็นศูนย์กลางอำนวยการประสานงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาองค์กรอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติทั้งหน่วยงานของรัฐ องค์กรภาคเอกชนและองค์กรภาคประชาชนในระดับประเทศ รวมทั้งการปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับงานป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติด้วย

๒. สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นหน่วยงานที่ดำเนินการกับองค์กรอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ ในการเก็บรวบรวม ติดตามตรวจสอบ ศึกษาและวิเคราะห์รายงานและข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรมต่างๆ ที่มีอำนาจในการมีหนังสือสอบถามหรือเรียกให้สถาบันการเงิน ส่วนราชการ องค์กร หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ แล้วแต่กรณี ส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาเพื่อให้ถ้อยคำ ส่งคำชี้แจงเป็นหนังสือหรือส่งบัญชี เอกสาร หรือหลักฐานใดๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการ

ฟอกเงิน ด้วยอำนาจหน้าที่ดังกล่าวจึงทำให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีลักษณะเป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารทางด้านงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารเหล่านี้ในการประสานความร่วมมือกัน ในลักษณะที่เป็นเครือข่ายความร่วมมือ ในการติดตามร่องรอยทางการเงินและการทำธุรกรรมต่างๆขององค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติเพื่อทำลายวงจรทางการเงินขององค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติดังกล่าว

๓. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และกฎหมายอื่นอันเป็นความผิดเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ เพื่อให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่ได้มาเนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ รวมทั้งมีการปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

๔. กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเป็นองค์กรหลักในการบูรณาการการอำนวยการ และประสานการปฏิบัติในการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ซึ่งรวมถึงการป้องกัน ปราบปราม ชัยขัย และแก้ไขปัญหาองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติที่เป็นภัยต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเพื่อให้เกิดความมั่นคงของรัฐและความสงบสุขของประชาชน

๕. ธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานอิสระดูแลด้านการเงินของประเทศ รวมทั้งกำกับดูแลสถาบันการเงินในการตรวจสอบการทำธุรกรรมและบัญชีต้องสงสัยที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ รวมถึงการเข้าตรวจสอบการทำธุรกรรมแลกเปลี่ยนเงินตราที่ได้มาจากอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ

๖. กรมสรรพากร

กรมสรรพากรเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลัง ดำเนินการเอาผิดกับกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติในทางแพ่งแทนในกรณีที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายไม่สามารถดำเนินการเอาผิดในทางอาญากับกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติได้ ซึ่งหากกรมสรรพากรตรวจสอบพบว่าผู้ต้องสงสัยมี

เงินได้มาก แต่ไม่ได้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล ก็สามารถดำเนินคดีฐานหลีกเลี่ยงภาษี พร้อมเรียกภาษีย้อนหลังทั้งหมดได้

๗. กรมศุลกากร

กรมศุลกากรเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการคลัง มีอำนาจหน้าที่ในการสกัดกั้นป้องกันการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามาภายในประเทศ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการขององค์การอาชญากรรมข้ามชาติได้รวมทั้งตรวจสอบการนำเงินที่ได้มาจากการค้ายาเสพติดข้ามชาติเข้าออกประเทศ

๘. กรมสอบสวนคดีพิเศษ

กรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติที่มีวิธีการประกอบอาชญากรรมที่สลับซับซ้อนยากที่จะนำเอากระบวนการสืบสวนสอบสวนคดีในรูปแบบธรรมดาแบบบังคับใช้ให้มีประสิทธิภาพเพียงพอ อีกทั้งตามกฎหมายคดีพิเศษ ความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติ เป็นหนึ่งในมูลฐานความผิดที่เข้าองค์ประกอบให้อำนาจกรมสอบสวนคดีพิเศษสามารถสอบสวนได้

๙. กรมที่ดิน

กรมที่ดินเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงมหาดไทย เป็นศูนย์ข้อมูลที่ดินที่สามารถบูรณาการฐานข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติสามารถตรวจสอบผู้ถือครองที่ดินได้

๑๐. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า

กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงพาณิชย์ มีอำนาจหน้าที่ในการเข้าไปตรวจสอบการดำเนินธุรกิจของนิติบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อสร้างความโปร่งใสในการทำธุรกิจและกำกับธรรมาภิบาลของภาคธุรกิจให้เป็นไปอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังมีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงข้อมูลการตรวจสอบไปยังหน่วยงานพันธมิตรที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

รูปแบบความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด

การบริหารจัดการความร่วมมือระหว่างบุคคล หน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ จำเป็นจะต้องดำเนินการข้ามขอบเขตของรัฐบาล ขอบเขตของภาคส่วนและองค์กร ซึ่งเป็นการยากที่จะ

แบ่งขอบเขตที่ชัดเจนระหว่างความร่วมมือภายในสภาพแวดล้อม ซึ่งในบางกรณี การบริหารจัดการความร่วมมือได้จัดรูปแบบและจัดวางตำแหน่ง โครงสร้างที่เหนียวแน่นในระยะยาว เป็นเครือข่ายที่มีกฎหมายรองรับ หรือในบางกรณีมีการจัดรูปแบบความร่วมมือภายในพื้นที่เชิงนโยบายเฉพาะด้านอย่างเป็นทางการ และในบางกรณีก็เป็นรูปแบบความร่วมมือแบบการประสานงานในระยะสั้นอย่างไม่เป็นทางการ

Mandell และ Steelman ได้ระบุรูปแบบของบริบทความร่วมมือหรือนวัตกรรมระหว่างองค์กรไว้ ซึ่งประกอบด้วย ๔ รูปแบบ ดังนี้^{๒๐}

๑. การประสานงานเป็นช่วงๆ (Intermittent Coordination) เกิดขึ้นเมื่อองค์กรตั้งแต่ ๒ องค์กรขึ้นไปร่วมกันปรับนโยบายและกระบวนการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการในรูปแบบนี้ ปฏิสัมพันธ์จะมีในระดับต่ำ ความเห็นพ้องต้องกันก็มีในระยะชั่วคราว และเป็นความร่วมมือที่ไม่ถาวรหรือมีเป็นพักๆ

๒. คณะทำงานชั่วคราว (Temporary Task Force) ถูกจัดตั้งเพื่อปฏิบัติงานเฉพาะด้านหรือมีวัตถุประสงค์ที่มีขอบเขตชัดเจนและจะถูกยุบเลิกไปเมื่อบรรลุวัตถุประสงค์นั้นแล้ว และเช่นเดียวกับการประสานงานชั่วคราว การแลกเปลี่ยนทรัพยากรอยู่ในขอบเขตที่จำกัด

๓. การประสานงานถาวรหรือเป็นประจำ (Permanent or Regular Coordination) เกิดขึ้นเมื่อองค์กรที่หลากหลายตกลงกันที่จะดำเนินกิจกรรมที่มีขอบเขต เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดเป็นการเฉพาะสมาชิกถูกจัดวางอย่างจำกัดและเคร่งครัด เพื่อให้เป็นลักษณะการประสานงานที่สม่ำเสมอและการแลกเปลี่ยนทรัพยากรมีมากกว่า ๒ รูปแบบข้างต้น

๔. โครงสร้างผสมผสานและโครงสร้างเครือข่าย (Coalitions and Network Structures) วัตถุประสงค์ของโครงสร้างผสมผสาน (Coalitions) มีขอบเขตที่แคบกว่าและการดำเนินงานทั้งหมดเกิดขึ้นภายในระดับขององค์กรเอง ขณะที่โครงสร้างเครือข่ายดำเนินงานเหนือกว่าในระดับการทำงานขององค์กร หรือเป็นการดำเนินงานระดับโครงสร้างที่เชื่อมโยงหน่วยงานและองค์กรต่างๆ อย่างหลากหลาย ในโครงสร้างเครือข่ายจะมีการตกลงเห็นพ้องที่เข้มแข็ง มีเป้าหมายในระดับที่ผสมผสานระหว่างองค์กร และแลกเปลี่ยนทรัพยากรในระยะยาว ซึ่งโครงสร้างผสมผสานจะยุบเลิกไปหลังจากงานเสร็จสิ้นหรือปัญหาได้รับการแก้ไขแล้ว แต่โครงสร้างเครือข่ายจะดำรงอยู่ในระยะยาว เนื่องจากปัญหาที่ร่วมกันดำเนินการนั้น เป็นปัญหาในระยะยาว

Agranoff และ McGuire ได้นำเสนอรูปแบบของการบริหารจัดการความร่วมมือไว้ โดย

^{๒๐} พรภณ พงษ์เพชร. "ความร่วมมือในการป้องกันปัญหาเสพติดระหว่างองค์กรภาครัฐและองค์กรภาคเอกชน ศึกษาเฉพาะศูนย์อำนวยการประสานงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภาคเยาวชน (ศอ.ปส.ย.)". (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๓). หน้า ๓๖.

พิจารณาจากมิติ ๒ ด้าน ที่ปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ได้แก่ ระดับกิจกรรมความร่วมมือ (Collaborative Activity) และกลยุทธ์ความร่วมมือ (Collaborative Strategy) ซึ่งจากความสัมพันธ์และการเชื่อมโยงใน ๒ มิตินี้สามารถวิเคราะห์รูปแบบของการบริหารจัดการความร่วมมือได้เป็น ๖ รูปแบบที่แตกต่างกัน โดยทั้งหมดมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้^{๒๑}

๑. รูปแบบการบริหารจัดการบนฐานแห่งขอบเขตภาระหน้าที่ (Jurisdiction Based Management Model) สิ่งสำคัญของความร่วมมือในรูปแบบนี้ คือ การดำเนินการเชิงกลยุทธ์ต่อบุคคลและหน่วยงานที่หลากหลายทั้งจากภาครัฐและภาคส่วนอื่น ด้วยความเป็นเหตุเป็นผลบนฐานแห่งขอบเขตของภาระหน้าที่ (Jurisdiction) ที่จำเป็นต้องดำเนินการ โดยการบรรลุถึงเป้าหมายและความสมบูรณ์ของงานต่างๆ ถือเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งในสภาพแวดล้อมมีโครงการบุคคลและองค์กรต่างๆ มากมาย จึงจำเป็นต้องคำนวณถึงผลดีและผลเสีย เพื่อค้นหาและเชื่อมต่อองค์การที่มีศักยภาพ มีทรัพยากรที่จำเป็นต่อการบรรลุเป้าหมายที่มีอยู่ เช่น มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย งบประมาณ ความเชี่ยวชาญและข้อมูล เป็นต้น โดยลักษณะกิจกรรมในความร่วมมือบนฐานขอบเขตภาระหน้าที่แนวตั้ง (Vertical Jurisdiction-Based Activity) ซึ่งความร่วมมือบนความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภาครัฐในระดับต่างๆ เช่น ระดับสหพันธรัฐ ระดับมลรัฐและระดับท้องถิ่น ถือว่ามีความหลากหลาย กล่าวคือ ผู้บริหารจัดการความร่วมมือต้องดำเนินการต่างๆ ทั้งงานด้านการจัดการพื้นฐานและงานที่มีลักษณะเฉพาะในความร่วมมือ ซึ่งเป็นงานที่อยู่บนฐานของการปะทะตามการกระจายของพลังอำนาจ การเจรจาและต่อรองจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการบนฐานแห่งขอบเขตอำนาจหน้าที่ รวมถึงดำเนินกิจกรรมค้นหาการปรับเปลี่ยน (Adjustment-Seeking Activity) เพื่อพยายามกำหนดเป้าหมายในความร่วมมือ โดยใช้การคาดคะเนและเจรจาต่อรองร่วมกัน ด้านการบริหารจัดการบนฐานขอบเขตภาระหน้าที่ในแนวนอน (Horizontal Jurisdiction-Based) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์บนความร่วมมือระหว่างองค์กรและภาคส่วนต่างๆ เพื่อพึ่งพาอาศัยในการดำเนินงานร่วมกัน โดยไม่มีองค์กรหรือภาคส่วนใดมีพลังอำนาจเหนือองค์กรหรือภาคส่วนอื่น เป็นการดำเนินกิจกรรมในความร่วมมือโดยการแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างองค์กรหรือภาคส่วนต่างๆ เพื่อเติมเต็มทรัพยากรที่ต้องการของแต่ละองค์กร เพื่อให้สามารถดำเนินการบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ และร่วมกันดำเนินกิจกรรมเฉพาะเพื่อให้บรรลุผลประโยชน์ที่มีหรือได้กำหนดร่วมกัน

๒. รูปแบบการละเว้นความร่วมมือ (Abstinence Model) เป็นรูปแบบที่ตรงข้ามกับรูปแบบการบริหารจัดการบนพื้นฐานแห่งขอบเขตอำนาจหน้าที่ (Jurisdiction-Based Management

^{๒๑} เรื่องเดียวกัน. หน้า ๓๗.

Model) โดยเป็นรูปแบบที่องค์กรได้พยายามละเว้นจากความร่วมมือ เนื่องจากเหตุปัจจัยในประการต่างๆ เช่น เพื่อต้องการหลีกเลี่ยงการก้าวก่าย กระบวนการหรืองานเอกสารที่เกินความจำเป็น หรือกฎและระเบียบที่มากมายเกินควรจากอิทธิพลภายนอกองค์กร ในบางองค์กรก็ขาดทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในความร่วมมือ หรือเจ้าหน้าที่ขององค์กรขาดทักษะความสามารถเพื่อดำเนินความสัมพันธ์บนความร่วมมือ รวมถึงในบางภาระหน้าที่ที่ไม่จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือในการดำเนินการ

๓. รูปแบบความร่วมมือแนวดิ่ง (Top-Down Model) มีรากฐานจากส่วนหนึ่งของแนวคิดสหพันธ์รัฐนิยม โดยเป็นความร่วมมือในรูปแบบการบริหารจัดการแนวดิ่งหรือเป็นความสัมพันธ์จากด้านบนลงสู่ด้านล่างระหว่างรัฐบาลกลาง มลรัฐและท้องถิ่น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในระดับชาติของรัฐบาลกลาง ผ่านการดำเนินงานของมลรัฐ และท้องถิ่น ซึ่งหน่วยงานระดับล่างเปรียบเสมือนตัวแทน (Agent) ที่ยินยอมดำเนินการแทนหน่วยงานระดับบนที่เป็นผู้ออกระเบียบควบคุมการดำเนินงาน (Principal) และคอยสนับสนุนเงินทุนหรือทรัพยากรต่างๆ เนื่องจากหน่วยงานในระดับบนเป็นผู้ครอบครองข้อมูล ความชำนาญและทักษะในการควบคุมผลผลิตเชิงนโยบายให้สอดคล้องตามผลประโยชน์ของสังคมที่หลากหลายในรูปแบบนี้กลยุทธ์ในความร่วมมือของหน่วยงานจึงมีลักษณะตั้งรับ หรือดำเนินการตามบทบังคับหรือการร้องขอจากกากระสานงาน

๔. รูปแบบความร่วมมือแบบผู้ให้และผู้รับ (Donor-Recipient Model) เป็นรูปแบบที่กิจกรรมความร่วมมือมีในระดับปานกลางถึงระดับสูง และกลยุทธ์ในความร่วมมือจะไม่เข้มแข็งหรือแสวงหาโอกาสในความร่วมมือเท่ากับรูปแบบการบริหารจัดการบนฐานแห่งขอบเขตอำนาจหน้าที่ (Jurisdiction-Based Management Model) แต่ก็ไม่ถึงกับเป็นยุทธศาสตร์ความร่วมมือในระดับตั้งรับตามรูปแบบความร่วมมือแนวดิ่ง (Top-Down Model) โดยความร่วมมือแบบผู้ให้และผู้รับนี้ เกี่ยวข้องกับผู้ให้ทรัพยากรหรือเงินทุนสนับสนุนกับผู้รับทรัพยากรหรือเงินทุนสนับสนุน ซึ่งอยู่บนพื้นฐานระบบความร่วมมือที่พึ่งพาต่อกัน มีการควบคุมระหว่างกัน แต่ทั้งนี้ก็ไม่สามารถควบคุมการปฏิบัติของอีกฝ่ายหนึ่งได้อย่างเต็มที่โดยฝ่ายผู้ให้จะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของตนเองได้ ต้องขึ้นอยู่กับการทำงานของผู้รับ ส่วนฝ่ายผู้รับก็อาจจะต้องการงบประมาณเพื่อสนับสนุนในการดำเนินงานจากผู้ให้

๕. รูปแบบความร่วมมือแบบปฏิกิริยาโต้ตอบ (Reactive Model) เป็นรูปแบบที่ทั้งระดับของกิจกรรมและการดำเนินกลยุทธ์ความร่วมมืออยู่ในระดับปานกลาง โดยในบางกรณีองค์กรเข้าในความร่วมมือ แต่บางกรณีก็ไม่เข้าร่วม โดยการไม่เข้าร่วมเนื่องจากองค์กรมีศักยภาพในการละเว้นหรือออกจากความร่วมมือในสถานการณ์เฉพาะที่ไม่เห็นด้วย รวมถึงมีความเป็นอิสระ

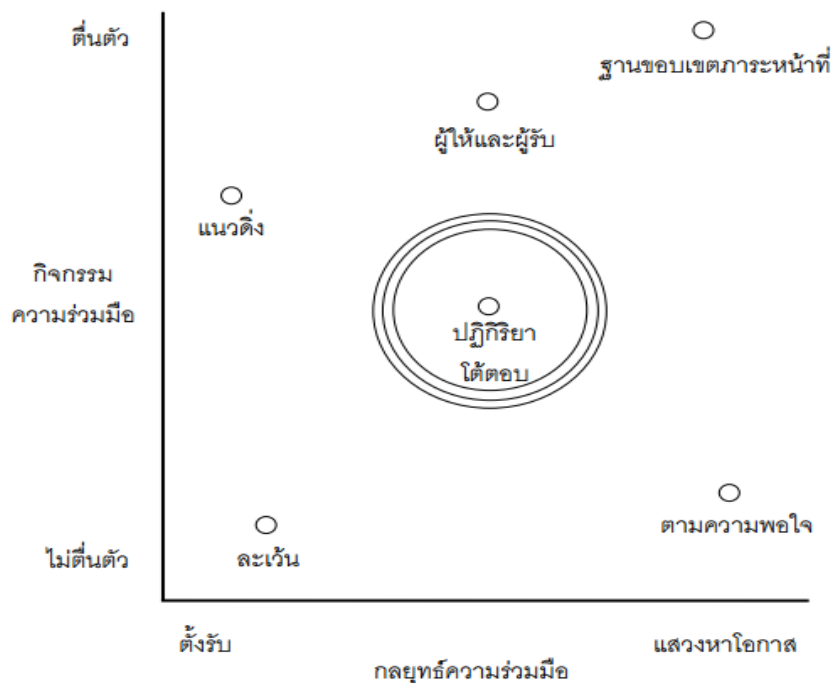

ในขอบเขตการดำเนินงาน หรือองค์การอาจพิจารณาว่าไม่มีความจำเป็นที่ต้องเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น หรือกิจกรรมนั้นไม่ใช่ภารกิจหน้าที่ขององค์การ หรือหากเข้าร่วมแล้วจะเป็นการดำเนินงานซ้ำซ้อนกับองค์การอื่นที่ดำเนินการอยู่แล้ว จึงควรหลีกเลี่ยงเพื่อไม่ให้เกิดการบริหารจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพ

๖. รูปแบบความร่วมมือตามความพอใจ(Contented Model) เป็นรูปแบบที่ดำเนินกลยุทธ์ความร่วมมือแบบจกจวย โอกาสความร่วมมือที่ดีให้กับองค์การ แต่มีระดับกิจกรรมความร่วมมือที่ต่ำ โดยเป็นความร่วมมือกับองค์การอื่นที่สามารถส่งผลกระทบต่อองค์การตนเอง ซึ่งเจ้าหน้าที่ต้องมีความสามารถในการดำเนินความสัมพันธ์ภายในความร่วมมือและเลือกโอกาสที่ดีให้กับองค์การ และพยายามลดต้นทุนในการพัฒนาให้ต่ำที่สุดเท่าที่ดำเนินการได้

จากรูปแบบการบริหารจัดการความร่วมมือทั้ง ๖ รูปแบบ สามารถพิจารณาความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงตามมิติด้านกิจกรรมและกลยุทธ์ในความร่วมมือ ได้ตามภาพดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ ๒ – ๒ รูปแบบการบริหารจัดการความร่วมมือ

จากแผนภาพที่ ๒ – ๒ รูปแบบการบริหารจัดการความร่วมมือ เป็นรูปแบบที่มีความตื่นตัวของกิจกรรมความร่วมมือในระดับสูงและดำเนินกลยุทธ์ความร่วมมือโดยมุ่งแสวงหาโอกาส

ในความร่วมมือที่สูงเช่นเดียวกัน ตรงข้ามกับรูปแบบการละเว้นความร่วมมือ (Abstinence) ที่มีกิจกรรมความร่วมมือในระดับต่ำและเป็นฝ่ายตั้งรับในการให้ความร่วมมือ ส่วนรูปแบบความร่วมมือแนวตั้ง (Top-Down) และความร่วมมือแบบผู้ให้และผู้รับ (Donor-Recipient) มีความตื่นตัวในการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือในระดับปานกลางถึงระดับสูง แต่ความร่วมมือรูปแบบแนวตั้งจะเป็นความสัมพันธ์แบบตั้งรับมากกว่าความร่วมมือแบบผู้ให้และผู้รับที่มีการแสวงหาโอกาสในความร่วมมือกันมากกว่า ด้านความร่วมมือแบบปฏิกิริยาโต้ตอบ (Reactive) ทั้งระดับความร่วมมือและกลยุทธ์ในการแสวงหาความร่วมมือจะอยู่ในระดับปานกลาง และความร่วมมือแบบตามความพอใจ (Contented) จะเป็นรูปแบบที่มีกิจกรรมในความร่วมมือต่ำหรือไม่ตื่นตัวในการเข้าร่วมกิจกรรมความร่วมมือ แต่จะพยายามแสวงหาโอกาสที่ดีในความร่วมมือกับองค์กรอื่นเป็นอย่างมาก

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติดในปัจจุบันมีอยู่หลายบทกฎหมายด้วยกัน ประกอบกับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔ ในส่วนของนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไปที่เกี่ยวกับการส่งเสริมศักยภาพการป้องกันและการแก้ไขปัญหาภัยคุกคามชาติ ที่ต้องให้ความสำคัญในการนำนโยบายความมั่นคงแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติและสอดคล้องกับแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินเพื่อให้การขับเคลื่อนประเทศดำเนินไปอย่างมั่นคง มั่นคั่ง และยั่งยืน ซึ่งสามารถสรุปรูปแบบความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติดได้ ดังนี้

๑. การร่วมกันพัฒนาระบบ กลไก และมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ ในการเสริมสร้างศักยภาพของหน่วยงาน กลไกภาครัฐ โดยเฉพาะการข่าวและระบบกฎหมายให้มีความเข้มแข็ง รวมถึงส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐให้มีเอกภาพ

๒. การเสริมสร้างและพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับ รวมทั้งกับองค์กรระหว่างประเทศและภายใต้กรอบอาเซียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ

๓. การเสริมสร้างจิตสำนึก ความตระหนักของภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคประชาสังคมให้เห็นความสำคัญของปัญหาอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ รวมทั้งสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็งในการร่วมมือกับภาครัฐในการป้องกันปัญหา

เป็นที่ชัดเจนว่าไม่มีแนวทางที่ดีที่สุดสำหรับการจัดรูปแบบความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด ดังนั้น จึงจำเป็นต้องใช้การพิจารณาตัดสินใจอย่างรอบคอบ เพื่อกำหนดรูปแบบความร่วมมือ อีกทั้ง รูปแบบยังต้องมีความเป็นพลวัต

และยืดหยุ่นตามสภาพแวดล้อม เนื่องจากตามธรรมชาติของความร่วมมือจะมีลักษณะที่คลุมเครือ และซับซ้อน รวมถึงมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอยู่เกือบตลอดเวลาทั้งในระดับบุคคลหรือองค์การ

ผลกระทบของมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติกรณียาเสพติด

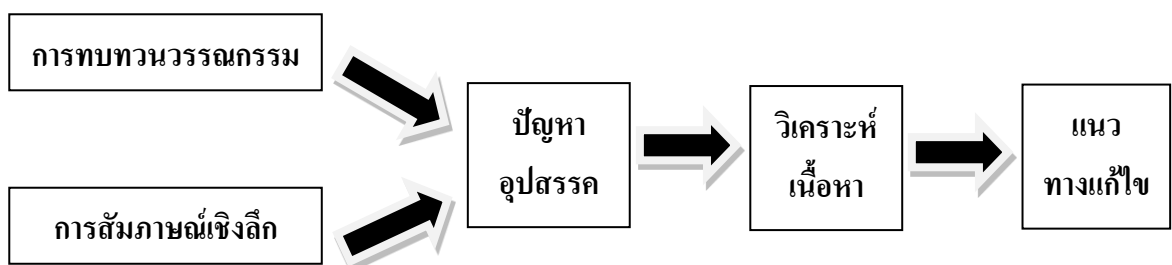
การใช้อำนาจของเจ้าพนักงานในการบังคับใช้กฎหมายตามมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติกรณียาเสพติดเป็นอำนาจที่มีผลกระทบต่อสิทธิพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ ดังนี้

๑. สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล การปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานในการตรวจค้น จับกุม และคุมขัง ตามมาตรการป้องกันอาชญากรรมเป็นการใช้อำนาจที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพในร่างกาย ในเคหสถานความเป็นส่วนตัว อันเป็นความจำเป็นที่เจ้าพนักงานของรัฐต้องกระทำการอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

๒. สิทธิในกระบวนการยุติธรรม กฎหมายบางฉบับได้มีการให้อำนาจดุลพินิจแก่เจ้าพนักงานอย่างกว้างขวาง มีการยึดและอายัดทรัพย์สิน โดยไม่ได้ใช้หลักเกณฑ์สำคัญของหลักกฎหมายทางอาญาซึ่งถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานประการหนึ่งที่ต้องสันนิษฐานเอาไว้ก่อนว่าทุกคนเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้จนสิ้นสงสัยว่ากระทำความผิดจริง จึงอาจทำให้เจ้าพนักงานมีการใช้อำนาจที่มีผลกระทบต่อสิทธิในกระบวนการยุติธรรมได้

๓. สิทธิในทรัพย์สิน การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามกฎหมายเป็นการใช้อำนาจที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลในทรัพย์สิน อันเป็นความจำเป็นที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องกระทำภายในขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

กรอบแนวคิดของการวิจัย

แผนภาพที่ ๒ -๓ กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุป

สภาพสังคมและเศรษฐกิจของโลกในยุคปัจจุบันมีรูปแบบการดำเนินธุรกิจที่เปลี่ยนไป ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารเป็นไปอย่างสะดวกสบายไร้พรมแดน มีการคมนาคมขนส่งที่สะดวกรวดเร็วทำให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ซึ่งการลักลอบค้า ยาเสพติดก็ได้มีการพัฒนารูปแบบของอาชญากรรมตามความเจริญของเศรษฐกิจและสังคมกลายเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ผู้วิจัยจึงได้ทำการ ทบทวนวรรณกรรม โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีในการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาในเรื่องที่วิจัยตั้งแต่การศึกษาความหมายของอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจข้ามชาติ ลักษณะของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดอาชญากรรม ทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ประเภทของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ โครงสร้างขององค์กร อาชญากรรม แนวคิดพื้นฐานในการจัดการกับอาชญากรรมข้ามชาติ รูปแบบการค้ายาเสพติดข้าม ชาติในปัจจุบัน มาตรการป้องกันการค้ายาเสพติด กฎหมายไทยที่เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม ทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการป้องกัน อาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน การค้ายาเสพติด รูปแบบความร่วมมือในการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณี การค้ายาเสพติด โดยมีรูปแบบการบริหารจัดการความร่วมมือ ๖ รูปแบบ อันได้แก่ รูปแบบการ บริหารจัดการบนฐานแห่งขอบเขตภาระหน้าที่ (Jurisdiction Based Mangement Model) รูปแบบการ ละเว้นความร่วมมือ(Abstinence Model) รูปแบบความร่วมมือแนวดิ่ง (Top-Down Model) รูปแบบ ความร่วมมือแบบผู้ให้และผู้รับ(Donor-Recipient Model) รูปแบบความร่วมมือแบบปฏิกิริยาโต้ตอบ (Reactive Model) และรูปแบบความร่วมมือตามความพอใจ(Contented Model) และได้ศึกษา ผลกระทบของมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติกรณียาเสพติด ซึ่งเป็นการใช้เป็น อำนาจของเจ้าพนักงานที่มีผลกระทบต่อสิทธิพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ ได้แก่ สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล สิทธิในกระบวนการยุติธรรม และสิทธิในทรัพย์สิน ทั้งนี้เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ข้อที่ ๑ รวมทั้งกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย จึงเป็นกระบวนการสร้างองค์ความรู้ของผู้วิจัยเพื่อ ใช้ในการทำวิจัยให้สำเร็จอย่างมีคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำทฤษฎีและแนวคิดดังกล่าวมาพัฒนาต่อ ยอดในการวิเคราะห์หาแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติในเรื่องยาเสพติด ในบทที่ ๔ ต่อไป

บทที่ ๓

ปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติ และการบังคับใช้กฎหมาย

ในยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมและการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมที่มีการพัฒนาไปสู่รูปแบบของอาชญากรรมข้ามชาติที่มีความสำคัญและเร่งด่วนของสังคม ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ในกรณีการค้ายาเสพติดทำให้ทราบแนวโน้มของปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ในกรณีการค้ายาเสพติด และรวบรวมปัญหาและอุปสรรคการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ในกรณีการค้ายาเสพติด อันได้แก่ ปัญหาด้านความร่วมมือ ปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมาย และปัญหาด้านการดำเนินการ รวมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนี้

แนวโน้มของปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด

อาชญากรรมการค้ายาเสพติดมีความสัมพันธ์กับกระบวนการพัฒนาทางเศรษฐกิจ รวมทั้งเกิดความเกี่ยวข้องกันของอาชญากรรมด้านต่างๆ ด้วย อย่างเช่น องค์การอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Crime) และมีเงื่อนไขจากการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบเปิดทางเศรษฐกิจทำให้เกิดการแฝงตัวเข้ามาขององค์การอาชญากรรมข้ามชาติ ปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในปัจจุบัน จึงยังคงเป็นปัญหาอย่างต่อเนื่องและมีปริมาณมากขึ้น ตั้งแต่ประเทศในภูมิภาคอาเซียนรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียน ส่งผลกระทบต่อแนวโน้มของปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ทำให้เกิดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายความเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยกับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาค เอื้ออำนวยต่อการขนส่งยาเสพติด ซึ่งรูปแบบการขนส่งยาเสพติดจะมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและเกิดความหลากหลายมากขึ้น และด้วยประเทศสมาชิกมีระบบกฎหมายและระบบลงโทษที่แตกต่างกันเป็นเหตุให้นักค้ายาเสพติดหลบหนีการกระทำความผิดในประเทศที่มีบทลงโทษหนักหรือมีมาตรการที่รุนแรงไปยังประเทศอื่นที่มีบทลงโทษที่เบากว่าประกอบกับประเทศสมาชิกได้มีการเปิดเสรีและเคลื่อนย้ายเสรี ทำให้

องค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติแสวงประโยชน์จากการเปิดเสรีดังกล่าว ก่อให้เกิดความยุ่งยากในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวกับยาเสพติดมากขึ้น มีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่ให้อื้ออานวยต่อการประกอบอาชญากรรมในการทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศและการฟอกเงิน

ในกลุ่มผู้ผลิตยาเสพติด นอกจากกลุ่มการผลิตหลักเดิมที่เป็นผู้มีพฤติกรรมในกลุ่มเดิมแล้ว ยังมีกลุ่มผู้ผลิตใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนในกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด ยังคงเป็นขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติที่ทำการค้าเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายทั้งในและนอกประเทศไทย และมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการค้าใหม่ๆ อยู่เสมอ อีกทั้งประเทศไทยยังเป็นเส้นทางผ่านของยาเสพติดไปยังต่างประเทศมากขึ้น ทำให้เกิดเครือข่ายระหว่างประเทศหลายเครือข่ายได้ใช้ประเทศไทยเป็นฐานการปฏิบัติงานเกิดเครือข่ายการค้ายาเสพติดข้ามชาติที่เชื่อมโยงกับการกระทำความผิดฐานอื่นๆ ชาวต่างชาติที่เข้ามาทำการค้ายาเสพติดในประเทศไทย คือ เมียนมา ลาว กัมพูชา แอฟริกันตะวันตก และออสเตรเลีย

ด้วยแนวโน้มของความเจริญทางเทคโนโลยีในโลกปัจจุบัน ทำให้การกระทำความผิดของอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติมีการใช้ช่องทางเทคโนโลยีใหม่ๆ มากขึ้น มีการทำการค้ายาเสพติดด้วยการใช้สื่อสังคม (Social Media) เป็นช่องทางทำการค้ายาเสพติดควบคู่กับการใช้บริการรับส่งพัสดุภัณฑ์เป็นช่องทางลำเลียงยาเสพติดและการใช้บริการธุรกรรมทางการเงินผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (E – Banking) เป็นช่องทางจ่ายค่ายาเสพติดมากขึ้น และพบว่าบางเครือข่ายถึงขั้นมีการใช้สกุลเงินดิจิทัล (Bitcoin) ในการค้า มีผลให้เครือข่ายการค้ายาเสพติดข้ามชาติเกิดและเพิ่มขึ้นได้ง่ายอย่างรวดเร็ว

ปัญหาการค้ายาเสพติดในอนาคตจะเกิดขึ้นได้ใน ๒ ลักษณะด้วยกัน คือ อุปสงค์ยาเสพติดทำให้เกิดอุปทานยาเสพติด (Demand Create Supply Problem) และอุปทานยาเสพติดทำให้เกิดอุปสงค์ยาเสพติด (Supply Create Demand Problem) กล่าวคือ การมีคนที่ซื้อจะชักนำให้มีคนขายเกิดขึ้น ด้วยยาเสพติดจะเป็นตัวผลักดันให้เกิดวงจรปัญหาขายยาเสพติดทั้งการผลิต นำเข้า ส่งออก ค้า และการแพร่ระบาด ในขณะที่ผู้ค้ายาเสพติดเป็นองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่มีเครือข่ายการค้ายาเสพติดเชื่อมโยงกันทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงน่าเป็นห่วงมากกว่าจะเกิดภาวะความท่วมตันของทั้งอุปทานยาเสพติดและอุปสงค์ยาเสพติด (Excess Supply – Excess Demand)

เมื่อประชาชนได้รับความเดือดร้อนหรือได้รับผลกระทบโดยตรงจากปัญหาอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ จะเกิดการเรียกร้องให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งแก้ไขปัญหามากขึ้น แต่ด้วยเหตุที่ยังมีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณและกำลังพล ทำให้ผลการดำเนินงานอาจจะไม่สามารถตอบสนองต่อข้อเรียกร้องหรือความต้องการได้ทันทั่วถึง เกิดเป็น

ช่องว่างของความคาดหวัง (Gap Of Expectation) และกลายเป็นความรู้สึกผิดหวัง ในที่สุดจะทำให้ประชาชนไม่มีความศรัทธาเชื่อมั่นต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐและนำไปสู่การไม่ให้ความร่วมมือต่อหน่วยงานทางราชการในระยะยาวได้

ปัญหาและอุปสรรคการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด

การป้องกันปัญหาอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ นอกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องประสานงานร่วมมือกันในการปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่ตนรับผิดชอบ เพื่อให้สามารถดำเนินการป้องกันควบคุมอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติดไม่ให้มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น สำหรับประเทศไทยยังพบว่าไม่สามารถดำเนินการป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยสาเหตุของปัญหาดังต่อไปนี้

๑. ปัญหาด้านความร่วมมือ

การดำเนินการสืบสวนป้องกันปราบปรามอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหา ซึ่งปัจจุบันพบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดการบูรณาการความร่วมมือด้านการข่าวร่วมกันทำให้ขาดการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่จำเป็นในการประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยงาน ขาดการบูรณาการการบังคับใช้กฎหมายและแผนการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน

๒. ปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมาย

สภาพสังคมในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้คนในสังคมมีค่านิยมที่แตกต่างไปจากเดิม โดยเน้นทางวัตถุมากกว่าการพัฒนาจิตใจ ก่อให้เกิดการกระทำที่ผิดกฎหมาย โดยปกติเมื่อกฎหมายระบุให้เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานใดเป็นผู้รักษากฎหมายหรือดูแลบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย หากผู้ดูแลรักษากฎหมายนั้นไม่ปฏิบัติหน้าที่ กฎหมายก็หย่อนคลายความศักดิ์สิทธิ์ คนก็ไม่เชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎหมายหรือเจ้าหน้าที่เอากฎหมายเป็นเครื่องมือในการหาประโยชน์ส่วนตัว เช่น เรียกหรือขอมรับสินบนที่เขาให้เพื่อกระทำการหรือคว้นกระทำการตามหน้าที่ ก็ย่อมเป็นช่องทางที่ก่อให้เกิดปัญหา ซึ่งสาเหตุปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมายสามารถแบ่งได้เป็น ๒ กรณี คือ

๒.๑ ปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมายที่เกิดจากเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย

๒.๑.๑ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายมีจำนวนน้อยไม่

เพียงพอกับปัญหาการค้ายาเสพติดข้ามชาติที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่น ผู้กระทำความผิดมีจำนวนมาก แต่กำลังเจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อย ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานดำเนินการจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ทั้งหมด

๒.๑.๒ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายละเอียด ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ เกิดความล่าช้าของกระบวนการยุติธรรมในการสืบสวนสอบสวน

๒.๑.๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตและประพฤติมิชอบในหน้าที่ราชการ โดยเรียกหรือยอมรับสินบน ซึ่งเป็นการตอบแทนในการที่ตนใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง อันมิชอบด้วยกฎหมาย เพื่อเอื้อประโยชน์แก่ผู้กระทำความผิด

๒.๑.๔ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจยังขาดความรู้ความเข้าใจกับการใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้อง

๒.๒ ปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมายที่เกิดจากมาตรการทางกฎหมาย

กฎหมายที่ใช้ในปัจจุบันมิได้ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพในการสืบสวนป้องกันปราบปรามอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติให้สอดคล้องกับพัฒนาการรูปแบบการดำเนินการของอาชญากรรมที่มีความหลากหลายและสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

๓ ปัญหาด้านการดำเนินการ

๓.๑ ความไม่ชัดเจนในประเด็นเรื่องการกำหนดผู้รับผิดชอบการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติด ซึ่งได้กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติที่โดยลักษณะของการดำเนินกิจกรรมขององค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติที่จะมีการกระทำความผิดลงในและนอกราชอาณาจักรรวมกันและมีความสลับซับซ้อน

๓.๒ ปัจจุบันหน่วยงานที่มีหน้าที่หลักในการแก้ไขปัญหามององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมีหลายหน่วยงาน เกี่ยวกับการบริหารนโยบาย โดยเฉพาะเมื่อผู้บริหารนโยบายอาจไม่ได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเท่าที่ควรจะเป็น เนื่องจากหน่วยงานในระดับปฏิบัติการยังคงให้ความสำคัญต่อภารกิจหลักของหน่วยงานของตนมากกว่าการให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหามององค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ

๓.๓ หน่วยงานหลักในการดำเนินการด้านการข่าวสำหรับการป้องกันปัญหาองค์กรอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ คือ สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ โดยมีหน่วยงานอื่นสนับสนุน แต่ปัจจุบันงานด้านการข่าวที่เกี่ยวกับอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติยังไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่น่าพอใจ

แนวทางแก้ไข

ด้วยสาเหตุของปัญหาและอุปสรรคการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด อันได้แก่ ด้านความร่วมมือ ซึ่งพบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดการบูรณาการความร่วมมือด้านการข่าว การบังคับใช้กฎหมายและแผนการปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งที่เกิดจากเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายและที่เกิดจากมาตรการทางกฎหมาย และปัญหาด้านการดำเนินการ ที่มีความไม่ชัดเจนในการกำหนดผู้รับผิดชอบการสืบสวนสอบสวน รวมทั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่หลักในการแก้ไขปัญหากลุ่มอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ จึงจำเป็นที่เจ้าหน้าที่และหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด จะต้องดำเนินการเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในเรื่องดังกล่าว ดังต่อไปนี้

๑. แนวทางแก้ไขปัญหาด้านความร่วมมือ

๑.๑ กำหนดมาตรการให้หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องมีการพัฒนาความร่วมมือกันอย่างเป็นระบบเครือข่าย (Network) ที่มีประสิทธิภาพและสามารถเชื่อถือได้ เนื่องจากข้อมูลที่หน่วยงานหนึ่งได้มาย่อมจะต้องให้อีกหน่วยงานหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องได้รับรู้รับทราบด้วย เพื่อที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะสามารถดำเนินการป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติได้หลากหลายหนทางเพื่อความมีประสิทธิภาพสูงสุด

๑.๒ จัดตั้งหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางระดับประเทศในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ เพื่อให้เกิดการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานดังกล่าวอย่างเหมาะสม

๑.๓ ให้หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายหลักกำหนดผู้รับผิดชอบวางแผนการปฏิบัติงานในงานด้านที่อยู่ในเขตอำนาจของตน ซึ่งหากการกำหนดแผนการปฏิบัติได้มีการกำหนดให้มีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

๑.๔ ให้หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายหลักสามารถออกระเบียบหรือมาตรการสำหรับการประสานงานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ หรืออาจเสนอให้รัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีให้มีการออกกฎกระทรวงหรือวางมาตรการหรือระเบียบปฏิบัติในการประสานงานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายได้

๒. แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมาย

๒.๑ หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ ทุกหน่วยงานจะต้องมีการฝึกอบรมบุคลากรในวิชาชีพของตนให้พร้อมกับการปฏิบัติงานทุก สถานการณ์อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องให้เกิดความเชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะด้านงาน ป้องกันอาชญากรรม การค้ายาเสพติดข้ามชาติ

๒.๒ หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้าม ชาติทุกหน่วยงานควรมีการดำเนินการวิจัยตรวจสอบและพัฒนาปรับปรุงกฎหมายของตนที่นำมา บังคับใช้กับงานป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประเมินและแก้ไข มาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องว่ามีความเหมาะสมต่อสถานการณ์ในช่วงเวลานั้นๆ หรือไม่

๒.๓ เนื่องจากรูปแบบของการประกอบอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติมี ความก้าวหน้าในการดำเนินกิจกรรมของตนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง จึงสมควรที่หน่วยงาน ผู้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการจัดตั้งฝ่ายที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรม การค้ายาเสพติดข้ามชาติเป็นพิเศษซึ่งมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความพร้อมในด้านบุคลากร และอุปกรณ์ในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม

๒.๔ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาสรรหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และคัดเลือกบุคคลที่มีความเหมาะสมในการ ปฏิบัติงาน โดย ต้องมีการตรวจสอบอย่างละเอียดถี่ถ้วนถึงประวัติพื้นฐานของแต่ละบุคคลและลักษณะส่วนบุคคล

๒.๕ ควรจะต้องมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานและดูแล เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายเหล่านี้ให้ได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและเหมาะสม เพื่อเป็นการดึงดูด และรักษามูลค่าที่มีประสิทธิภาพให้คงอยู่กับหน่วยงาน และการได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมยัง มีส่วนทำให้การคิดทุจริตต่อการปฏิบัติหน้าที่มีแนวโน้มที่ลดลงอีกด้วย

๓. แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการดำเนินการ

๓.๑ ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดซึ่งเป็น หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักในเรื่องยาเสพติดของประเทศมีอำนาจหน้าที่ โดยตรงในการควบคุมดูแลในการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติดที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม การค้ายาเสพติดข้ามชาติ

๓.๒ การที่กฎหมายบัญญัติให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม ยาเสพติดซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักในเรื่องยาเสพติดมีอำนาจในการเรียกให้เจ้าหน้าที่ หรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องส่งเอกสารหรือมาให้ข้อมูลข่าวสาร อีกทั้งยังได้วางกลไกให้อำนาจดังกล่าวมีสภาพบังคับ ด้วยการบัญญัติให้ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าวอาจได้รับ โทษทางอาญา สำนักงาน

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดควรจะใช้ประโยชน์จากบทบัญญัติในลักษณะนี้เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติและเป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านการข่าวสำหรับการป้องกันปัญหาอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ

๓.๓ ให้แต่ละหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติทุกหน่วยงานจัดตั้งให้มีหน่วยงานภายในที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติทั้งหมดของหน่วยงาน และจะต้องมีการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่นด้วย เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นระบบ ครบถ้วน ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด และเพื่อให้ก่อเกิดความสะดวกในการนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ประโยชน์

สรุป

การเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการค้ายาเสพติดที่มีการพัฒนาไปสู่รูปแบบของอาชญากรรมข้ามชาติ โดยในบทที่ ๓ นี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ในกรณีการค้ายาเสพติด ทำให้ทราบแนวโน้มของปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ในกรณีการค้ายาเสพติด และรวบรวมปัญหาและอุปสรรคการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ ในกรณีการค้ายาเสพติด อันได้แก่ ปัญหาด้านความร่วมมือปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมาย และปัญหาด้านการดำเนินการ รวมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหา ทั้งนี้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง มีแนวทางแก้ไขพอสรุปได้ดังนี้

๑. แนวทางแก้ไขปัญหาด้านความร่วมมือ โดยการกำหนดมาตรการให้หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายจะต้องมีการพัฒนาความร่วมมือกันอย่างเป็นระบบเครือข่าย (Network) มีการจัดตั้งหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางระดับประเทศในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และให้หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายหลักกำหนดผู้รับผิดชอบวางแผนการปฏิบัติงานในงานด้านที่อยู่ในเขตอำนาจของตน และสามารถออกกระเปียบหรือมาตรการสำหรับการประสานงานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานได้

๒. แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมาย เห็นควรให้หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติทุกหน่วยงานจะต้องมีการฝึกอบรมบุคลากรในวิชาชีพของตนให้พร้อมกับการปฏิบัติงาน มีการดำเนินการวิจัยตรวจสอบและพัฒนาปรับปรุงกฎหมายของตนที่นำมาบังคับใช้ให้เหมาะสมต่อสถานการณ์ มีการจัดตั้งฝ่ายที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติเป็นพิเศษและพิจารณาสรรหาบุคคลที่มีความรู้

ความสามารถเพิ่มเติมให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานและดูแลเจ้าหน้าที่ให้ได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและเหมาะสม

๓. แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการดำเนินการ ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นหน่วยงานหลักในการควบคุมดูแลในการสืบสวนสอบสวนคดียาเสพติด และเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับกระทำโดยองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดตั้งให้มีหน่วยงานภายในทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ

บทที่ ๔

แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติ ในเรื่องยาเสพติด

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติในเรื่องยาเสพติด ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลที่ม้องค์ความรู้ในเรื่องมาตรการป้องกัน เศรษฐกิจข้ามชาติ และการค้ายาเสพติด จำนวนทั้งสิ้น ๑๒ คน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ม้องค์ความรู้ ประกอบด้วย

กลุ่มที่ ๑ มาตรการป้องกัน ได้แก่ ผู้อำนวยการกองกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและยาเสพติด สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ผู้กำกับกลุ่มงานความมั่นคง กองแผนงานกิจการพิเศษ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ จำนวน ๔ คน

กลุ่มที่ ๒ เศรษฐกิจข้ามชาติ ได้แก่ รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการกองกฎหมาย กรมสอบสวนคดีพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมาย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสืบสวนสอบสวนทางการเงิน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ผู้กำกับกลุ่มงานวิเคราะห์ข่าวอาชญากรรมข้ามชาติ กองบังคับการตำรวจสันติบาล ๔ กองบัญชาการตำรวจสันติบาล จำนวน ๔ คน

กลุ่มที่ ๓ การค้ายาเสพติด ได้แก่ รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้อำนวยการสำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ผู้บังคับการข่าวกรอง กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด จำนวน ๔ คน

การวิจัยพบว่า

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้

๑. กลุ่มที่ ๑ มาตรการป้องกัน

๑.๑ ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้มาตรการป้องกันคนที่ ๑

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๑ นั้น พบว่า

“...ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๑ ท่านนี้ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด...”

และเมื่อผู้วิจัยได้ทำการถามถึงมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้อำนวยการกองกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้ความเห็นว่า

“...อาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบยาเสพติด เป็นอาชญากรรม ที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรมมีการทำงานแบบลับ มีกระบวนการซับซ้อนเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกจับกุมกวาดล้าง การดำเนินการด้านการสืบสวนติดตามจึงต้องใช้เทคนิคการสืบสวนแบบพิเศษเข้ามาดำเนินการ การป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบยาเสพติด โดยลำพังเฉพาะประเทศใดๆ จะกระทำได้ยากลำบาก เนื่องจากสาเหตุหลายประการได้แก่

๑. ความหลากหลายของรูปแบบการกระทำผิดกล่าวคือมีการขนส่งการลักลอบลำเลียงในรูปแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม เช่น การขนส่งทางทะเล ช่องทางไปรษณีย์ การปลอมแปลงเอกสารเพื่อให้ผ่านพิธีการศุลกากร

๒. การกระทำผิดบนพื้นที่คาบเกี่ยวระหว่างประเทศผู้ร่วมกระทำผิดมีมากกว่าหนึ่งเชื้อชาติ การว่าจ้างมีกระบวนการที่ซับซ้อนโดยที่ผู้รับจ้างไม่รู้ถึงผู้ว่าจ้างต้นทางที่แท้จริง

๓. กระบวนการระหว่างประเทศในเรื่องยาเสพติดมีความล่าช้าเนื่องจากข้อจำกัดทางกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องพยานหลักฐานและนโยบายของแต่ละประเทศในการให้ความร่วมมือค้นหาพยานหลักฐาน

๔. ปัญหาเรื่องขอบเขตอำนาจในการจับกุมและดำเนินคดีผู้กระทำผิดข้ามพรมแดน

๕. ปัญหาด้านนโยบายของรัฐบาล ด้านตัวบทกฎหมาย ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม

๖. การดำเนินการด้านการเงิน มีการใช้ระบบใต้ดินมีร้านทองบริษัทรับแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในเมืองใหญ่ให้การสนับสนุน

๗. มาตรการปราบปรามเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำขาดความร่วมมือและขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ ผู้อำนวยการกองกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดถึงการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้อำนวยการกองกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้ความเห็นว่า

“...กฎหมายที่บังคับใช้นั้นจะยังไม่ครอบคลุมในทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง แม้จะมีกฎหมายเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมมาบังคับใช้โดยเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ ไปถึงพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา พ.ศ.๒๕๓๕ ก็ตาม มาตรการทางกฎหมายและความร่วมมือระหว่างประเทศก็ยังมีไม่มากหรือเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการดำเนินการ การทำสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องยาเสพติดในเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดน การโอนตัวนักโทษ ฯลฯ ก็ยังมีเพียงเล็กน้อย ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่บรรลุวัตถุประสงค์...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการกองกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดถึงการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดมีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้อำนวยการกองกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้ความเห็นว่า

“...ขาดความร่วมมือระหว่างประเทศ แม้จะมีพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา พ.ศ.๒๕๓๕ แต่การดำเนินการก็มีความยุ่งยากในการดำเนินการ ต้องผ่านหน่วยงานกลางทำให้เกิดความล่าช้า ไม่ทันต่อสถานการณ์ยาเสพติด ความร่วมมือในรูปแบบสนธิสัญญาก็ก้าวไปไม่ถึงในทุกๆด้าน (การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายระหว่างกันในคดีอาญา–Treaty on Mutual Legal Assistance in Criminal Matter: MLAT) มีข้อจำกัดในการดำเนินการ เนื่องจากบางกรณีไม่มีกฎหมายภายในเปิดช่องให้ดำเนินการ นอกจากนี้ กฎหมายของแต่ละประเทศก็มีความแตกต่างกัน ส่งผลต่อการให้ความร่วมมือในการปราบปรามยาเสพติดข้ามชาติ เช่น ที่ผ่านมามีความร่วมมือในการสืบสวนจับกุมคดียาเสพติดระหว่างไทยกับออสเตรเลีย มีการดำเนินการขออนุญาตครอบครองยาเสพติดภายใต้การควบคุม โดยส่งยาเสพติดจากประเทศไทยไปยังผู้รับในประเทศออสเตรเลีย แต่ด้วยกฎหมายที่มีความแตกต่างกัน กฎหมายออสเตรเลียไม่จำเป็นต้องนำยาเสพติดส่งไปยังผู้รับปลายทางในออสเตรเลียก็สามารถดำเนินคดีกับผู้รับในออสเตรเลียได้ แต่ในชั้นการพิจารณาของศาลจะต้องมีผลการตรวจพิสูจน์ยาเสพติดจากสถานตรวจพิสูจน์ของออสเตรเลียมาเป็นพยานหลักฐานในศาลด้วย แต่เนื่องจากขณะปฏิบัติการไม่มีการส่งยาเสพติดที่ตรวจยึดได้ในประเทศไทยส่งไปยังผู้รับในออสเตรเลีย ทำให้ต้องมีการขอยาเสพติดบางส่วนไปตรวจพิสูจน์ในออสเตรเลียเพื่อใช้เป็นพยานหลักฐาน แต่ตามกฎหมายไทยเมื่อมีการยึดยาเสพติดไว้และดำเนินคดีกับผู้ร่วมกระทำผิดความผิดในประเทศไทย ยาเสพติดจึงเป็นของกลางในคดีต้องเก็บรักษาไว้จนกว่าจะ

มีคำพิพากษาของศาลชั้นต้น จึงไม่สามารถส่งยาเสพติดบางส่วนไปเพื่อตรวจพิสูจน์และใช้เป็นพยานหลักฐานในออสเตรเลียได้ และกฎหมายออสเตรเลียก็ไม่ยอมรับผลการตรวจพิสูจน์ของสถานตรวจพิสูจน์ในต่างประเทศเป็นพยานหลักฐานในศาลด้วย...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการกองกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ถึงแนวโน้มทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้อำนวยการกองกฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้ความเห็นว่า

“... ๑. สถานการณ์ของอาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบยาเสพติด เป็นปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือที่มีความเป็นรูปธรรมและชัดเจนมากขึ้น ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศต้องมีการบูรณาการการดำเนินงานตามกฎหมายของแต่ละประเทศที่ประสานสอดคล้องกันวางกรอบกฎหมายให้มีความรัดกุมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดการกับปัญหาอาชญากรรมยาเสพติดข้ามชาติมีความคล่องตัวมากขึ้น

๒. พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัยและครอบคลุมต่อการสกัดกั้นและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมยาเสพติดข้ามชาติและให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้มีการเพิ่มบทลงโทษทางกฎหมาย โดยเฉพาะกรณีที่มีเจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปเกี่ยวข้อง

๓. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีมาตรการทางการข่าวที่มีประสิทธิภาพ ทันต่อเหตุการณ์ และติดตามความเคลื่อนไหวการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมยาเสพติดข้ามชาติ

๔. พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับนานาประเทศ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการในการป้องกันและต่อต้านอาชญากรรมยาเสพติดข้ามชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งในรูปทวิภาคีและพหุภาคี ตลอดจนประสานความร่วมมือกับประเทศต่างๆ เพื่อผลักดันให้เกิดความร่วมมือในการบังคับใช้กฎหมาย การสร้างเครือข่ายทางวิชาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นต้น

๕. สร้างความพร้อมให้สังคมไทยเกิดความตระหนัก ตื่นตัวในการรับรู้และเรียนรู้ถึงลักษณะทั่วไปของการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ รวมทั้งมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคมและความมั่นคงของชาติ

๖. การพัฒนาองค์กรและการพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย มีทัศนคติที่ดีต่อหน้าที่การงาน ทำงานเป็นทีมสร้างเครือข่ายการทำงานทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน...”

๑.๒ ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้มาตรการป้องกันคนที่ ๒

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๒ นั้น พบว่า

“...ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๒ ท่านนี้ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ...”

และเมื่อผู้วิจัยได้ทำการถามถึงมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้ความเห็นว่า

“...๑. ด้านสถานการณ์ แต่ละประเทศมีความแตกต่างด้านข้อมูล รูปแบบ ลักษณะการกระทำความผิดที่แตกต่างกัน ส่งผลทำให้มาตรการวิธีการสืบสวนปราบปรามแตกต่างกัน

๒. ด้านมาตรการ ความแตกต่างด้านกฎหมาย มาตรการของแต่ละประเทศ รวมทั้งแนวทางการบังคับใช้กฎหมายและการดำเนินมาตรการของแต่ละประเทศ ดังเช่นบางประเทศ มีกฎหมายมาตรการตรวจสอบยึดทรัพย์สินจากการค้ายาเสพติด บางประเทศไม่มี เป็นต้น รวมทั้ง มาตรการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนซึ่งมีความล่าช้าเกี่ยวข้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ

๓. ด้านเจ้าหน้าที่ มีความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการค้ายาเสพติด กฎหมาย มาตรการร่วมกันระหว่างประเทศ รวมทั้งความเข้าใจภาษาที่จะสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารองค์ความรู้วิธีการ

๔. ด้านองค์ความรู้การสืบสวนสอบสวนที่จะดำเนินการกับกลุ่มขบวนการเครือข่ายการค้ายาเสพติดข้ามชาติ

๕. ด้านข้อมูลข่าวสารกลุ่มเครือข่ายการค้ายาเสพติดข้ามชาติยังมีค่อนข้างน้อย ต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด

โดย ข้อ ๒ เป็นเรื่องมาตรการโดยตรง ส่วนข้ออื่นๆ นั้น ไม่เป็นมาตรการ โดยตรง แต่เป็นเรื่องการนำมาตรการไปปฏิบัติซึ่งจะเกี่ยวข้องกับข้อ ๓ การบังคับใช้กฎหมาย...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ถึงการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้ความเห็นว่า

“...๑. กฎหมายยาเสพติดปัจจุบันใช้บทสันนิษฐานโดยใช้ปริมาณด้วยยาเสพติด ที่ครอบครองเป็นตัวกำหนดข้อหา ทำให้ไม่สามารถแยกแยะระดับความสำคัญตามพฤติการณ์ซึ่งไม่ สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมข้อหาครอบครองเพื่อจำหน่าย โดยมีของกลางเป็น

จำนวนมากมักเป็นเพียงผู้ล่าเหยื่อ ขณะนี้ได้มีการเสนอร่างประมวลกฎหมายยาเสพติดซึ่งใช้บทสันนิษฐานตามพฤติการณ์ ไม่ยึดตัวยา แต่อย่างไรก็ตามก็ต้องมีการพัฒนารูปแบบวิธีการสืบสวนเพื่อที่จะสามารถพิสูจน์ทราบพฤติการณ์

๒. ขบวนการผลิตการค้ายาเสพติด เป็นผู้มีอิทธิพลผลประโยชน์ทำให้ลำบากต่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและพยานหลักฐานในการดำเนินคดี

๓. องค์ความรู้ของเจ้าหน้าที่ ทั้งในด้านกฎหมาย วิธีการสืบสวนการรวบรวมพยานหลักฐานที่จะนำมาใช้ โดยเฉพาะกลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดรายสำคัญ

๔. เจ้าหน้าที่บางส่วนมีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องยาเสพติดโดยตรงหรือผลประโยชน์ด้านอื่น...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ถึงการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดมีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้ความเห็นว่า

“...๑. การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารขบวนการซึ่งต้องมีการร่วมมือกันระหว่างประเทศ

๒. ความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย เทคนิควิธีการของเจ้าหน้าที่ที่แตกต่างกัน เจ้าหน้าที่ของแต่ละประเทศมีความรู้ความเข้าใจและแนวทางการดำเนินการแตกต่างกัน ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นข้อจำกัดด้านภาษา ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

๓. เครื่องมืออุปกรณ์ในการสืบสวนขบวนการอาชญากรรมข้ามชาติ ยังมีข้อจำกัดจำเป็นจะต้องมีเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัย เพื่อที่จะสามารถติดตามพฤติการณ์ความเคลื่อนไหว รวมทั้งสามารถใช้ประกอบเป็นข้อมูลพิสูจน์ทราบพฤติการณ์ในการดำเนินคดี

๔. การเชื่อมโยงข้อมูลกฎหมายกับพฤติการณ์ทางคดีของขบวนการค้ายาเสพติดข้ามชาติ จะต้องมีการวางระบบแนวทางการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อการดำเนินคดียาเสพติดร่วมกัน

ปัจจุบันทั้งกฎหมายและแนวทางการดำเนินคดีของแต่ละประเทศยังมีความแตกต่างกัน...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ถึงแนวโน้มทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้ความเห็นว่า

“...แนวโน้มอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติที่เกี่ยวกับยาเสพติดมีแนวโน้มรุนแรงขึ้นจากความสะดวกในการคมนาคมขนส่ง การติดต่อสื่อสาร โดยเฉพาะการใช้ Social Media การซื้อของผ่านระบบการเงินดิจิทัล ซึ่งจะมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับกลุ่มผู้ค้ายาเสพติดทั้งในและต่างประเทศ...”

๑.๓ ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้มาตรการป้องกันคนที่ ๓

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๓ นั้น พบว่า

“...ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๓ ท่านนี้ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้บังคับบัญชาจากกลุ่มงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและยาเสพติด สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร...”

และเมื่อผู้วิจัยได้ทำการถามถึงมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้บังคับบัญชาจากกลุ่มงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและยาเสพติด สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ให้ความเห็นว่า

“...๑. โครงสร้างองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมีความซับซ้อน การทำงานขององค์กรดังกล่าวเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไปใช้เวลานานกว่าจะรู้ถึงความเสียหายก็ทำให้ค้นหาหลักฐานได้ยากไม่ทันกับเหตุการณ์ ทำให้องค์กรดังกล่าวสามารถทำลาย ปกปิด ซ่อนเร้นหลักฐานได้ดี ทำให้การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ทำได้ยาก

๒. ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติ มักจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเป็นพิเศษ ทำให้การติดตามของเจ้าหน้าที่เป็นไปด้วยความยากลำบากมากยิ่งขึ้น

๓. ผู้ก่ออาชญากรรมข้ามชาติ มักจะแอบแฝงเข้ามาในประเทศในรูปแบบของนักท่องเที่ยว หากมีการตรวจสอบโดยเข้มงวดจะกระทบกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวโดยแท้จริง

๔. ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีความสะดวกในการเดินทางและขนส่ง ผู้ก่ออาชญากรรมข้ามชาติสามารถเดินทางต่อไปยังประเทศที่สามได้สะดวก

๕. อาชญากรรมข้ามชาติด้านยาเสพติดสามารถสร้างรายได้จำนวนมากทำให้องค์กรดังกล่าวกล้าที่จะทำในเรื่องดังกล่าว

๖. ความหลากหลายของรูปแบบการกระทำความผิด กล่าวคือมีการขนส่ง การลักลอบลำเลียงในรูปแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม เช่น การขนส่งทางทะเล ช่องทางไปรษณีย์ การปลอมแปลงเอกสารเพื่อให้ผ่านพิธีการศุลกากร

๗. การกระทำความผิดบนพื้นที่คาบเกี่ยวระหว่างประเทศ ผู้ร่วมกระทำความผิดมีมากกว่าหนึ่งเชื้อชาติ การว่าจ้างมีกระบวนการที่ซับซ้อน โดยที่ผู้รับจ้างไม่รู้ถึงผู้ว่าจ้างต้นทางที่แท้จริง

๘. กระบวนการระหว่างประเทศในเรื่องยาเสพติดมีความล่าช้า เนื่องจากข้อจำกัดทางกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องพยานหลักฐานและนโยบายของแต่ละประเทศในการให้ความร่วมมือค้นหาพยานหลักฐาน

๙. ยังประสบปัญหาเรื่องขอบเขตอำนาจในการจับกุมและดำเนินคดีผู้กระทำความผิดข้ามพรมแดน...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและยาเสพติด สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถึงการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและยาเสพติด สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ให้ความเห็นว่า

“...๑. ปัจจุบันกฎหมายที่บังคับใช้ ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระราชบัญญัติอาวุธปืน พระราชบัญญัติตรวจคนเข้าเมือง เป็นกฎหมายที่บังคับใช้แก่การประกอบอาชญากรรมของปัจเจกบุคคล ซึ่งไม่ใช่การก่ออาชญากรรมข้ามชาติ เมื่อนำกฎหมายเหล่านี้มาใช้กับอาชญากรรมข้ามชาติมักไม่ได้ผลเท่าที่ควร

๒. การรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับคดีอาชญากรรมข้ามชาติถ้าใช้วิธีปกติ นั้นทำได้ยากมาก ปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายที่ให้อำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้ได้แก่ การดักฟังโทรศัพท์ รวมถึงการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร แต่ต้องได้รับอนุญาตจากศาลก่อน

๓. การบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษยังไม่มี ความเข้มงวดในด้านอาชญากรรมข้ามชาติทำให้ผู้ก่อเหตุดำเนินการได้สะดวก...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและยาเสพติด สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถึงการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดมีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและยาเสพติด สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ให้ความเห็นว่า

“...๑. การจัดหาอุปกรณ์ที่ทันสมัยในการเก็บข้อมูลให้กับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติ เนื่องจากอาชญากรรมข้ามชาติเป็นอาชญากรรมรุนแรงและซับซ้อน ยากในการติดตามจับกุม

๒. การพัฒนากฎหมาย ระเบียบ นโยบาย ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติให้สอดคล้องกับการประสานงานเชิงนโยบายอย่างใกล้ชิดของหน่วยงานเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมข้ามชาติ ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงกลาโหม และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อร่วมกันต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ

๓. เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และร่วมมือกันเป็นหนึ่งเดียวกันในการบังคับใช้กฎหมายการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

๔. อาชญากรรมข้ามชาติเป็นอาชญากรรมองค์การ ต้องแสวงความร่วมมือระหว่างประเทศในการมีสนธิสัญญาระหว่างประเทศ หรือบันทึกข้อตกลง หรือการจัดประชุม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้เกิดประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ

๕. เสริมสร้างความมั่นคงทางเทคโนโลยีสารสนเทศและไซเบอร์ ปกป้องป้องกัน ภัยคุกคามด้านไซเบอร์โดยบูรณาการจัดการความมั่นคงทางไซเบอร์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ประสานความร่วมมือเครือข่ายกับภาคเอกชน ภาควิชาการ ความมั่นคงทางไซเบอร์ พัฒนามาตรฐานด้านความปลอดภัยในทุกด้านและเสริมสร้างความปลอดภัย

๖. ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ทำให้อาชญากรรมข้ามชาติขยายธุรกิจไปยังประเทศกำลังพัฒนามากขึ้น รวมทั้งประเทศไทยแม้จะมีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติที่สอดคล้องกับหลักสากล แต่ในทางปฏิบัติของประเทศอาเซียนยังขาดประสิทธิภาพ ดังนั้น ต้องกำหนดกฎหมายให้ชัดเจน รวมถึงจะต้องพิจารณากฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนคดีพิเศษ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ และกฎหมายเกี่ยวกับการฟอกเงินประกอบด้วย เพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและยาเสพติด สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถึงแนวโน้มทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและยาเสพติด สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ให้ความเห็นที่ว่า

“...๑. การแก้ไขปัญหอาชญากรรมข้ามชาตินั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประเทศในภูมิภาคต้องร่วมมือกันการขยายตัวของอาชญากรรมข้ามชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เกิดจากความเหลื่อมล้ำด้านกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายของประเทศสมาชิก ที่ผ่านมา การแก้ไขปัญหามิได้ร่วมกันอย่างบูรณาการ โดยเห็นว่าปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นในประเทศใดก็เป็นความรับผิดชอบของประเทศนั้น

๒. ทุกประเทศที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันทุกวิถีทางที่จะดำเนินการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ โดยการคิดค้นรูปแบบการสืบสวน สอบสวนให้ทันสมัย สามารถรวบรวมพยานหลักฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมผู้เกี่ยวข้องให้ได้ทั้งหมด

รวมทั้ง ต้องแก้ไขกฎหมายที่ใช้ในการดำเนินคดีกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษให้หมดทั้งเครือข่าย และสามารถยึดทรัพย์สินขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติให้ได้...”

๑.๔ ผู้ให้ข้อมูลที่มียุทธศาสตร์การป้องกันคนที่ ๔

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๔ นั้น พบว่า

“...ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๔ ท่านนี้ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้กำกับกลุ่มงานความมั่นคง กองแผนงานกิจการพิเศษ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ...”

และเมื่อผู้วิจัยได้ทำการถามถึงมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้กำกับกลุ่มงานความมั่นคง กองแผนงานกิจการพิเศษ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ให้ความเห็นว่า

“...อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ หรือ WHITE COLLAR CRIME มีอยู่ด้วยกันหลายประเภท และส่วนใหญ่จะมีลักษณะข้ามชาติ หรือ TRANSNATIONAL ควบคู่กันไป อันสะท้อนให้เห็นถึงพื้นที่หรือเขตอิทธิพลในการก่ออาชญากรรมของบรรดาองค์กรเหล่านี้

การค้ายาเสพติดก็เป็นหนึ่งในบรรดาธุรกรรมผิดกฎหมายของอาชญากรกลุ่มนี้ และเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดผลกำไร ได้มากในเวลาอันรวดเร็ว แม้ว่าจะมีความเสี่ยงสูงมากก็ตาม มาตรการด้านการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติกรณีการค้ายาเสพติดที่สำคัญจำแนกออกเป็น

๑. การสกัดกั้นสารตั้งต้นหรือสารเคมีที่จะถูกส่งเข้าไปในพื้นที่การผลิตยาเสพติด

ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ.๑๙๘๘ เรื่องการสกัดกั้นการลักลอบขนยาเสพติดและสารที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท (UNITED NATIONS CONVENTION AGAINST ILLICIT IN NARCOTIC DRUGS AND PSYCHOTROPIC SUBSTANCES 1988) และได้บรรลุข้อตกลงทั้งในระดับพหุภาคีและทวิภาคีอีกหลายฉบับ แต่ปัญหาสำคัญก็คือยังคงมีการลำเลียงขนส่งสารตั้งต้นเหล่านั้นเข้าไปถึงโรงงานผลิตซึ่งตั้งอยู่บริเวณใกล้ชายแดนไทยในพื้นที่จังหวัดเชียงรายและพื้นที่อื่นๆ ได้จนถึงปัจจุบัน อันสะท้อนให้เห็นถึงจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องในเรื่องนี้ได้ชัดเจน ในอีกมุมมองหนึ่งก็สะท้อนให้เห็นถึงความจริงจังของรัฐบาลประเทศเพื่อนบ้านที่เป็นแหล่งตั้งโรงงานหรือฐานการผลิตยาเสพติด

๒. การสกัดกั้นการลักลอบนำยาเสพติดเข้าประเทศ

ประเด็นนี้เป็นเรื่องเกี่ยวข้องต่อเนื่องมาจากข้อแรก กล่าวคือ เมื่อฝ่ายหนึ่งมีการผลิตยาเสพติดขึ้นมา และอีกฝ่ายหนึ่งมีความต้องการยาเสพติดเหล่านั้น ย่อมก่อให้เกิดขบวนการลำเลียงหรือขนส่งยาเสพติดเหล่านั้น ไปส่งให้ถึงมือลูกค้า ประเทศไทยจึงรับบทหนักใน

ฐานะประเทศทางผ่านและประเทศปลายทางของการลำเลียงหรือขนส่งยาเสพติด ประกอบกับด้วยตัวเองที่เป็นสินค้าที่มีผลกำไรทางเศรษฐกิจสูงจึงเป็นปัจจัยผลักดันให้กลุ่มขบวนการเหล่านี้ยอมเสี่ยงต่อการจับกุม ประกอบกับมีการดำเนินการในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งมีการพัฒนาการรูปแบบวิธีการใหม่ๆ ให้สามารถหลบหนีจากการตรวจพบของเจ้าหน้าที่และหากตรวจพบก็มักจะจับผู้ต้องหาได้เฉพาะนักค้ารายย่อยหรือคนลำเลียงขนส่ง ไม่สามารถจับกุมตัวการหรือผู้ค้ารายใหญ่ได้ การสกัดกั้นในรูปแบบตำรวจไล่จับผู้ร้าย การตั้งด่านถาวรในเส้นทางคมนาคมซึ่งเป็นมาตรการเชิงตั้งรับจึงเป็นสิ่งที่ล้าสมัยและไม่สามารถป้องกันสกัดกั้นขบวนการลำเลียงยาเสพติดจากชายแดนเข้าไปพื้นที่ชั้นในได้

๓. การสกัดกั้นเส้นทางการเงิน

เป้าหมายของนักค้ายาเสพติดก็คือผลกำไร หากนำกรอบวิธีคิดในเชิงเศรษฐศาสตร์มาใช้ในเรื่องนี้ ยาเสพติดก็คือสินค้าประเภทหนึ่ง เพียงแต่รัฐบาลบัญญัติให้เป็นสินค้าผิดกฎหมาย เมื่อมีการลงทุน การซื้อขายหรือผลกำไร ย่อมต้องมีการเดินบัญชีหรือการทำธุรกรรมทางการเงินเกิดขึ้น การสืบสวนเส้นทางการเงินของนักค้ายาเสพติดหรือผู้เกี่ยวข้องจะทำให้ทราบพฤติกรรม ความเกี่ยวข้อง และสามารถสร้างแบบจำลององค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินั้นขึ้นมาได้ ปัญหาสำคัญในเรื่องนี้คือ การมีบุคลากรที่มีความเข้าใจและศักยภาพในการสืบสวนเส้นทางการเงินขององค์กรเหล่านี้ไม่เพียงพอเหมาะสมกับสถานการณ์แพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและยังขาดอุปกรณ์ที่จำเป็นซึ่งจะต้องใช้เครื่องมือพิเศษในการปฏิบัติงาน เช่น ระบบการสะกดรอยติดตามการทำธุรกรรมทางการเงินด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ (ทั้ง HARDWARE-SOFTWARE-PEOPLEWERE) เป็นต้น...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้กำกับกลุ่มงานความมั่นคง กองแผนงานกิจการพิเศษ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจถึงการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้กำกับกลุ่มงานความมั่นคง กองแผนงานกิจการพิเศษ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ให้ความเห็นว่า

“...สหประชาชาติได้กำหนดมาตรฐานสากลในการป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติเอาไว้ในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านองค์กรอาชญากรรม (UNITED NATIONS CONVENTION AGAINST TRANSNATIONAL ORGANIZED CRIME – UNTOC) ซึ่งประเทศไทยได้ลงนามเป็นประเทศสมาชิกของอนุสัญญานี้เมื่อ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๓ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ ๒๕ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๖ ดังนี้

๑. การกำหนดให้มีกฎหมายป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ
๒. การกำหนดให้มีกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
๓. การป้องกันปราบปรามการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ
๔. การกำหนดความผิดฐานขัดขวางกระบวนการยุติธรรม

๕. การคุ้มครองพยานและผู้เสียหาย
๖. การยอมรับวิธีการดักฟังเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานนำขึ้นสู่การพิจารณาของศาล
๗. การใช้ข้อต่อรองเรื่องการรับสารภาพของอาชญากรรายย่อยเพื่อนำไปสู่การจับกุมอาชญากรรายใหญ่หรือหัวหน้าองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ
๘. การใช้สายลับและการคุ้มครองสายลับ
๙. การส่งมอบของกลางหรือการเคลื่อนย้ายภายใต้การควบคุม (CONTROLLED DELIVERY)

๑๐. การใช้โทษปรับลงโทษองค์กร(นิติบุคคล)ที่กระทำผิด
๑๑. การใช้มาตรการทางภาษีอากรลงโทษองค์กร(นิติบุคคล)
๑๒. การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งกันและกันของรัฐบาลคืออนุสัญญา TOC
๑๓. การส่งผู้ร้ายข้ามแดน

แม้ว่าในปัจจุบันประเทศไทยได้มีการพัฒนาการทางกฎหมายในเรื่องนี้เพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ได้มีการตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖ ไปแล้วก็ตาม แต่ทว่ายังคงพบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการบังคับใช้กฎหมายอยู่บ้างดังนี้

๑. ความซ้ำซ้อนของแผนงาน

เมื่อพิจารณาตามกรอบมาตรฐานสากลแล้วจะพบว่า ประเทศไทยมีการตรากฎหมายรองรับการดำเนินงานดังกล่าวเอาไว้ครบทั้ง ๑๒ ข้อแล้ว โดยจัดตั้งหรือมอบหมายภารกิจให้กลไกของรัฐเป็นผู้รับผิดชอบหลายหน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ป.ป.ง.) กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) สำนักงานอัยการแผนกคดีต่างประเทศ เป็นต้น ทุกส่วนราชการจึงต้องกำหนดแผนปฏิบัติการประจำปีของหน่วยงานเพื่อประกอบคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี แม้ว่าจะมีการนำระบบงบประมาณ ในเชิงบูรณาการมาใช้แล้วก็ตาม แต่ทว่ายังพบปัญหาความซ้ำซ้อนของแผนงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ อยู่เนืองๆ

๒. ปัญหาเรื่องการเมืองภายในของประเทศเมียนมา

เป็นที่ทราบกันดีว่า มีโรงงานผลิตยาเสพติดเพื่อส่งออกตั้งอยู่ภายในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ซึ่งเดิมเป็นพื้นที่สำคัญในการปลูกฝิ่น ต่อมาได้พัฒนารูปแบบไปเป็นการผลิตเฮโรอีน ยาบ้า และไอซ์ ในเขตพื้นที่ปกครองของกลุ่มว้าแดงซึ่งเป็นสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์พม่าในอดีต ต่อมากลุ่มว้าแดงได้จัดตั้งกองกำลัง UNITED WA STATE ARMY ขึ้น และเจรจาหย่าศึกกับรัฐบาลเมียนมาเมื่อ ค.ศ.๑๙๘๕ ผลที่เกิดขึ้นคือการที่รัฐบาลเมียนมามีนโยบายผ่อนปรนกับกลุ่มว้า

แดงเพื่อรักษาความเป็นพันธมิตรเอาไว้ กองกำลังว่าแดงจึงมีอิสระในการดำเนินนโยบายภายในของตนทั้งทางด้านการปกครองและเศรษฐกิจ และทางการเมียนมายังใช้กองกำลังว่าแดงปราบปรามชนกลุ่มน้อยอื่นๆ ที่มีฐานที่มั่นในพื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมา ซึ่งยังไม่ยอมเจรจาหย่าศึกกับรัฐบาล เช่น กองกำลังไทใหญ่ (SHAN STATE ARMY – SSA) นำโดยเจ้าชอคศึก เป็นต้น ปรากฏการณ์ดังกล่าวจึงเป็นนัยสำคัญว่าเหตุใดรัฐบาลเมียนมายังไม่แสดงท่าทีที่ชัดเจนในการปราบปรามโรงงานผลิตยาเสพติดในพื้นที่ปกครองของกองกำลังว่าแดงและปล่อยให้ดำเนินกิจการจนถึงปัจจุบัน โดยที่ไม่มีกลไกทางกฎหมายใดๆที่จะไปบังคับให้ทางการเมียนมาสั่งปิดหรือปราบปรามโรงงานผลิตยาเสพติดเหล่านั้น ทั้งๆที่ไทยและเมียนมาได้มีการลงนามในบันทึกความร่วมมือในเรื่องดังกล่าวเอาไว้แล้ว เช่น ข้อตกลงความร่วมมือปราบปรามยาเสพติดและการเปิดด่านชายแดนระหว่างนายกรัฐมนตรีทั้งสองประเทศ เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ.๒๐๐๑

๓. ปัญหาความยากลำบากในการรวบรวมพยานหลักฐาน

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า การดำเนินคดีกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินั้นมีความสลับซับซ้อนและยากลำบากอันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ทั้งในด้านการสื่อสาร การประสานงานข้ามประเทศ ระบบกฎหมาย ฯลฯ ดังนั้นการเข้าถึงและรวบรวมพยานหลักฐานจึงไม่ใช่เรื่องง่าย เช่น การตรวจสอบธุรกรรมทางการเงิน การดักฟัง ซึ่งจะต้องคำนึงถึงหลักกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลควบคู่กัน ไปทำให้เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายเสี่ยงที่จะโดนฟ้องร้องได้ แม้ว่าปัจจุบันประเทศไทยจะมีกฎหมายรองรับวิธีการสืบสวนพิเศษเอาไว้สำหรับการรวบรวมพยานหลักฐานกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ แต่ทว่าเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายก็จะต้องปฏิบัติตามกรอบแนวทางที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเคร่งครัด เช่น การดักฟังโทรศัพท์ของผู้ต้องสงสัยว่ามีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๔๖ตามมาตรา ๑๗ วางหลักการไว้ว่าหากมีเหตุอันควรเชื่อว่าเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้ เพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ สามารถกระทำได้ โดยจำกัดตัวบุคคลเอาไว้เฉพาะพนักงานสอบสวนซึ่งได้รับอนุมัติจากอัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมาย แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้ได้มาซึ่งเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้

การอนุญาตดังกล่าวให้พิจารณาผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิอื่นใด ประกอบเหตุผลและความจำเป็นดังต่อไปนี้

๑. มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะมีการกระทำความผิดหรือจะมีการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

๒. มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะได้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติจากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

๓. ไม่อาจใช้วิธีการอื่นใดที่เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพมากกว่าได้

นอกจากนี้ยังกำหนดเงื่อนไขระยะเวลาเอาไว้ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาสั่งอนุญาตได้คราวละไม่เกินเก้าสิบวัน โดยกำหนดเงื่อนไขใดๆ ก็ได้ และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารในสิ่งที่สื่อสารตามคำสั่งดังกล่าวจะต้องให้ความร่วมมือเพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรานี้ ภายหลังจากที่มีคำสั่งอนุญาต หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าเหตุผลความจำเป็นไม่เป็นไปตามที่ระบุหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาอาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งอนุญาตหรือขยายระยะเวลาอนุญาตได้ตามที่เห็นสมควร เมื่อพนักงานสอบสวนได้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตแล้วให้รายงานการดำเนินการให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาทราบ

บรรดาข้อมูลที่ได้มาให้เกิดรักษาเฉพาะข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดซึ่งได้รับอนุญาตตามวรรคหนึ่งและให้ใช้ประโยชน์ในการสืบสวน หรือใช้เป็นพยานหลักฐานเฉพาะในการดำเนินคดีดังกล่าวเท่านั้น ส่วนข้อมูลข่าวสารอื่นให้ทำลายเสียทั้งสิ้น ทั้งนี้ ตามข้อบังคับที่อัยการสูงสุดกำหนด

๔. ปัญหาด้านการสืบสวนขยายผล

การจะได้ตัวผู้กระทำความผิดที่แท้จริงหรือระดับหัวหน้าองค์กรมาลงโทษตามกฎหมายนั้น จะต้องอาศัยการสืบสวนหลายมิติเพื่อพิสูจน์ให้ศาลเห็นถึงความสัมพันธ์หรือพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมายเหล่านั้น บางครั้งอาจจะต้องใช้เวลานานและมีการวางเค้าโครงการสืบสวนสอบสวนเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย เช่น การสืบสวนเบื้องต้นในที่เกิดเหตุ การสืบสวนขยายผลทางกว้าง เช่น ข้อมูลทะเบียนราษฎร ยานพาหนะ การพิสูจน์ทราบบุคคล ฯลฯ การสืบสวนทางลึก เช่น ความสัมพันธ์ภายในองค์กร และการสืบสวนทางนิติวิทยาศาสตร์ตลอดจนระบบเทคโนโลยีสื่อสารสารสนเทศ จะเห็นได้ว่าการพิสูจน์ความคิดในคดีอาชญากรรมนั้นเป็นเรื่องที่จะต้องดำเนินการมากมาย จำเป็นต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของเจ้าหน้าที่จำนวนมากจากหลายหน่วยงาน เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ ป.ป.ส. เจ้าหน้าที่ ป.ป.ง. เป็นต้น ความยากลำบากในเรื่องนี้ก็คือปัญหาในการประสานงานระหว่างทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างเช่น การขอตรวจสอบข้อมูลบัญชีธนาคารของบุคคลเป้าหมาย ในมุมมองของตำรวจย่อมต้องการข้อมูลในเวลาอันรวดเร็ว แต่ในมุมมองของเจ้าหน้าที่ธนาคารอาจมีความลังเลในการให้ข้อมูลเนื่องจากเกรงว่าจะถูกฟ้องร้องจากเจ้าของบัญชีฐานเปิดเผยความลับ ฯลฯ...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้กำกับกลุ่มงานความมั่นคง กองแผนงานกิจการพิเศษ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ถึงการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดมีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้กำกับกลุ่มงานความมั่นคง กองแผนงานกิจการพิเศษ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจให้ความเห็นว่า

“...ประเทศไทยประสบปัญหาด้านยาเสพติดในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในฐานะเป็นประเทศปลายทางและประเทศทางผ่าน แม้ว่ารัฐบาลไทยจะมีความมุ่งมั่นและพยายามที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ลุล่วงไป แต่ก็ยังพบการแพร่ระบาดของอย่างต่อเนื่องและพบรูปแบบวิธีการที่เปลี่ยนแปลงแบบลทำให้ยากในการป้องกันสกัดกั้นและปราบปราม

ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด สรุปได้ดังนี้

๑. ด้านการข่าว

ปัจจุบันต้องยอมรับความจริงว่า ข่าวสารเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เชื่อมโยงกับองค์กรยาเสพติดข้ามชาติยังมีน้อยและรับทราบในวงจำกัด อาจจะต้องด้วยเหตุผลด้านการรักษาความปลอดภัยของข่าวหรือเหตุผลประการใดก็ตาม บางกรณีแต่ละหน่วยงานที่มีข้อมูลข่าวสารก็จะไม่แลกเปลี่ยนข่าวสารกับหน่วยงานอื่น ทำให้ใช้ประโยชน์จากข่าวได้ไม่เต็มที่ หรือบางกรณีข่าวที่ได้มาก็ไม่มีประโยชน์เพราะไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้

๒. ด้านภูมิประเทศ

ประเทศไทยมีพรมแดนธรรมชาติทั้งทางบกและทางน้ำยาวหลายพันกิโลเมตร จึงเป็นอุปสรรคสำคัญในการสกัดกั้นขบวนการลำเลียงยาเสพติดข้ามชาติหรือการขนส่งสารตั้งต้นในการผลิตยาเสพติดไปยังโรงงานผลิตยาเสพติดประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้บรรดาชนกลุ่มน้อยที่ตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณตะเข็บชายแดนก็ยังประกอบอาชีพรับจ้างเป็นคาราวานลำเลียงยาเสพติดเข้ามาในประเทศ การที่ทางการจะเข้าไปดำเนินการใดๆ ไม่ว่าจะเป็นการหาข่าวหรือการจับกุม มักจะกระทำได้ยากเพราะสภาพภูมิประเทศยากลำบากและความไม่ร่วมมือจากบรรดาชนกลุ่มน้อยหรือประชาชนในพื้นที่ซึ่งมีรายได้จากการรับจ้างขนส่งยาเสพติดหรือบางรายก็ปลุกผีเพื่อจำหน่ายให้เป็นวัตถุขบป้อนโรงงานผลิตเสียเอง นอกจากนี้แผนยุทธศาสตร์ของคนร้ายมักจะมีการเตรียมการในเรื่องเส้นทางเพื่อหลบหลีกการผ่านด่านตรวจและมีการตัดแปลงยานพาหนะให้ยากแก่การสังเกตและตรวจพบยาเสพติดที่ซุกซ่อนอยู่

๓. ด้านการประสานงาน

การประสานงานระหว่างประเทศมีอยู่ด้วยกันหลายระดับ ทั้งในระดับชาติ ระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น (TOWNSHIP BORDER COMMITTEE) ปัญหาสำคัญ

คือการขาดผู้ประสานงานที่ชัดเจนและมีอำนาจตัดสินใจระดับพื้นที่ ทำให้การแก้ไขปัญหาต่างๆ ไม่ทันท่วงทีและล้มเหลว แม้ว่าจะมีความพยายามสร้างกลไกความร่วมมือที่เรียกว่า BOADER LIAISON OFFICER (BLO) ขึ้นมาก็ตาม แต่ทว่าการขับเคลื่อนยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร กล่าวคือระเบียบวาระการประชุมจะเป็นระเบียบวาระที่กล่าวถึงเรื่องทั่วไป ไม่เฉพาะเจาะจง จึงหวังผลไม่ได้ในด้านการป้องกันปราบปราม คณะกรรมการที่มาร่วมประชุมบางหน่วยงานไม่ใช่ผู้มีหน้าที่โดยตรงเป็นเพียงผู้ได้รับมอบหมายให้มาประชุมแทนจึงไม่มีอำนาจตัดสินใจ การประชุมจึงมีลักษณะเป็นรูปแบบพิธีการ มุ่งเน้นการพบปะเพื่อให้รู้จักกันในทางไมตรีเท่านั้น ตัวอย่างเช่น ผู้ถูกสัมภาษณ์เคยรับราชการในตำแหน่งผู้กำกับการตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดตากและมีหน้าที่เป็นคณะกรรมการชายแดนชุดนี้ ซึ่งมีนายอำเภอท้องที่ฝ่ายไทยและเมียนมาเป็นประธานร่วม แต่การประชุมทุกครั้งจบลงด้วยการรับประทานอาหารกลางวันก่อนแยกย้ายกันกลับ เมื่อมีการหยิบยกปัญหาต่างๆ มาหารือกัน ก็ทำได้แค่จดบันทึกรายงานการประชุมไว้เพราะผู้แทนที่มาประชุมไม่มีอำนาจตัดสินใจสั่งการใดๆ จำเป็นจะต้องรายงานรัฐบาลทราบก่อน...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้กำกับกลุ่มงานความมั่นคง กองแผนงานกิจการพิเศษ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ถึงแนวโน้มนำทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ เกี่ยวกับยาเสพติด ผู้กำกับกลุ่มงานความมั่นคง กองแผนงานกิจการพิเศษ สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ ให้ความเห็นว่า

“...๑. มิติด้าน “คน”

จำเป็นจะต้องพัฒนาความเป็นมืออาชีพ ตั้งแต่กระบวนการสรรหา พัฒนาความรู้ ส่งเสริมให้ก้าวหน้า รักษาไว้ กล่าวคือ การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ให้มีความรู้เฉพาะด้านให้ทำเป็น (KNOW HOW) และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็น “ผู้เชี่ยวชาญ” นอกจากนี้จะต้องสร้างอุดมการณ์ให้แข็งแกร่งเพื่อไม่ให้หวั่นไหวต่อความยากลำบากหรือมีมากในลาภผล ปัจจุบันมีสถานฝึกอบรมด้านการปราบปรามยาเสพติดในประเทศไทย รัฐบาลจะต้องใช้จุดแข็งดังกล่าวพัฒนาให้มีความทันสมัย มีมาตรฐานสากล คัดเลือกบุคลากรชั้นนำไปทำหน้าที่บริหารสถาบัน ทำหน้าที่ครูฝึก และพัฒนาหลักสูตรอย่างเข้มข้น โดยประสานงานกับองค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น UNODC เป็นต้น

๒. มิติด้านกฎหมาย

เรื่องดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับหลายสถาบัน ทั้งสถาบันตุลาการ นิติบัญญัติ และบริหาร จึงต้องเลือกใช้วิธีการที่เป็นระบบ อาทิ การจัดเวทีเสวนาทางวิชาการกับหน่วยงานต่างๆอย่างต่อเนื่อง หยิบยกประเด็นที่เป็นปัญหาทางกฎหมายมาหารือและนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรมหรือการจัดทำรายงานประจำปีที่มีบทสรุปสำหรับผู้บริหารที่

สะท้อนผลการปฏิบัติงานจริงและสภาพปัญหาอุปสรรค รวมทั้งจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายแก่รัฐบาล รายงานประจำปีควรแปลเป็นภาษาอังกฤษควบคู่กัน ไปเพื่อแสวงหาความร่วมมือกับนานาประเทศ

๓. มิติด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ

การแสวงหาความร่วมมือกับต่างประเทศต้องยึดมั่นในหลักความเท่าเทียมกัน หลักต่างตอบแทน และหลักของผลประโยชน์ชาติเป็นสำคัญ การทำงานในเรื่องยาเสพติดต้องดำเนินมาตรการเชิงรุกและมีความมุ่งมั่นแก้ไขปัญหาก็ให้เกิดผล (แบบกัดไม่ปล่อย) เช่น การมุ่งกำจัดโรงงานผลิตในประเทศเพื่อนบ้านต้องตั้งคณะทำงานร่วมกันของทั้งสองประเทศเพื่อเจรจาให้เกิดความก้าวหน้าและนำไปสู่การยุติปัญหาที่เรื้อรังมานาน นโยบายต่างประเทศต้องถูกนำมาทบทวนใหม่ว่าจะคงนโยบาย “รัฐชนกัน” ต่อไปหรือไม่ เมื่อชั่งน้ำหนักกับมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้น

๔. มิติด้านการจัดทำแผนระดับชาติ

เพื่อให้สอดคล้องตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี จะต้องทำแผนแม่บทด้านการแก้ไขปัญหายาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด โดยทบทวนกลไกหรือองค์กรในการทำงานใหม่ เช่น ควรพิจารณาว่ากลไกในปัจจุบันมีประสิทธิภาพหรือไม่ หากจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนก็ให้เขียนไว้ในแผนแม่บท นอกจากนี้ในแผนแม่บทจะต้องวางเป้าหมายและตัวชี้วัดที่สะท้อนความจริง วัดผลได้อย่างถูกต้องและเที่ยงตรง

๕. มิติด้านการตรวจคนเข้าเมืองและการทำธุรกรรมข้ามชาติ

ปฏิเสธไม่ได้ว่า ปัญหาที่หยิบยกมานี้มีความเกี่ยวข้องกับการสัญจรของคน เงิน(การทำธุรกรรม) ข้อมูลข่าวสาร ดังนั้น จำต้องมีการวางระบบควบคุมและติดตามคามเคลื่อนไหวของกลุ่มเป้าหมายอย่างเป็นเอกภาพ ฐานข้อมูลดังกล่าวจะต้องสามารถพิสูจน์ความเชื่อมโยงและนำไปวิเคราะห์พฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายได้ เพื่อประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนในอดีตที่ผ่านมาสำนักงาน ป.ป.ส. เคยวางระบบคอมพิวเตอร์ในการบันทึกข้อมูลการเดินทางเข้า-ออกประเทศให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ต่อมาได้ยกเลิกไปเนื่องจากรัฐบาลได้นำระบบอื่นมาใช้ หากจะนำเรื่องดังกล่าวมาทบทวนหรือออกแบบระบบใหม่ให้ใช้ประโยชน์ในเรื่องดังกล่าวได้ เชื่อว่าจะทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดข้ามชาติมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น...”

๒. กลุ่มที่ ๒ เศรษฐกิจข้ามชาติ

๒.๑ ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้เศรษฐกิจข้ามชาติคนที่ ๑

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๑ นั้น พบว่า

“...ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๑ ท่านนี้ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการกองกฎหมาย กรมสอบสวนคดีพิเศษ...”

และเมื่อผู้วิจัยได้ทำการถามถึงมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้าม

ชาติในกรณีการค้ายาเสพติด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองกฎหมาย กรมสอบสวนคดีพิเศษ ให้ความเห็นว่า

“...๑. เนื่องจากการค้ายาเสพติดข้ามชาติเป็นอาชญากรรมที่กระทำโดยองค์กรอาชญากรรม มีการทำงานแบบลับ มีกระบวนการซับซ้อนเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกจับกุมกวาดล้าง มีการร่วมมือกันทำงานเป็นขบวนการ ทั้งที่กระทำโดยคนไทยหรือคนต่างชาติ เช่น กรณีใช้หญิงไทยเป็นผู้นำหรือลักลอบค้ายาเสพติดซึ่งแม้จะถูกจับกุมได้ก็มักจะมีไต่สวนหรือผู้ค้ารายสำคัญ การว่าจ้างมีกระบวนการที่ซับซ้อน โดยที่ผู้รับจ้างไม่รู้ถึงผู้ว่าจ้างต้นทางที่แท้จริง

๒. เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศขาดการประสานงาน เชื่อมโยง แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ในการป้องกันการค้ายาเสพติดข้ามชาติที่มีประสิทธิภาพ

๓. มีการใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการกระทำความผิดเพื่อหลบหลีกการตรวจสอบ และการปราบปรามของเจ้าหน้าที่มากขึ้น เกิดการแพร่ระบาดของยาเสพติดบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยผู้ซื้อผู้ขายยาเสพติดสามารถติดต่อกันบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยไม่จำเป็นต้องเห็นหน้ากัน ทำให้ยากต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองกฎหมาย กรมสอบสวนคดีพิเศษถึงการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองกฎหมาย กรมสอบสวนคดีพิเศษ ให้ความเห็นว่า

“...๑. เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย ละเลย ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ เกิดความล่าช้าของกระบวนการยุติธรรม การสืบสวนสอบสวน และการพิจารณาของตำรวจ อัยการ และศาล โดยเฉพาะในคดีอาญาซึ่งทำให้กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนมากที่สุด

๒. ในประเทศไทยได้แยก “อำนาจสอบสวน” ออกจาก “อำนาจฟ้องคดี” ทำให้การสอบสวนของพนักงานสอบสวนถูกควบคุมเพียงตามสายงานผู้บังคับบัญชาของตน ดังนั้นโอกาสที่จะใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม จึงอาจเกิดขึ้นได้ง่าย เช่น มีเจตนารวบรวมพยานหลักฐานให้บกพร่อง หรือไม่ตรงกับข้อเท็จจริง เพื่อช่วยเหลือผู้กระทำผิด หรือจับกุมสอบสวนบุคคลผู้บริสุทธิ์ เป็นต้น

๓. มีการอภัยโทษ ลดโทษ พักการลงโทษผู้ต้องขังคดียาเสพติด ทำให้จำคุกไม่นาน ไม่หลายจำ เมื่อออกจากเรือนจำมาเร็ว ก็กลับมากระทำผิดเกี่ยวกับการจำหน่ายยาเสพติดอีก...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองกฎหมาย กรมสอบสวนคดีพิเศษถึงการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยา

เสพติดมีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองกฎหมาย กรมสอบสวนคดีพิเศษให้ความเห็นว่า

“...๑. กระบวนการระหว่างประเทศในเรื่องยาเสพติดมีความล่าช้า เนื่องจากข้อจำกัดทางกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องพยานหลักฐานและนโยบายของแต่ละประเทศในการให้ความร่วมมือค้นหาพยานหลักฐาน

๒. ปัญหาเรื่องขอบเขตอำนาจในการจับกุมและดำเนินคดีผู้กระทำความผิดข้ามพรมแดน

๓. การเดินทางข้ามพรมแดนระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศอาเซียนที่เมื่อมีการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนแล้ว ทำให้การเดินทางข้ามพรมแดนระหว่างประเทศง่ายขึ้น ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดสามารถหลบหนีไปยังประเทศเพื่อนบ้านได้ง่าย เป็นอุปสรรคที่ยากต่อการที่จะจับกุมนำตัวมาดำเนินคดี...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองกฎหมาย กรมสอบสวนคดีพิเศษถึงแนวโน้มนำทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองกฎหมาย กรมสอบสวนคดีพิเศษ ให้ความเห็นว่า

“...๑. ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านปราบปรามยาเสพติด มีการวางกรอบกฎหมายระหว่างประเทศให้มีความรัดกุมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดการกับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบยาเสพติดมีความคล่องตัวมากขึ้นในด้านการปราบปรามและการสกัดกั้นการลักลอบค้ายาเสพติดอีกทั้งมีการร่วมมือทางวิชาการด้านการบังคับใช้กฎหมาย ติดตามศึกษา วิเคราะห์รูปแบบ แผนประทุษกรรม และวิธีการกระทำความผิดของผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒. สืบสวนเชิงลึกเพื่อหาข่าวบุคคลในเครือข่าย รูปแบบ และลักษณะในการกระทำความผิดอย่างเป็นระบบ มุ่งเน้นการทำลายเครือข่ายนักค้ายาเสพติดระดับสำคัญอันได้แก่ การพัฒนาระบบการข่าวกรองรองรับการสืบสวนปราบปราม โดยเก็บข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิด วิเคราะห์ข้อมูลและใช้ประโยชน์ข้อมูล

๓. มีการเชื่อมโยงข้อมูลผู้ค้ารายใหญ่ หมายจับ บุคคลที่ต้องเฝ้าระวัง ในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

๔. สืบสวนเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดและทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อนำมาตรการด้านทรัพย์สินมาใช้กับเครือข่ายนักค้ายาเสพติด และนำเอามาตรการสืบสวนด้านการเงินมาใช้กับเครือข่ายนักค้ายาเสพติด โดยติดตามเส้นทางการเงิน ใช้ข้อมูลทางการเงินอย่างครบวงจรเพื่อการแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ

๕. มีมาตรการคุ้มครองประชาชนหรือพยานในคดีสำคัญ ที่ให้ความร่วมมือกับทางราชการ ผู้ให้ข้อมูล แจ้งเบาะแสเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถสร้าง

ความเชื่อมั่นให้กับบุคคลดังกล่าวได้

๖. พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของบุคลากรด้านการสืบสวนปราบปรามยาเสพติดและบังคับใช้กฎหมายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการทำงานร่วมมือกับนานาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ...”

๒.๒ ผู้ให้ข้อมูลที่มียุทธศาสตร์ธุรกิจข้ามชาติคนที่ ๒

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๒ นั้น พบว่า

“...ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๒ ท่านนี้ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมาย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ...”

และเมื่อผู้วิจัยได้ทำการถามถึงมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมาย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้ความเห็นว่า

“...ปัญหา ยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งของประเทศ ซึ่งบ่อนทำลายทรัพยากรและความมั่นคงของประเทศชาติและสังคมเป็นอย่างมาก ได้มีการดำเนินงานในทุกวิถีทางที่จะป้องกันและปราบปรามเพื่อมิให้มีการเสก การซื้อขาย และการผลิตยาเสพติด แต่เนื่องจากปัญหา ยาเสพติดเป็นปัญหาที่มีความยุ่งยากและสลับซับซ้อนต่อการดำเนินการ จึงทำให้มาตรการป้องกันและปราบปรามมีปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

๑. กลไกการประสานงานไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดเอกภาพในการบริหารจัดการ เนื่องจากยังมีปัญหาเกี่ยวกับระบบการจัดเก็บข้อมูล หน่วยงานส่วนใหญ่เน้นการดำเนินงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์แต่ละหน่วยงานเป็นหลัก โดยกำหนดขึ้นภายใต้ภารกิจหน้าที่ของตนเอง

๒. หน่วยงานในกระบวนการขาดวัฒนธรรมองค์กรร่วมกัน การปฏิบัติงานยังมีลักษณะต่างคนต่างทำ ส่งผลให้ขาดการประสานการทำงานที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบขาดองค์กรกลางและองค์กรอิสระในการประสานงาน รวมทั้งการประสานความร่วมมือกับต่างประเทศในการป้องกันและปราบปราม

๓. หน่วยงานในกระบวนการยังมีศักยภาพความพร้อมทางเทคโนโลยีสารสนเทศไม่เท่าเทียมกัน และมีปัญหาการจัดเก็บข้อมูลที่แยกส่วนไม่เชื่อมโยงระหว่างกันทำให้การขอข้อมูลและการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันมีความล่าช้า และขาดฐานข้อมูลกลาง นอกจากนี้ยังมีปัญหาขาดแคลนบุคลากรเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์สนับสนุนล้ำสมัย ไม่เพียงพอ กับความต้องการ ขาดระบบโปรแกรมการจัดเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน

๔. กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของปัญหา และมีความล่าช้าในการดำเนินการ รวมทั้งพัฒนาไม่ทันกับลักษณะความผิดที่มีลักษณะซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ จึงทำให้เจ้าหน้าที่ขาดอำนาจในการปฏิบัติ ทำให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐขาดประสิทธิภาพ

๕. บุคลากรในกระบวนการบางส่วนยังขาดจิตสำนึกและทัศนคติในการป้องกันและปราบปราม นอกจากนี้ยังคงมีปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติโดยไม่ชอบธรรมจากบุคลากรในการทุจริตคอร์รัปชันทั้งทางตรงและทางอ้อม

๖. ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ และขาดกระบวนการมีส่วนร่วมและบทบาทในการดำเนินการร่วมช่วยเหลือกับหน่วยงาน/เจ้าหน้าที่ ...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมาย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ถึงการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบันมีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมาย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้ความเห็นว่า

“...ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญปัญหาหนึ่งในปัจจุบันทุกวันนี้ประเทศไทยต้องเสียงบประมาณ รวมทั้งทรัพยากรในด้านอื่น ๆ เป็นจำนวนมากเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหานี้ มาช่วยกันเพื่อการนี้ รัฐบาลได้ใช้ความพยายามทุกวิถีทางทั้งภายในและภายนอกประเทศร่วมมือกับนานาชาติ ด้วยตระหนักดีว่าปัญหายาเสพติดมีความกระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของประเทศ ความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ตลอดจนถึงด้านเศรษฐกิจด้วย ขณะนี้ยาเสพติดก็ยังคงระบาด มิได้บรรเทาเบาบางลงไป ดูเหมือนว่าจะเพิ่มปริมาณมากขึ้นเสียด้วยซ้ำ ยิ่งนานวันปัญหาเหล่านี้ก็ยิ่งทับถมและเรื้อรัง เป็นสิ่งที่ยากต่อการแก้ไขเป็นทวีคูณ มาตรการทางกฎหมายที่ใช้สกัดกั้นยาเสพติด และมาตรการดำเนินการกับทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเป็นมาตรการที่สำคัญมากในการที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดเพราะการดำเนินการจะต้องมีระเบียบ แบบแผน และหลักเกณฑ์ที่แน่นอน สิ่งเหล่านี้ย่อมได้มาจากมาตรการทางกฎหมายที่วางไว้ ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า มาตรการทางกฎหมายเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการจะปราบปรามป้องกันหรือการบำบัดรักษาผู้เสพติด มิฉะนั้น การแก้ไขปัญหาก็ต้องประสบความล้มเหลวโดยสิ้นเชิง การกำหนดมาตรการทางกฎหมายที่ดี จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลายด้านนับตั้งแต่การทำความรู้จักเกี่ยวกับยาเสพติด ประเภทของยาเสพติด ลักษณะและโทษของยาเสพติด สาเหตุที่ทำให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งภายในและต่างประเทศ

๑. กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของปัญหา และมีความล่าช้าในการดำเนินการ รวมทั้งพัฒนาไม่ทันกับลักษณะความผิดที่มีลักษณะซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ จึงทำให้เจ้าหน้าที่ขาดอำนาจในการปฏิบัติ ทำให้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

รัฐชาติประสิทธิภาพ

๒. บุคลากรในกระบวนการบางส่วนยังขาดจิตสำนึกและทัศนคติในการป้องกันและปราบปราม นอกจากนี้ยังคงมีปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติโดยไม่ชอบธรรมจากบุคลากร เช่น การเลือกปฏิบัติ การใช้ดุลยพินิจที่ไม่เที่ยงธรรม และการทุจริตคอร์รัปชันทั้งทางตรงและทางอ้อม

๓. ระบบงานยุติธรรมในการพิจารณาคดีทางอาญา มีขั้นตอนการดำเนินงานที่ล่าช้า และหน่วยงานบางหน่วยงานที่มีบทบาทภารกิจในเรื่องนี้ ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. หน่วยงานในกระบวนการขาดวัฒนธรรมองค์กรร่วมกัน การปฏิบัติงานยังมีลักษณะต่างคนต่างทำ ไม่ค่อยจะมีการบูรณาการในการดำเนินการ ส่งผลให้ขาดการประสานการทำงานที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบขาดองค์กรกลางและองค์กรอิสระในการประสานงาน รวมทั้งการประสานความร่วมมือกับต่างประเทศในการป้องกันและปราบปราม

๕. เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจในการนำมาตรการต่างๆ ทางกฎหมายที่มีอยู่มาใช้ในการดำเนินการกับผู้กระทำความผิด...

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมาย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ถึงการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดมีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมาย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้ความเห็นว่า

“...กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดที่ใช้บังคับในประเทศไทยนั้น เนื่องจากว่า ปัญหาเรื่องยาเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญประการหนึ่ง กฎหมายต่าง ๆ ที่ออกมาเพื่อใช้บังคับในสังคมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายประการ เช่น สิทธิเสรีภาพของประชาชน การป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิด รวมถึงวิธีการต่าง ๆ ในเรื่องของเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีการพัฒนาแบบไม่มีขีดจำกัด โดยกฎหมายที่นำมาใช้บังคับกับคนในสังคมต้องเป็นกฎหมายที่นำมาใช้บังคับได้อย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพต่อสังคมในทุกระดับ ซึ่งบางครั้งคนที่มีความรู้ทางสังคมที่ต่างกันอาจมีหนทางที่ทำให้คนเหล่านั้นได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกันจนเห็นได้อย่างชัดเจน เปรียบเสมือนเป็นการเลือกปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่สามารถกระทำได้ดีกับบุคคลในสังคมได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ดังนั้นหากปัญหายาเสพติดยังไม่หมดสิ้นไปจากสังคมไทย เราคงต้องมีการออกกฎหมายเพื่อมาใช้บังคับอยู่อีกต่อไปตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อคุ้มครองให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคมในขณะที่เดียวกันการมีกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดออกมามันบังคับใช้หลายฉบับในสังคมไทย อาจมีข้อดี/ข้อเสียหรือแม้แต่ข้อจำกัดที่แตกต่างกันในเนื้อหาของกฎหมาย ขึ้นอยู่กับบริบทของสภาพสังคมในขณะนั้นหรือแม้แต่เจตนารมณ์ของผู้

ออกกฎหมายซึ่งอาจจะมีความรู้ความสามารถและมุมมองที่แตกต่างกันดังนี้

๑. ข้อดี

๑.๑ กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีบทลงโทษที่มีความแน่นอนหากกระทำความผิดในลักษณะคดีประเภทเดียวกันจะต้องได้รับการลงโทษอย่างแน่นอน

๑.๒ กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันบังคับใช้กับทุกคนในสังคมอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติระหว่างคนรวยกับคนจน หรือคนที่มีอำนาจกับคนที่ด้อยโอกาสทางสังคม

๑.๓ กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีบทลงโทษผู้ที่กระทำความผิดที่มีความรวดเร็ว เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนผู้ได้รับความเสียหายหรือผลกระทบจากผู้กระทำความผิด และยังช่วยป้องปรามและข่มขวัญยับยั้งคนในสังคมให้เกิดความเกรงกลัวจะได้ไม่คิดที่จะกระทำความผิด

๑.๔ กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้นในการที่จะใช้อำนาจในการป้องกันปราบปรามและจับกุมตัวผู้กระทำความผิด โดยไม่ถือเป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

๑.๕ กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ตามสถานการณ์ของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเพื่อที่จะใช้ดำเนินการกับผู้กระทำความผิดได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย

๒. ข้อเสีย

๒.๑ กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันอาจเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุไม่สามารถนำมาเป็นเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ กฎหมายที่ใช้บังคับในการลงโทษผู้กระทำความผิด หากมีบทลงโทษผู้กระทำความผิดที่มีความรุนแรงมากเกินไป อาจเป็นช่องทางในการกลั่นแกล้งบุคคลผู้บริสุทธิ์ให้ต้องตกเป็นอาชญากรทั้งที่ไม่ได้กระทำความผิด

๓. ข้อจำกัด แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ / ด้านการเมือง / ด้านสังคม ดังนี้

๓.๑ ข้อจำกัดด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจเป็นข้อจำกัดที่สำคัญประการหนึ่งในการที่จะมีการบังคับใช้กฎหมายในสังคมนั้นๆ โดยเฉพาะสังคมที่มีสภาวะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน การกระจายรายได้และรายได้ของคนในสังคมนั้น ๆ ซึ่งอาจทำให้การนำกฎหมายมาใช้บังคับอาจไม่เกิดประสิทธิภาพถึงแม้กฎหมายนั้นจะมีบทลงโทษที่รุนแรงก็ตามแต่ถ้าหากในสังคมนั้น ๆ มีสภาพทางเศรษฐกิจที่ไม่ดี ย่อมส่งผลกระทบต่อปากท้องของประชาชนซึ่งทำให้คนเหล่านั้น อาจ

เลือกที่จะกระทำอาชญากรรมต่างๆ ที่รู้ว่าบทลงโทษนั้นมีความร้ายแรงถึงขั้นประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิตก็ตาม

๓.๒ ข้อจำกัดด้านการเมือง การเมืองเป็นข้อจำกัดที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการที่จะมีการบังคับใช้กฎหมายในสังคม สังคมใดที่มีสถานภาพทางการเมืองที่มีความมั่นคง มีรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพในการบริหารประเทศบนพื้นฐานในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและประโยชน์ของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญ กฎหมายที่ออกมาใช้บังคับกับคนในสังคมก็จะเป็ กฎหมายที่ติดตามหลักของนิติรัฐและความเป็นธรรม ซึ่งแน่นอนผู้ที่ได้รับประโยชน์นั้นคือประชาชนอย่างแน่นอน

๓.๓ ข้อจำกัดด้านสังคม กฎหมายที่นำมาใช้บังคับกับคนในสังคมต้องเป็นกฎหมายที่นำมาใช้บังคับได้อย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพต่อสังคมในทุกระดับ ซึ่งบางครั้งคนที่มีความรู้ทางสังคมที่ต่างกันอาจมีหนทางที่ทำให้คนเหล่านั้นได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกันจนเห็นได้อย่างชัดเจน เปรียบเสมือนเป็นการเลือกปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่สามารถกระทำได้กับบุคคลในสังคมได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมาย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ถึงแนวโน้มทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมาย สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้ความเห็นว่า

“...การค้ายาเสพติดมีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดนพื้นที่ทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผ่านโครงสร้างเครือข่ายการค้าตามแนวชายแดน และในพื้นที่ตอนใน ทำให้เกิดการลำเลียงซุกซ่อนยาเสพติดในรูปแบบต่างๆ เพื่อนำยาเสพติดมายังแหล่งแพร่ระบาดในจังหวัดต่างๆ ทำให้พื้นที่กรุงเทพฯ-ปริมณฑล เป็นแหล่งซุกซ่อนเก็บพักยาเสพติดก่อนกระจายไปยังพื้นที่ต่างๆ โดยขบวนการค้ายาเสพติดยังคงทำการค้าเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายทั้งในและนอกประเทศ มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการค้า เช่น การลักลอบลำเลียงยาเสพติดต่อครั้งในจำนวนที่มาก การใช้ผู้ลำเลียงซึ่งเป็นคนขนไปสู่ผู้ซื้อปลายทาง การซดเซยยาเสพติดที่เสียหายจากการถูกจับยึดก่อนถึงมือผู้รับการนำยาเสพติดจำนวนมากเข้ามาพักเก็บเพื่อกระจายเพื่อรอการสั่งซื้อ การตัดตอนการรับรู้ของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยไม่ผ่านคนกลาง การสร้างตัวตายตัวแทนในระดับล่าง นอกจากนั้นยังมีชาวต่างชาติที่เข้ามาค้ายาเสพติดในไทยทั้งในการเป็นผู้จำหน่ายและผู้รับจ้างลำเลียงยาเสพติดโดยชาวต่างชาติที่เกี่ยวข้อง คือ เมียนมา สปป.ลาว กัมพูชา รวมทั้งออสเตรเลีย เป็นจุดเชื่อมการขายยาเสพติดไปยังประเทศอื่น นอกจากนี้ชาวแอฟริกันตะวันตกที่มีเครือข่ายการค้ายาเสพติดเชื่อมโยงไปทั่วโลกอยู่เบื้องหลังการค้ายาเสพติดข้ามชาติด้วยการจัดหาผู้หญิงไทยหรือในกลุ่มประเทศอาเซียนลำเลียงยาเสพติดออกนอกประเทศ บางส่วนยังทำการค้าในระดับขายปลีกให้กับผู้

เสพทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ การทำการค้ายาเสพติดด้วยการใช้สื่อสังคม (Social Media) เป็นช่องทางทำการค้ายาเสพติดทั้งเสนอขายและสั่งซื้อ โดยเฉพาะในระดับขายส่งรายย่อยและขายปลีกให้ผู้เสพ ควบคู่กับการใช้บริการรับส่งพัสดุภัณฑ์เป็นช่องทางลำเลียงยาเสพติดตรงถึงมือผู้เสพ และการใช้บริการธุรกรรมทางการเงิน ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (E-Banking) เป็นช่องทางจ่ายค่ายาเสพติดตรงถึงมือผู้ค้าถูกตรวจพบมากขึ้นและพบว่าบางเครือข่ายไปถึงขั้นการใช้สกุลเงินดิจิทัล (Bitcoin) ในการค้า ซึ่งนอกจากมีผลให้เครือข่ายการค้ายาเสพติดย่อย ๆ เกิดและเพิ่มขึ้นได้ง่าย การแพร่ระบาดของยาเสพติดผ่านช่องทางการค้าเหล่านี้เป็นไปอย่างรวดเร็วทำให้การสืบสวนปราบปรามทำได้ยากขึ้น ดังนั้นแนวโน้มทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด คือ

๑. เร่งรัดงานด้านความร่วมมือกับนานาประเทศในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะลดทอนศักยภาพการผลิตของแหล่งผลิตนอกประเทศ

๒. ปรับกฎหมายยาเสพติดให้เอื้อต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตาม แนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดแนวใหม่

๓. สร้างการรับรู้และความเข้าใจในนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาลให้กับประชาชน

๔. พัฒนางานด้านป้องกันและสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในเด็กและเยาวชนให้ครอบคลุม ทุกช่วงวัยและมีคุณภาพมากขึ้น และเน้นการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๕. ดำเนินงานลักษณะองค์รวมแบบบูรณาการ คือการป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด จะมีประสิทธิภาพต่อเนื่อง ยั่งยืนได้ ก็ต่อเมื่อมีการดำเนินงานแบบบูรณาการ ดังนั้น ทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนหรือองค์กรพัฒนาเอกชนที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนสามารถบูรณาการเนื้องานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปพร้อมๆ กัน...”

๒.๓ ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้เศรษฐกิจข้ามชาติคนที่ ๓

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๓ นั้น พบว่า

“...ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๓ ท่านนี้ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสืบสวนสอบสวนทางการเงิน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ...”

และเมื่อผู้วิจัยได้ทำการถามถึงมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสืบสวนสอบสวนทางการเงิน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้ความเห็นว่า

“...การป้องกันอาชญากรรม ได้แก่ การใช้มาตรการและวิธีการต่างๆ ที่ไม่ให้อาชญากรรมเกิดขึ้น แบ่งเป็น ๓ มาตรการ คือ

๑. มาตรการป้องกันพื้นฐาน เป็นการปฏิบัติภายใต้แนวความคิดที่สอดคล้องกับองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรม ซึ่งประกอบด้วยสภาพแวดล้อมของสังคม สถานภาพของผู้ที่จะประกอบอาชญากรรม รวมทั้งโอกาสในการประกอบอาชญากรรม

๒. มาตรการป้องกันตามปกติเป็นการกำหนดแนวทางปฏิบัติให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องขอให้ปฏิบัติงาน ผลการป้องกันการเกิดอาชญากรรมทั่วไปในทุกคดีและมีการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานการประเมินผลการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

๓. มาตรการป้องกันในเชิงรุก เป็นการปฏิบัติที่ใกล้ชิดกับมาตรการปราบปราม แต่ยังไม่ถึงขั้นจับกุมเป็นการปฏิบัติที่เข้าใกล้คนร้ายมากขึ้นกว่ามาตรการป้องกันตามปกติ วิธีการนี้เน้นย้ำการกระทำที่สม่าเสมอโดยไม่หวังผลการจับกุม เพียงแต่มุ่งในการป้องกัน หากสามารถจับกุมได้ก็จะเป็นผลต่อการปฏิบัติที่เพิ่มขึ้น

มาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด มีปัญหาและอุปสรรคดังนี้

๑. ระบบการข่าวทั้งของต่างประเทศและในประเทศขาดความหลากหลายซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการป้องกัน หากมีการข่าวที่ดี ต่อเนื่อง จะช่วยด้านการป้องกันการก่อเหตุอาชญากรรมได้ ส่วนมากมักเกิดเหตุแล้วจึงมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารต่อกัน การข่าวที่กล่าวถึงนี้มีได้หมายความว่าจำกัดแต่เฉพาะข้อมูลของการก่ออาชญากรรมหรือตัวบุคคลที่เป็นเป้าหมายของการก่ออาชญากรรมโดยตรงเท่านั้น ข้อมูลการเดินทางเข้าออกถี่ห่างมากน้อย การขนเงินสดผ่านแดน การทำธุรกรรมทางการเงินและทรัพย์สินของชาวต่างชาติที่มีการทำในประเทศไทย สามารถนำมาวิเคราะห์เป็นข้อมูลด้านการข่าวแล้วทำการเฝ้าระวัง ติดตามพฤติกรรมบุคคลที่เกี่ยวข้องนั้นแล้วขยายผลต่อไปว่ามีความเกี่ยวข้องกับประเทศใด บุคคลใดในต่างประเทศ ประวัติพฤติกรรมเป็นอย่างไร ได้ ข้อมูลต่างๆ ที่มีความหลากหลายเหล่านี้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้เป็นอย่างดี เพียงแต่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ได้ ให้ความสำคัญหรือมีการนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านการข่าวเท่านั้น กอปรกับหน่วยงานที่เป็นเจ้าของข้อมูลอาจมีการใช้ประโยชน์เพียงบางด้านทำให้ข้อมูลต่างๆ ที่มีถูกนำมาใช้ประโยชน์เพียงเฉพาะงานตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เป็นเจ้าของข้อมูลเท่านั้น

๒. ประเทศไทยเป็นทางผ่านติดต่อกับแหล่งผลิตยาเสพติดของโลกทั้งในอดีตและปัจจุบันประกอบกับสภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทยตามแนวพรมแดนที่เชื่อมกับประเทศเพื่อนบ้านได้หลากหลายช่องทาง ทั้งทางบก ทางทะเล ทางอากาศ ทำให้มีทางเลือกในการลักลอบขนส่งสิ่งของผิดกฎหมาย เงิน หรือทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดหลบเลี่ยงออกไปยังต่างประเทศหรือเข้ามาในประเทศไทยได้ง่าย

๓. การขาดความเข้มงวดของการกำกับและตรวจสอบของเจ้าหน้าที่รัฐที่จะ

นำสู่การบังคับใช้กฎหมายในการปราบปราม อันเป็นสาเหตุหนึ่งที่สำคัญที่จูงใจและเอื้อต่อการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติและใช้เป็นพื้นที่ในการติดต่อ ซ่อนตัว ฟอกเงิน

๔. ขาดการเข้มงวดต่อเนื่องในการปราบปรามการก่ออาชญากรรมบางประเภทที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติกรณีการค้ายาเสพติด เช่น การหลบหนีเข้าเมือง การนำพา คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง การปลอมหนังสือเดินทาง ประเทศต่างๆ การปลอมธนบัตรประเทศต่างๆ การลักลอบ ทุจริต การลักลอบขนเงินสดเข้าออกในและต่างประเทศ การค้ามนุษย์ การกระทำความผิดต่างๆที่มี ชาวต่างชาติเป็นผู้ก่อเหตุและได้รับประโยชน์ทางทรัพย์สิน เป็นต้น ในการปราบปรามอาชญากรรมประเภทต่างๆ ดังกล่าวอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพย่อมส่งผลโดยตรงต่อการป้องกันการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติกรณีการค้ายาเสพติดไปด้วยโดยปริยาย

๕. กระบวนการยุติธรรมมีกระบวนการขั้นตอนจำนวนมาก ระบบการพิจารณาคดีอาญาของศาลไทยใช้ระบบกล่าวหาซึ่งเป็นจุดอ่อนต่อการปราบปราม ทำให้เกิดความไม่เข้มงวดต่อกฎหมายเป็นปัจจัยที่เอื้อและส่งผลต่อการกระทำความผิดซ้ำซาก

๖. สภาพเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศ แม้การเข้าร่วมการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติกรณีการค้ายาเสพติดที่มีคนไทยอยู่ในเครือข่ายขบวนการนั้น การก่ออาชญากรรมเป็นพฤติกรรมด้านร้ายที่เกิดขึ้นเฉพาะบุคคลก็ตาม ส่วนหนึ่งผู้ที่เข้าสู่การก่ออาชญากรรมที่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนทางทรัพย์สินจะมีที่มาจากสภาพฐานะทางครอบครัวที่ยากจน จึงกล้าลงมือก่ออาชญากรรมผิดกฎหมายเพื่อให้ได้ผลตอบแทนทางทรัพย์สินที่ได้รับจำนวนมากรวดเร็วกว่าการประกอบอาชีพสุจริตซึ่งต้องมีและใช้ทรัพย์สินเป็นทุนตั้งต้นในการประกอบอาชีพ ความเห็นแก่ได้ ขาดจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวมจึงกล้าลงมือกระทำความผิดโดยไม่ยำเกรงต่อการถูกจับกุมดำเนินคดีตามกฎหมายเป็นการแสดงให้เห็นถึงประเด็นปัญหาของสภาพเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศจากการกระจายรายได้ ความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่มีอยู่ หากสภาพเศรษฐกิจสังคมในประเทศเป็นไปในทิศทางที่ดี การกระจายรายได้เป็นไปอย่างทั่วถึง ผู้คนได้รับการศึกษา มีสิ่งแวดล้อมที่ดี ย่อมเป็นเกราะป้องกันมิให้เป็นเหตุจูงใจให้คนใช้ช่องทางการก่ออาชญากรรมเพื่อให้ได้รับผลประโยชน์ตอบแทน ประเด็นต่างๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการป้องกันการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติรวมทั้งกรณีการค้ายาเสพติด ...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสืบสวนสอบสวนทางการเงิน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ถึงการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสืบสวนสอบสวนทางการเงิน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้ความเห็นว่า

“...๑. ระบบการพิจารณาคดีอาญา เนื่องจากศาลยุติธรรมของไทยซึ่งพิจารณา คดีอาญา ใช้ระบบกล่าวหา หลักคือ ผู้ใดกล่าวอ้างผู้หนึ่งนำสืบ การวินิจฉัยข้อเท็จจริงในคดีอาญา มี กฎเกณฑ์ไว้แน่นอนระบุไว้อย่างชัดเจนว่าทำความผิดหรือไม่ ตามหลักประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา เป็นระบบ Civil Law จะเน้นในเรื่องของการชี้แจงนำพยาน เพราะคำพิพากษาของศาล จะแสดงให้เห็นถึงปรัชญาในการวินิจฉัยความน่าเชื่อถือของพยานหลักฐานแต่ละชั้นข้อสันนิษฐาน ความเป็นผู้บริสุทธิ์เป็นหลักสำคัญในการปกป้องคุ้มครองสิทธิของบุคคลที่ตกเป็นจำเลยใน คดีอาญา หลักการดังกล่าวเป็นหลักสากลซึ่งได้รับการเคารพและปฏิบัติตามเรื่อยมาในการตัดสินชี้ ขาดคดีของศาลในไทย บุคคลได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าฝ่ายที่กล่าวหาจะ นำพยานหลักฐานมาพิสูจน์ได้ว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดจริง การบังคับใช้กฎหมายในการ ปราบปรามอาชญากรรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการในทางอาญานั้นการรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อใช้ยืนยันผู้ถูกกล่าวหาจะต้องอยู่ในระดับมีความมั่นคงเพียงพอที่รับฟังได้โดยปราศจากข้อสงสัย จะใช้ยืนยันได้ชัดเจนว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดตามที่ฟ้องจริงศาลจึงจะพิพากษาลงโทษ หาก พยานหลักฐานที่นำมาสืบไม่ชัดเจนเพียงพอจะต้องยกประ โยชน์แห่งความสงสัยให้กับจำเลย ศาลจะ พิพากษายกฟ้องซึ่งเป็นเหตุให้มาตรการบังคับใช้กฎหมายทางอาญากับตัวบุคคลขาดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่อาจนำไปสู่การบังคับใช้กฎหมายกับผู้เป็นตัวละครสำคัญที่อยู่ เบื้องหลังการก่ออาชญากรรมหรือผู้เป็นนายทุนของเครือข่ายผู้กระทำความผิดได้อย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒. การเชื่อมโยงหลักฐานจากผู้ลงมือกระทำความผิดไปตามลำดับจนถึง ตัวการผู้อยู่เบื้องหลังที่แท้จริง นายทุน ซึ่งไม่ลงมือกระทำความผิดเอง มีการตัดตอนเป็นช่วงๆ ยก แก่การแสวงหาพยานหลักฐานที่จะเชื่อมโยงให้เห็นว่าเป็นขบวนการเดียวกัน มีการแบ่งหน้าที่กันทำ อย่างเป็นขั้นตอน เป็นเหตุให้ไม่อาจลงโทษตัวการผู้อยู่เบื้องหลังที่แท้จริง นายทุนซึ่งไม่ลงมือกระทำ ความผิดเองได้

๓. ระยะเวลาในการรวบรวมพยานหลักฐานในแต่ละคดีมีข้อจำกัด มาตรการ ทางอาญาเป็นมาตรการที่มุ่งดำเนินการกับตัวบุคคลผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ การดำเนินคดีอาญา กับบุคคลแยกได้เป็น ๒ ประเภท คือ

ก. คดีที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้าหรือเป็นความผิดซึ่งหน้า เช่น การจับผู้กระทำ ความผิดได้พร้อมๆ ของกลางในการกระทำความผิด (คดีจับสดมิได้มีการสืบสวนมาก่อน) เช่น ตั้ง ด่านแล้วมีการจับกุม

ข. คดีที่เริ่มต้นจากการสืบสวนมาเป็นขั้นตอนมาเป็นระยะมีการเก็บข้อมูล พยานหลักฐานไว้ตามห้วงเวลาที่มีการสืบสวนจนนำไปสู่การออกหมายจับแล้วทำการจับกุมตัวมาดำเนินคดี

ตามข้อ ก. เมื่อมีการจับกุมตัวผู้กระทำความผิดขึ้นย่อมตกอยู่ภายใต้กำหนดระยะเวลาในการสอบสวนตามกฎหมาย มีการฝากขังผู้กล่าวหาไว้ระหว่างการสอบสวน เมื่อมีการฝากขังจึงเป็นการกำหนดกรอบระยะเวลาในการรวบรวมพยานหลักฐานต้องเสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาการฝากขัง ภายใต้กรอบเวลาดังกล่าวแม้พยานหลักฐานที่รวบรวมได้จะยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์อย่างที่ควรจะเป็น พนักงานสอบสวนจะต้องรีบสรุปสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นเสนอต่อพนักงานอัยการให้พิจารณาสำนวนและฟ้องผู้กล่าวหาเป็นจำเลยต่อศาล จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้ไม่อาจขยายผลไปถึงผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับสูงกว่า รวมถึงตัวการ ผู้อยู่เบื้องหลัง นายทุน

๔. จากรูปแบบโครงสร้างของการก่ออาชญากรรมที่เปลี่ยนแปลงไปดังกล่าว มาตรการบังคับใช้กฎหมายในยุคก่อนที่มีเพียงหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบเพียงหน่วยงานใด หน่วยงานหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการจึงไม่อาจจะบังคับใช้กฎหมายหรือปราบปรามองค์กรอาชญากรรมทางเศรษฐกิจไม่ว่าในประเทศหรือข้ามชาติที่เกี่ยวกับยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การรวมพลระดมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปราบปรามความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งมีความเชี่ยวชาญและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรุกไล่หรือใช้มาตรการในเชิงรุกบดขยี้องค์กรอาชญากรรมทางเศรษฐกิจไม่ว่าในประเทศหรือข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งมีความจำเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญของระบบราชการไทยที่ผ่านมา คือ การคงความสำคัญไว้กับหน่วยงานตน ชิงไหวพริบกัน เพื่อสร้างความสำคัญเพียงหน่วยงานตน หน่วยงานเดียวเหนือหน่วยงานอื่น โดยไม่คำนึงประโยชน์ส่วนรวม ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองเป็นที่ตั้งเป็นเส้นแบ่งที่เป็นอุปสรรคอย่างมากต่อมาตรการบังคับใช้กฎหมายในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมทางเศรษฐกิจไม่ว่าในประเทศหรือข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสืบสวนสอบสวนทางการเงิน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ถึงการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดมีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสืบสวนสอบสวนทางการเงิน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้ความเห็นว่า

“...การรวบรวมพยานหลักฐานในคดีอาญามีข้อจำกัดในด้าน

๑. การเข้าถึงซึ่งพยานหลักฐานเป็นไปด้วยความยากลำบากเนื่องจากพฤติการณ์ในการกระทำความผิดเกิดขึ้นมากกว่า ๑ ประเทศ

๒. ระยะเวลาในการสอบสวนกรณีที่มีตัวผู้ต้องหาอยู่ในความควบคุมจะต้องสอบสวนให้เสร็จภายในกำหนดระยะเวลาฝากขัง จึงเป็นข้อจำกัดระยะเวลาในการสอบสวน ไม่อาจรวบรวมพยานหลักฐานได้ทันภายในกำหนดเวลาดังกล่าวได้ ซึ่งส่งผลต่อการพิจารณาคดีในชั้นศาล

ซึ่งศาลไทยใช้ระบบกล่าวหา มีหลักคือ ผู้ใดกล่าวอ้างผู้หนึ่งนำสืบโจทก์ในคดีอาญาจึงต้องแสวงหา และนำพยานหลักฐานมาสืบในชั้นศาลและพยานหลักฐานที่นำมาแสดงในชั้นศาลนั้นเมื่อศาลรับฟัง แล้วจะต้องอยู่ในระดับชัดเจนปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดจริงตามคำฟ้องของ โจทก์ จึงจะฟังแล้วลงโทษจำเลยได้ หากโจทก์นำสืบไม่ได้ตามฟ้องหรือพยานหลักฐานที่แสดงต่อ ศาลนั้นยังไม่ชัดเพียงพอ ก็จะต้องยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลยและนำไปสู่การพิพากษา ยกฟ้องจำเลยในที่สุด จึงเป็นประเด็นสำคัญที่เป็นจุดอ่อนทำให้การปราบปรามอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดรวมทั้งอาชญากรรมประเภทอื่นๆ ไม่บรรลุผล

๓. กรณีอาชญากรรมข้ามชาตินั้นต้องมีการรวบรวมพยานหลักฐานทั้งส่วนที่ มีอยู่ในประเทศและส่วนที่อยู่ต่างประเทศที่พบว่ามีความเชื่อมโยงกัน การรวบรวมพยานหลักฐาน ที่อยู่ในต่างประเทศที่พบว่ามีความเชื่อมโยงกัน การรวบรวมพยานหลักฐานที่อยู่ในต่างประเทศต้อง ผ่านกระบวนการหลายขั้นตอนทำให้มีความยากลำบากต่อการแสวงหาพยานหลักฐานที่อยู่ใน ต่างประเทศมาใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับการก่ออาชญากรรมข้ามชาติ เนื่องจากในแต่ละประเทศอาจมีข้อจำกัดในการให้ข้อมูล พยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับคนของ ประเทศนั้นๆต้องเป็นไปตามช่องทางที่กฎหมายของแต่ละประเทศที่เกี่ยวข้องกำหนดสำหรับ ประเทศไทยการขอข้อมูลพยานหลักฐานทางอาญาจะต้องใช้ช่องทางในการขอผ่านสำนักงานอัยการ สูงสุดในฐานะผู้ประสานงานกลางผ่านกระทรวงการต่างประเทศไปยังประเทศที่ต้องการข้อมูล การ ขอข้อมูลพยานหลักฐานจะต้องระบุความต้องการ หากเป็นพยานบุคคลระบุตัวบุคคลที่ต้องการ สอบสวนโดยจะต้องมีการตั้งประเด็นคำถามที่ต้องการสอบสวนให้ชัดเจนแล้วส่งผ่านผู้ประสานงาน กลางผ่านกระทรวงการต่างประเทศไปยังประเทศที่มีพยานหลักฐานอยู่ หากประเทศที่ต้องการ พยานหลักฐานอนุมัติผ่านตามขั้นตอนของประเทศนั้น

๔. การแบ่งหน้าที่กันเป็นขั้นเป็นตอน แต่ละขั้นตอนอาจไม่ต้องรู้จักหรือเคย พบปะกันเลย ประกอบกับมีการนำเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่มาใช้เพื่อปกปิด อำพรางสถานะ ยากแก่แสวงหาพยานหลักฐานในการพิสูจน์ทราบตัวบุคคลและความเชื่อมโยงระหว่างกัน

๕. องค์กรอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นองค์กรที่มีเป้าหมาย มุลเหตุจูง ใจเกิดจากการแสวงหาทรัพย์สินและผลประโยชน์เป็นสำคัญ การมุ่งปราบปรามตัวบุคคลผู้กระทำ ความผิดในปัจจุบันพยานหลักฐานมักไปไม่ถึงตัวการ ผู้อยู่เบื้องหลัง นายทุนที่แท้จริง ในการ ปราบปรามจับกุมพยานหลักฐานที่ปรากฏจึงทำได้เพียงการจับกุมดำเนินคดีผู้เกี่ยวข้องในระดับ ปฏิบัติการขององค์กร การเชื่อมโยงพยานหลักฐานเพื่อดำเนินคดีกับตัวการ ผู้อยู่เบื้องหลัง นายทุน ที่ แท้จริง จึงไม่บรรลุผลหรือหากมีการดำเนินคดีกับบุคคลกลุ่มดังกล่าวพยานหลักฐานที่มีมักไม่อาจ รับฟังได้ชัดเจนเพียงพอโดยปราศจากข้อสงสัยฟังแล้วลงโทษทางอาญากับกลุ่มบุคคลดังกล่าวได้...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสืบสวนสอบสวนทางการเงิน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ถึงแนวโน้มทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านสืบสวนสอบสวนทางการเงิน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ให้ความเห็นว่า

“...การก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดในยุคปัจจุบันมีความแตกต่างจากการก่ออาชญากรรมในยุคก่อนๆ ในยุคก่อนการก่ออาชญากรรมไม่มีความซับซ้อนเช่นในยุคปัจจุบัน ฝ่ายปราบปรามมักเป็นฝ่ายไล่ตามหลังวิธีการของฝ่ายกระทำ ความผิดอยู่หลายก้าวมาโดยตลอดกว่าจะสืบสวนสอบสวนทราบว่า การก่ออาชญากรรมใช้วิธีการอย่างไรจนนำไปสู่การจับกุมได้ เมื่อถูกจับกุมได้การขึ้นเบิกความในชั้นการพิจารณาตัดสินของศาลต่อหน้าจำเลยและผู้เกี่ยวข้อง โจทก์ต้องนำพยานหลักฐานของฝ่ายโจทก์ที่มีน้ำหนักให้ศาลทราบ ในทางกลับกันการเสนอพยานหลักฐานทั้งพยานบุคคล พยานเอกสารในชั้นการพิจารณาต่อศาลจึงเป็นช่องทางที่ทำให้จำเลย ผู้เกี่ยวข้องทราบว่า ใช้วิธีการอย่างไรที่นำไปสู่การจับกุมจำเลยได้ การเรียนรู้จากพยานหลักฐานของฝ่ายโจทก์จึงเป็นการสร้างองค์ความรู้และประสบการณ์จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงให้จำเลย ผู้เกี่ยวข้องได้ทราบ ทั้งการถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำเดียวกันย่อมเกิดการสร้างเครือข่ายใหม่จากการพบปะกันตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความชำนาญ ประสบการณ์ในการกระทำความผิดของผู้ถูกคุมขังกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่สร้างขึ้นมาใช้ประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาโลกให้รวดเร็วยิ่งขึ้นแต่องค์กรอาชญากรรมได้นำมาใช้ประโยชน์ในการก่ออาชญากรรม การติดต่อสื่อสารระหว่างกัน การทำธุรกรรมทางการเงิน และทรัพย์สินให้กับกลุ่มเครือข่ายขององค์กรอาชญากรรม ตลอดจนการปิดบัง อำพราง สถานะตัวตนของคนในองค์กรอาชญากรรมเพื่อมิให้เชื่อมโยงถึงตนเองและนำมาซึ่งถูกจับกุมดำเนินคดีได้ในที่สุด

การบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะของแต่ละหน่วยงานเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งกับการต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด เมื่อมีข้อจำกัดของมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดในทางอาญาในการลงโทษที่ตัวบุคคลผู้กระทำความผิด ผู้อยู่เบื้องหลัง ตัวการ นายทุน ซึ่งไม่ลงมือก่อเหตุกระทำความผิดด้วยตนเองแล้ว มีการสร้างการตัดตอน แบ่งหน้าที่กันทำ ปกปิด อำพราง สถานะตัวตนที่แท้จริง ทำให้ยากแก่การแสวงหาพยานหลักฐานที่จะนำไปสู่การดำเนินการในทางอาญาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อย่างไรก็ตามมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายทางอาญามีความจำเป็นจะต้องดำเนินการไปตามปกติ แต่สิ่งที่ควรจะต้องมีการดำเนินการเพิ่มเติมคู่ขนานไปพร้อมกันกับมาตรการทางอาญา คือ การนำมาตรการบังคับใช้ตามกฎหมายอื่นที่จะใช้ในการหยุดยั้งปราบปรามองค์กรอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น การบังคับใช้กฎหมาย

ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ซึ่งความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นความผิดมูลฐาน ตามกฎหมายฟอกเงิน กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีมาตรการสำคัญอยู่ ๓ ประการ คือ

๑. มาตรการทางแพ่ง ดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด/ มุ่งที่ตัวทรัพย์สินเป็นสำคัญ (อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นผู้บังคับใช้/ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง) ปลายทาง ศาลแพ่งมีคำสั่งให้คือ ศาลมีคำสั่ง ให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดิน)

๒. มาตรการทางอาญามุ่งดำเนินการกับบุคคล (ซึ่งอยู่ในอำนาจของเจ้าพนักงานตาม ประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา) ความผิดทางอาญามูลฐาน “ฟอกเงิน” ตาม มาตรา ๕ (มิโทษทางอาญา) ผู้มีอำนาจในการสืบสวนสอบสวน คือ เจ้าพนักงานตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา/สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไปร้องทุกข์ต่อ พนักงานสอบสวนจากเรื่องที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ได้รับเรื่องไว้ดำเนินการ

๓. มาตรการกำกับและตรวจสอบผู้มีหน้าที่ในการรายงาน (ให้ปฏิบัติตาม กฎหมายฟอกเงิน โดยเคร่งครัด) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นผู้บังคับใช้ ซึ่ง กฎหมายบัญญัติให้ผู้มีหน้าที่ในการรายงานการทำธุรกรรมทางการเงินและทรัพย์สินมายังสำนักงาน ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยการรายงานดังกล่าวเป็นการรายงานทางระบบ อิเลคทรอนิกส์ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นหน่วยงานเดียวในประเทศไทยที่มี ฐานข้อมูลดังกล่าวซึ่งมีประโยชน์ต่อการสืบสวนสอบสวน ทั้งตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและ ปราบปรามการฟอกเงิน และเพื่อประโยชน์ ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติ อื่น ซึ่งหมายความ รวมถึงการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดโดยสนับสนุนข้อมูล ดังกล่าวให้กับหน่วยงานต่างๆ เพื่อใช้ประโยชน์อีกด้วย นอกจากนี้ประเทศที่เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิก ของอนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ.๑๙๘๘ ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกประเทศหนึ่งที่มีกฎหมาย รองรับมาตรการต่างๆ ตามที่อนุสัญญา ฯ ได้กำหนดไว้เป็นหลักเกณฑ์ให้แก่ประเทศที่ประสงค์จะ เข้าเป็นภาคีสมาชิกรวมทั้งได้มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินขึ้น ในแต่ละประเทศภาคีสมาชิกมีฐานข้อมูลการรายงานการทำธุรกรรมทางการเงินและทรัพย์สินจากผู้ มีหน้าที่รายงานในประเทศนั้นเช่นกัน การแลกเปลี่ยนข้อมูลกันระหว่างประเทศภาคีสมาชิกตาม อนุสัญญากรุงเวียนนา ค.ศ.๑๙๘๘ ผ่านช่องทางระบบอิเล็กทรอนิกส์จึงเป็นไปได้ ด้วยความรวดเร็ว แตกต่างจากการขอข้อมูลในคดีอาญาผ่านสำนักงานอัยการสูงสุดและกระทรวงการต่างประเทศที่มี ขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการค่อนข้างยาวนาน

จุดเด่นอีกประการหนึ่งของการบังคับใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติป้องกัน

และปราบปรามการฟอกเงิน ฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๐ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสองของบท นียามคำว่า “ความผิดมูลฐาน” ในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ / แก้ไขว่า “ความผิดมูลฐานตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการกระทำความผิดอาญาอันอาจเข้าข่ายซึ่งหากการกระทำความผิดนั้นได้กระทำลงในราชอาณาจักรจะเป็นความผิดมูลฐานด้วยความหมายของมาตรานี้ แม้การกระทำความผิดมูลฐานจะไม่มีส่วนหนึ่งส่วนใดเกิดขึ้นในประเทศไทยเลยก็ตาม แต่การกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในต่างประเทศนั้นตรงกับความผิดมูลฐานตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมหากบุคคลนั้นมีทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในประเทศไทย นำกฎหมายว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาบังคับใช้กับทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่มีอยู่ในประเทศไทยเพื่อให้ตกเป็นของแผ่นดินได้ ทั้งนี้เมื่อมีทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดในประเทศไทยแล้วย่อมดำเนินคดีอาญาในความผิดฐานฟอกเงินกับบุคคลนั้นรวมถึงผู้เกี่ยวข้องกับผู้บุคลนั้นได้

ทรัพย์สินเกี่ยวกับการกระทำความผิด

๑. เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจาก การกระทำซึ่งเป็นการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินหรือจากการสนับสนุนหรือช่วยเหลือการกระทำซึ่งเป็นการกระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงิน และให้รวมถึง เงิน หรือทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้หรือสนับสนุนการกระทำความผิดมูลฐานตาม (๘) ของบทนิยามคำว่า “ความผิดมูลฐาน” หรือการกระทำความผิดฐานสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายด้วย

๒. เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใดๆ ซึ่งเงิน หรือ ทรัพย์สินตาม ๑ หรือ

๓. ดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินตาม ๑ หรือ ๒

ทั้งนี้ ไม่ว่าทรัพย์สินตาม ๑ ๒ หรือ ๓ จะมีการจำหน่าย จ่าย โอน หรือเปลี่ยนแปลงไปกี่ครั้งและไม่ว่าจะอยู่ในความครอบครองของบุคคลใด โอนไปเป็นของบุคคลใดหรือปรากฏหลักฐานทางทะเบียนว่าเป็นของบุคคลใด

ข้อสันนิษฐานของกฎหมายที่เป็นจุดแข็งที่เป็นประโยชน์ ดังนี้

มาตรา ๑ เมื่อศาลทำการได้ส่วนคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๔๕ แล้ว หากศาลเชื่อว่า ทรัพย์สินตามคำร้องเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดและคำร้องของผู้ซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินหรือผู้รับ โอนทรัพย์สินตามมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง ฟังไม่ขึ้น ให้ศาลมี

คำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งที่เป็นเงิน ให้สำนักงานส่งเข้ากองทุนกึ่งหนึ่งและส่งให้กระทรวงการคลังอีกกึ่งหนึ่ง ถ้าเป็นทรัพย์สินอื่นให้ดำเนินการตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ หากผู้อ้างว่าเป็นเจ้าของหรือผู้รับโอนทรัพย์สินตามมาตรา ๕๐วรรคหนึ่ง เป็นผู้ซึ่งเกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับผู้กระทำความผิดมูลฐานหรือความผิดฐานฟอกเงินมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดหรือได้รับโอนมาโดยไม่สุจริตแล้วแต่กรณี

เมื่อถูกดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดไปแล้ว หากพบว่า มีทรัพย์สินเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในภายหลังอีก

มาตรา ๕๔ ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตกเป็นของแผ่นดินตามมาตรา ๕๑ หากปรากฏว่ามีทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพิ่มขึ้นอีก ก็ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้อง ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดินได้และให้นำความในหมวดนี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม

นอกจากกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่เป็นกฎหมายพิเศษเจตนารมณ์ในการตราใช้เนื่องจากในปัจจุบันผู้ประกอบการซึ่งกระทำความผิดกฎหมายบางประเภทได้นำเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้นมากระทำการในรูปแบบต่างๆ อันเป็นการฟอกเงินเพื่อนำเงินหรือทรัพย์สินนั้นไปใช้เป็นประโยชน์ในการกระทำความผิดต่อไปได้อีก ทำให้ยากแก่การปราบปรามการกระทำความผิดกฎหมายเหล่านั้นและโดยที่กฎหมายที่มีอยู่ก็ไม่สามารถปราบปรามการฟอกเงินหรือดำเนินการกับเงินหรือทรัพย์สินนั้นได้เท่าที่ควร ดังนั้นเพื่อเป็นการตัดวงจรการประกอบอาชญากรรมดังกล่าว สมควรกำหนดมาตรการต่างๆ ให้สามารถดำเนินการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ ความจำเป็นในการนำกฎหมายฟอกเงินมาเป็นมาตรการบังคับใช้ในการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินการกับผู้อยู่เบื้องหลัง ตัวการที่แท้จริง ผู้ได้รับประโยชน์ทอดสุดท้าย ผู้ถือครองทรัพย์สินไว้แทน โดยใช้มาตรการทางแพ่งแล้ววนกลับมาดำเนินคดีอาญาในความผิดฐานฟอกเงินกับกลุ่มบุคคลดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้อย่างชัดเจน

นอกจากนี้ยังมีกฎหมายอื่น เช่น ประมวลรัษฎากรซึ่งกรมสรรพากรเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายทำหน้าที่ซ้อนทับกับผู้ถูกกล่าวหาในคดีอาญา ผู้ถูกดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเป็นมาตรการสุดท้ายอีกทางหนึ่งที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นการตัดเส้นเลือดหรือท่อน้ำเลี้ยงขององค์กรอาชญากรรม

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักหรือมูลเหตุจูงใจในการก่ออาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดได้เป็นอย่างดี...”

๒.๔ ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้เศรษฐกิจข้ามชาติคนที่ ๔

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๔ นั้น พบว่า

“...ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๔ ท่านนี้ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้กำกับกลุ่มงานวิเคราะห์ข่าวอาชญากรรมข้ามชาติ กองบังคับการตำรวจสันติบาล ๔ กองบัญชาการตำรวจสันติบาล ...”

และเมื่อผู้วิจัยได้ทำการถามถึงมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้กำกับกลุ่มงานวิเคราะห์ข่าวอาชญากรรมข้ามชาติ กองบังคับการตำรวจสันติบาล ๔ กองบัญชาการตำรวจสันติบาล ให้ความเห็นว่า

“...๑. ปัญหาความเหลื่อมล้ำในไทยทางเศรษฐกิจและสังคม ยังมีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำเท่าไร ความเสี่ยงในการจะติดยาเสพติดก็สูงขึ้นเท่านั้น ผู้ที่รู้สึกด้อยค่าจะใช้ยาเสพติดเป็นไปเพื่อผ่อนคลายจากความด้อยเปรียบทางเศรษฐกิจและสังคม ประเทศที่มีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่าจะมีแนวโน้มในการใช้ยาเสพติดมากกว่าหรือความยากจนและการขาดปัจจัยการดำรงชีพอย่างยั่งยืนก็เป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะทำให้ชาวต่างชาติ หนีไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ประกอบกับนโยบายทางเศรษฐกิจการเมืองที่ไม่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและแก้ปัญหา “รวยกระจุก-จนกระจาย” ไม่มีนโยบายที่ช่วยกระจายทรัพยากรอย่างเท่าเทียม ทำให้ช่องว่างระหว่างคนจนและคนรวยห่างออกจากกันเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ สภาพเช่นนี้ทำให้คนในสังคมรู้สึกแปลกแยกต่อกัน เนื่องจากมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันมากเกินไป และการจะบอกให้คนพอใจในสิ่งที่ตนมีนั้นไม่มีทางเป็นไปได้ในโลกที่คนจำนวนมากเลือกไม่ได้เพราะบางกลุ่มมีไม่พอ แต่คนบางกลุ่มมีเกินพอ

๒. ปัญหาความอ่อนแอของสถาบันครอบครัว ชุมชน ยาเสพติดที่เกิดจากเด็กและเยาวชนมักมีสาเหตุมาจากความอ่อนแอของสถาบันครอบครัว ชุมชน ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของเยาวชนส่วนใหญ่ดำรงชีวิตอยู่ในสภาพครอบครัวที่แตกแยก ทำให้ขาดความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจ ขาดการเอาใจใส่ในการอบรมเลี้ยงดู จึงทำให้เด็กมีความอ่อนไหวทางอารมณ์ ขาดที่พึ่งทางจิตใจ ทำให้เด็กต้องไปหาสิ่งทดแทนจากเพื่อน เมื่อเพื่อนหยิบยื่นสิ่งเสพติดให้แม้จะทราบว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี แต่ก็อยากทดลองหรืออยากเสพเพื่อเรียกร้องความสนใจจากครอบครัว กลุ่มเพื่อน จึงกลายเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้ง มีเด็ก เยาวชน ผันตัวไปเป็นผู้ค้ารายย่อยให้กับกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด เพื่อหารายได้ไปใช้กับสิ่งฟุ้งเฟ้อ การพนัน เนื่องจากหาเงินได้ง่ายและจำนวนมาก ...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้กำกับกลุ่มงานวิเคราะห์ข่าวอาชญากรรมข้ามชาติ กอง

บังคับการตำรวจสันติบาล ๔ กองบัญชาการตำรวจสันติบาล ถึงการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้กำกับกลุ่มงานวิเคราะห์ข่าวอาชญากรรมข้ามชาติ กองบังคับการตำรวจสันติบาล ๔ กองบัญชาการตำรวจสันติบาล ให้ความเห็นว่า

“...กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในประเทศไทยมีอยู่หลายฉบับที่มีการใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากว่าปัญหาเรื่องยาเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญประการหนึ่ง กฎหมายต่าง ๆ ที่ออกมาเพื่อใช้บังคับในสังคมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายประการ เช่น สิทธิเสรีภาพของประชาชน การป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิด รวมถึงวิธีการต่าง ๆ ในเรื่องของเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีการพัฒนาแบบไม่มีขีดจำกัด โดยกฎหมายที่นำมาใช้บังคับกับคนในสังคมต้องเป็นกฎหมายที่นำมาใช้บังคับได้อย่างเป็นธรรมและมีประสิทธิภาพต่อสังคมในทุกระดับ ซึ่งบางครั้งคนที่มีความรู้ทางสังคมที่ต่างกันอาจมีหนทางที่ทำให้คนเหล่านั้นได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างกันจนเห็นได้อย่างชัดเจน เปรียบเสมือนเป็นการเลือกปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่สามารถกระทำได้ดีกับบุคคลในสังคมได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ดังนั้นหากปัญหาเสพติดยังไม่หมดสิ้นไปจากสังคมไทย เราคงต้องมีการออกกฎหมายเพื่อมาใช้บังคับอยู่อีกต่อไปตามสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อคุ้มครองให้ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคมผู้กระทำความผิดยาเสพติดร้ายสำคัญ มักจะปกปิดพฤติกรรม ไม่แสดงความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการกระทำความผิดยาเสพติด ทำให้ยากต่อการรวบรวมพยานหลักฐาน การใช้โดยวิธีการทั่วไปในการสืบสวนสอบสวน จึงไม่อาจนำมาซึ่งพยานหลักฐานที่มีประสิทธิภาพได้ จำเป็นต้องมีการปรับปรุงวิธีการควบคุมการดำเนินคดี และการกำกับตรวจสอบ การสนับสนุนช่วยเหลือ ในการนำมาตรวจสืบสวนสอบสวน โดยวิธีพิเศษมาใช้บังคับให้เกิดประสิทธิภาพ ...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้กำกับกลุ่มงานวิเคราะห์ข่าวอาชญากรรมข้ามชาติ กองบังคับการตำรวจสันติบาล ๔ กองบัญชาการตำรวจสันติบาล ถึงการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดมีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้กำกับกลุ่มงานวิเคราะห์ข่าวอาชญากรรมข้ามชาติ กองบังคับการตำรวจสันติบาล ๔ กองบัญชาการตำรวจสันติบาล ให้ความเห็นว่า

“...๑. พฤติกรรมในการกระทำความผิดยากแก่การปราบปราม ลักษณะโครงสร้างของการกระทำความผิดขององค์กรอาชญากรรมยาเสพติด ตัวคนหรือผู้บงการ มีการวางแผน การสั่งการหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นดำเนินการ โดยจะไม่เข้ามาใกล้กับตัวยาเสพติดเลย โดยจะมีการตัดตอน การสั่งการ การมอบหมายบุคคลในองค์กรรับผิดชอบในแต่ละช่วงหรือในแต่ละขั้นตอนในการกระทำความผิด โดยบุคคลที่อยู่ใกล้กับตัวยาเสพติดที่สุด โดยส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลในระดับล่างของขบวนการ เช่น ผู้ขนส่งลำเลียง หรือผู้ดูแลสถานที่เก็บยาเสพติด ผู้บริหาร

จัดการด้านการเงิน ทำให้การขยายผลการสืบสวนสอบสวน ฝ่ายเจ้าหน้าที่เป็นไปอย่างยากลำบากในการที่จะรวบรวมพยานหลักฐานนำมาพิสูจน์การกระทำความผิดของตัวนายทุน ผู้บงการ หรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องในองค์กร

๒. ปัญหาประสิทธิภาพขององค์กรและเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม คือ

๒.๑ เทคนิควิธีการและกระบวนการสืบสวนขาดประสิทธิภาพเพราะถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อใช้กับอาชญากรรมธรรมดาเท่านั้น

๒.๒ การสืบสวนการกระทำผิดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมต้องใช้เวลานานและใช้งบประมาณ เครื่องใช้ เครื่องมือมาก เจ้าหน้าที่ตามโรงพักหรือตามจังหวัดไม่สามารถสนับสนุนการดำเนินงานในลักษณะเช่นนี้ได้

๒.๓ การสืบสวนต้องใช้เทคนิคต่างๆ มาก เช่น การอำพรางตัว การสะกดรอยสั้นเปลื้องค่าใช้จ่ายสูง ตำรวจระดับท้องถิ่นทำไม่ได้

๒.๔ การกระทำผิดในลักษณะองค์กรอาชญากรรมกระทำในหลายพื้นที่ ข้ามเขตความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน ทำให้ยากต่อการหาพยานหลักฐานจากท้องที่อื่น เพื่อมายืนยันการกระทำความผิดในท้องที่ตน

๒.๕ ผู้กระทำความผิดมักจะเปลี่ยนตัวอยู่เสมอ เป็นเรื่องยากที่จะสืบสวนจับกุม พฤติกรรมการกระทำผิดของแต่ละคนได้ในระยะเวลาอันสั้น

๒.๖ ตัวการใหญ่องค์กรอาชญากรรมมักจะมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับนักการเมืองระดับท้องถิ่นจนถึงระดับชาติ และถ้าหากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปราบปรามคนใดดำเนินการใด ๆ ที่จะเป็นปฏิปักษ์ต่อคนเหล่านั้น จะพบว่าเขาจะถูกย้ายให้ทำหน้าที่อื่นซึ่งไม่มีโอกาสที่สืบสวนคดีอาชญากรรมอีก

๒.๗ ช่องว่างที่สำคัญ คือ เจ้าหน้าที่ไม่อาจนำเอาเรื่องราวหรือข้อเท็จจริงที่ได้จากการสืบสวนมาเปิดเผยได้เพราะข้อกฎหมายจำกัดไว้

๒.๘ ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ คณะกรรมการผู้ร่างกฎหมายมักจะเห็นว่ากฎหมายที่ใช้อยู่ก็เพียงพอแล้ว และพยายามที่จะจำกัดอำนาจผู้ใช้กฎหมายให้อยู่ในวงจำกัดมากยิ่งขึ้น

๒.๙ สาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การที่ศาลใช้กฎหมายที่มีอยู่อย่างเข้มงวดหรือจำกัดเสียจนไม่ครอบคลุมพฤติกรรมการกระทำผิดใหม่ ๆ

๒.๑๐ ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจในอาชญากรรมดังกล่าว และบางครั้งกลับสนับสนุนผู้กระทำความผิด และไม่ได้เข้ามาช่วยในการขจัดปัญหาและที่สำคัญที่สุดคือ เจ้าหน้าที่หลาย ๆ ฝ่ายขาดความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญของปัญหา มอง

อาชญากรรมยาเสพติดเป็นเสมือนอาชญากรรมปกติและใช้วิธีการอย่างปกติ และบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมเองกลับขาดความไว้วางใจในบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมด้วยกัน จึงขาดการประสานและสนับสนุนการดำเนินงานซึ่งกันและกันกลายเป็นช่องว่างให้การกระทำผิดเช่นนี้ดำรงอยู่ได้...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้กำกับกลุ่มงานวิเคราะห์ข่าวอาชญากรรมข้ามชาติ กองบังคับการตำรวจสันติบาล ๔ กองบัญชาการตำรวจสันติบาล ถึงแนวโน้มทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้กำกับกลุ่มงานวิเคราะห์ข่าวอาชญากรรมข้ามชาติ กองบังคับการตำรวจสันติบาล ๔ กองบัญชาการตำรวจสันติบาล ให้ความเห็นว่า

“...๑. การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดยาเสพติดรายสำคัญที่มีลักษณะเป็นองค์กร ข่ายงานยาเสพติด หรือมีอิทธิพล โดยเน้นที่ตัวนายทุนหรือผู้บงการ ที่ก่อปัญหาในการแพร่ระบาดของยาเสพติด และพบว่าผู้กระทำความผิดยาเสพติดรายสำคัญ มักจะปกปิดพฤติการณ์ ไม่แสดงความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับการกระทำความผิดยาเสพติด ทำให้ยากต่อการรวบรวมพยานหลักฐาน จำเป็นต้องมีการปรับปรุงวิธีการควบคุมการดำเนินคดี และการกำกับตรวจสอบ การสนับสนุนช่วยเหลือ ในการนำมาตรการสืบสวนสอบสวนโดยวิธีพิเศษ มาใช้บังคับให้เกิดประสิทธิภาพ

จึงควรให้แก้ไขกฎหมายให้มีคณะกรรมการคดียาเสพติดรายสำคัญ เป็นผู้กำกับดูแล ตรวจสอบ พัฒนาการประสานงานกระบวนการยุติธรรมคดียาเสพติด และให้มีคณะทำงานยาเสพติดรายสำคัญร่วม โดยมีหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย ต่างๆ เข้าร่วมเป็นคณะทำงานเพื่อนำมาตรการทางกฎหมายของรัฐในทุกด้าน มาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดยาเสพติดรายสำคัญ เช่น การตรวจสอบทางภาษี การตรวจสอบการเงิน การตรวจสอบการประกอบธุรกิจ และการตรวจสอบความผิดทางด้านอื่นๆ และให้ปรับปรุงโทษปรับในคดียาเสพติดให้มีความเหมาะสมได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด และปรับปรุงการบังคับโทษปรับในคดียาเสพติดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงให้รวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกัน เพื่อให้กฎหมายยาเสพติดมีความสอดคล้องเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๒. รัฐออกนโยบาย ให้ประชาชนสามารถมีรายได้เลี้ยงครอบครัวได้ และผลักดันให้เป็นรูปธรรม ปรามปรามผู้นำนโยบายไปปฏิบัติที่คอร์รัปชันทำให้โครงการและรายได้ไม่ไปถึงประชาชน พร้อมทั้งปลูกจิตสำนึกให้ผู้คนหันมาดูแลลูกหลานและคนในชุมชนไม่ให้ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด...”

๓. กลุ่มที่ ๓ การค้ายาเสพติด

๓.๑ ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้การค้ายาเสพติดคนที่ ๑

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๑ นั้น พบว่า

“...ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๑ ท่านนี้ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง รองเลขาธิการ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด...”

และเมื่อผู้วิจัยได้ทำการถามถึงมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้ความเห็นว่า

“...สภาพปัญหายาเสพติดข้ามชาติแบ่งออกได้เป็น ๓ กลุ่ม
กลุ่มที่หนึ่ง เป็นประเทศที่มีสถานะเป็นผู้ผลิตยาเสพติด เช่น เมียนมา ประเทศ
ยาเสพติด คือ เฮโรอีน ยาบ้า และไอซ์

กลุ่มที่สอง เป็นประเทศที่มีสถานะเป็นทางผ่านยาเสพติดหรือเป็นเส้นทาง
ลำเลียงยาเสพติดจากแหล่งผลิต เช่น ไทย ลาว กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย และ

กลุ่มที่สาม เป็นประเทศที่มีสถานะเป็นผู้บริโภคหรือเป็นแหล่งแพร่ระบาดของ
ของยาเสพติด เช่น ไทย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย

การป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบยาเสพติดโดย
ลำพังเฉพาะประเทศใด ๆ จะกระทำได้ยากลำบากเนื่องจากสาเหตุหลายประการ ได้แก่

๑. ความหลากหลายของรูปแบบการกระทำผิด กล่าวคือมีการขนส่ง การ
ลักลอบลำเลียงในรูปแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม เช่น การขนส่งทางทะเล ช่องทางไปรษณีย์ การ
ปลอมแปลงเอกสารเพื่อให้ผ่านพิธีการศุลกากร

๒. การกระทำผิดบนพื้นที่คาบเกี่ยวระหว่างประเทศ ผู้ร่วมกระทำผิดมี
มากกว่าหนึ่งเชื้อชาติ การว่าจ้าง มีกระบวนการที่ซับซ้อน โดยที่ผู้รับจ้างไม่รู้ถึงผู้ว่าจ้างต้นทางที่แท้จริง

๓. เนื่องจากข้อจำกัดทางกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องพยานหลักฐานและนโยบาย
ของแต่ละประเทศในการให้ความร่วมมือค้นหายานหลักฐาน ทำให้กระบวนการระหว่างประเทศ
ในเรื่องยาเสพติดมีความล่าช้า

๔. ยังประสบปัญหาเรื่องขอบเขตอำนาจในการจับกุมและดำเนินคดี
ผู้กระทำผิดข้ามพรมแดน

ด้วยเหตุนี้เอง หากต้องการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบยา
เสพติดอย่างจริงจังแล้ว จำเป็นจะต้องร่วมมือในการวางกรอบกฎหมายระหว่างประเทศให้มีความ
รัดกุมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดการกับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในรูปแบบยาเสพติดมี
ความคล่องตัวมากขึ้น...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยา
เสพติดถึงการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง รองเลขาธิการ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้ความเห็นว่

“...อาชญากรรมข้ามชาติซึ่งเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของแต่ละรัฐในโลกยุคปัจจุบัน การจัดการปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติได้อย่างครอบคลุมนั้น หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศต้องนำกลไกความร่วมมือที่มีอยู่ในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับระหว่างประเทศที่มีอยู่ไปใช้ทำงานร่วมกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อให้สามารถต่อต้านปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติได้อย่างเป็นรูปธรรมและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

ปัญหาและอุปสรรคของการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน

๑. กฎหมายไทยก่อนหน้านี้อาจสร้างขึ้นด้วยแนวคิดที่ว่าเป็นเรื่องที่อำนาจรัฐจัดการกับปัจเจกชนที่ด้อยกว่าจึงรับประกันสิทธิต่างๆของผู้ทำผิดมากเกินไปโดยไม่แยกว่าเป็นผู้ทำผิดองค์กรอาชญากรรมที่มีอิทธิพลสูง

๒. กฎหมายไทยไม่ได้จัดสร้างเพื่อป้องกันและปราบปรามองค์กรอาชญากรรมสมัยใหม่ การออกกฎหมายทำได้ยากมาก

๓. ไม่มีมาตรการที่เหมาะสมในการจัดการกับองค์กรอาชญากรรม

๔. เจ้าหน้าที่ต้องรับสภาพที่ไม่สามารถจัดการได้ หรือต้องใช้มาตรการรุนแรงนอกระบบที่ผิดกฎหมายตอบโต้

๕. ข้อกฎหมายระหว่างประเทศ เช่นสำนักงานอัยการสูงสุดออสเตรเลียมีหนังสือผ่านช่องทางการทูตจากสถานเอกอัครราชทูตออสเตรเลียประจำประเทศไทยถึงกระทรวงการต่างประเทศขอความช่วยเหลือทางกฎหมาย (Mutual Legal Assistant: MLA) โดยมีหนังสือที่ POL๔๑/๑๖ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๘ ขอหลักฐานเอกสาร ทำให้การของพยานและผู้ที่เกี่ยวข้องในคดี และขอให้ทางการไทยอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ของออสเตรเลียเดินทางมายังประเทศไทย เพื่อเก็บตัวอย่างของกลางยาเสพติดในคดี และนำตัวอย่างของกลางยาเสพติดดังกล่าวไปประเทศออสเตรเลีย เพื่อไปทำการตรวจพิสูจน์และแสดงต่อศาล สำนักงานอัยการสูงสุดมีหนังสือที่ ๐๐๐๔.๑/๑๒๑๗ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๐ ปฏิเสธคำขอจากสำนักงานอัยการสูงสุดออสเตรเลีย โดยให้เหตุผลว่าคดียังอยู่ระหว่างการพิจารณาคดีอาญาของศาลไทย หากการดำเนินคดีในประเทศไทยสิ้นสุดแล้ว จะทำการพิจารณาคำร้องขอของสำนักงานอัยการสูงสุดออสเตรเลียอีกครั้งหนึ่ง...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดถึงการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดมีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ให้ความเห็นว่า

“...การบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวดเป็นมาตรการที่สำคัญมาตรการหนึ่งในการป้องกันปัญหาอาชญากรรมทุกประเภท ไม่เว้นแม้กระทั่งปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด ที่นับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นตามลำดับ มีการกระจายตัวจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง จากทวีปหนึ่งไปยังอีกทวีปหนึ่ง จนกระทั่งปัจจุบันเกิดการกระจายตัวของกลุ่มอาชญากรรมดังกล่าวอยู่แทบทุกมุมโลก ทุกประเทศต่างประสบปัญหาอย่างหนักในการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด เนื่องจากองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติดังกล่าว มีสภาพการเงินที่เข้มแข็ง มีการแบ่งหน้าที่ในการกระทำความผิด จึงทำให้การปราบปรามไม่สามารถดำเนินการจับกุมกลุ่มนายทุนหรือกลุ่มเจ้าของยาเสพติดที่แท้จริงได้ ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ประสบกับปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งจากข้อมูลพบว่ามีอาชญากรข้ามชาติจำนวนมากหลบหนีหรือเดินทางเข้ามาพักอาศัยและใช้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางในการกระทำความผิดเกี่ยวกับอาชญากรรมข้ามชาติประเภทต่างๆ เนื่องจากประเทศไทยมีที่ตั้งอยู่ในศูนย์กลางอาเซียน การคมนาคมขนส่งทำได้สะดวก ภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว ยังคงมีปัญหามหาในเรื่องการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ ปัญหาเรื่องผลประโยชน์ และสิ่งสำคัญคือ การบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษทางกฎหมายยังไม่เข้มงวดและรุนแรง ทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหายาอาชญากรรมข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ได้แก่

๑. ความหลากหลายของรูปแบบและวิธีการในการกระทำความผิด คือ มีการลักลอบลำเลียงยาเสพติดในรูปแบบ วิธีการใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา ทำให้ยากต่อการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่

๒. มีการกระทำความผิดเชื่อมโยงในหลายประเทศ หลายเชื้อชาติ ทำให้การดำเนินการสืบสวนและดำเนินคดีเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากปัญหาเรื่องของนโยบายความร่วมมือในแต่ละประเทศ การประสานงาน การตรวจสอบ การรวบรวมพยานหลักฐาน

๓. การบังคับใช้กฎหมายยังประสบปัญหาเรื่องขอบเขตอำนาจในการจับกุมและดำเนินคดีผู้กระทำความผิดข้ามพรมแดนเพราะเรื่องดังกล่าวมีความละเอียดอ่อนในเรื่องของกฎหมายและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวจึงต้องพิจารณาให้รอบคอบและรัดกุมมากที่สุด ทำให้การดำเนินการเกิดความล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

๔. การมีส่วนร่วมของภาครัฐและประชาชนไม่ค่อยได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร

๕. ไม่มีหน่วยงานกลางในการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การประสานงานการตรวจสอบ และการบังคับใช้

กฎหมายที่จริงจัง...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดถึงแนวโน้มนำทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้ความเห็นว่า

“...อาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นปัญหาสำคัญที่ทุกประเทศทั่วโลกต่างต้องเผชิญและนับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ ปัจจุบันประเทศไทยได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นอย่างมาก โดยรัฐบาลได้กำหนดเป็นนโยบายเร่งด่วนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด ควบคู่กับการปราบปรามยาเสพติดภายในประเทศ โดยมุ่งเน้นให้มีการแสวงหาความร่วมมือระหว่างประเทศในการดำเนินการป้องกันและปราบปรามให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากองค์กรอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด มีองค์กร รูปแบบ และวิธีการ ที่สลับซับซ้อน มีเครือข่ายโยงใยทั่วโลก ปัจจุบันประเทศไทยถูกมองว่าเป็นแหล่งรวมอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติจากทุกประเทศ ซึ่งนำไปสู่การเป็นบ่อเกิดของการทำลายเศรษฐกิจของประเทศ เพราะอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ มักจะเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดและธุรกิจผิดกฎหมาย เช่น การลักลอบค้ายาเสพติด การลักลอบหลบหนีเข้าเมือง การค้ามนุษย์ การลักลอบค้าอาวุธ การก่อการร้าย และการฟอกเงิน ฯลฯ

โดยมาตรการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดนั้น ควรต้องมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันในทุกมิติ ทุกหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยมีข้อเสนอ ดังนี้

๑. ต้องทำการปรับปรุงกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ให้มีความเข้มงวดมากกว่าเดิม เนื่องจากในปัจจุบันทั้งกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายในประเทศไทยยังขาดความเข้มงวดและเด็ดขาด ทำให้เป็นมูลเหตุจูงใจให้องค์กรอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเข้ามากระทำความผิดในประเทศไทย เนื่องด้วยสาเหตุสำคัญหลายประการ เช่น การเดินทางเข้ามาประเทศไทยสามารถทำได้ง่ายการคมนาคมสะดวก มีช่องว่างทางกฎหมายเอื้อต่อการกระทำความผิด เจ้าหน้าที่รัฐยังปล่อยปละละเลยและยังมีการรับสินบนจากธุรกิจผิดกฎหมาย อีกทั้งเมื่อถูกจับกุมดำเนินคดี อัตรารโทษที่ได้รับต่ำและยังมีการลดโทษอีกด้วย

๒. ต้องมีการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ เนื่องจากปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด มีการดำเนินการแบบเครือข่ายข้ามชาติ มีความเชื่อมโยงในหลายประเทศ มีรูปแบบ วิธีการที่สลับซับซ้อน ซึ่งเมื่อกลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติกระทำความผิด ณ ประเทศใดประเทศหนึ่งก็จะหลบหนีไปยังประเทศที่คิดว่าปลอดภัย ซึ่งประเทศที่ได้รับ

ความนิยมเป็นอย่างมากประเทศหนึ่ง คือ ประเทศไทย เนื่องจากตรวจสอบการเข้าเมืองยังไม่เข้มงวดเท่าที่ควร อีกทั้งเมื่อเข้ามาพักอาศัยอยู่ในประเทศไทย ก็มักจะมีการสร้างเครือข่าย/องค์กร เพื่อใช้ในการติดต่อและดำเนินการในการกระทำความผิดในรูปแบบต่างๆ ซึ่งสาเหตุหลักในการเกิดปัญหาดังกล่าวเกิดจากระบบการตรวจสอบการเข้าเมืองของประเทศไทย ที่ยังขาดความทันสมัยของเทคโนโลยี มีการตรวจสอบและยืนยันบุคคลจากหนังสือเดินทางเท่านั้น อีกทั้งระบบการตรวจสอบการเฝ้าระวังต่างๆ ก็ไม่มีการเชื่อมต่อหรือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจากในและต่างประเทศอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งการบูรณาการข้อมูลดังกล่าวถือเป็นหัวใจสำคัญในการคัดกรองระดับขั้นสูงผู้กระทำความผิดจากประเทศต่างๆที่จะเดินทางเข้ามาในเมืองไทย ถือเป็นต้นทางในการป้องกันการกระทำความผิด เพราะหากประเทศไทยปรับปรุงระบบและการบูรณาการข้อมูลกับนานาประเทศแล้ว ก็จะทำให้การหลบหนีเข้าเมืองไทยทำได้ยาก มูลเหตุจูงใจที่จะหลบหนีมาเมืองไทยก็จะหมดไป

ต้องมีการพัฒนาองค์กรและเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความรู้เท่าทันต่อการกระทำความผิดที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน กล่าวคือ กลุ่มผู้กระทำความผิดมักจะเรียนรู้รูปแบบวิธีการทำงานของเจ้าหน้าที่และมีความพยายามในการปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการในการกระทำความผิดอยู่ตลอดเวลา ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ไม่มีความรู้ที่เท่าทัน ยังใช้วิธีการแบบเดิมๆ ก็จะทำให้เป็นช่องว่างให้กลุ่มอาชญากรรมข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดสามารถกระทำความผิดได้โดยง่าย ดังนั้นจึงต้องมีการฝึกอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นทักษะการใช้ภาษา ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน และที่สำคัญคือความรู้ทางเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ในส่วนขององค์กรต้องมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้รองรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แนวคิดต่างๆกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ เพื่อให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด...”

๓.๒ ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้การค้ายาเสพติดคนที่ ๒

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๒ นั้น พบว่า

“...ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๒ ท่านนี้ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด...”

และเมื่อผู้วิจัยได้ทำการถามถึงมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้อำนวยการสำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้ความเห็นว่า

“...ในปัจจุบันการค้ายาเสพติดได้พัฒนารูปแบบให้มีความซับซ้อน และยากในการตรวจสอบยิ่งขึ้น เนื่องจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการขนส่งและเทคโนโลยี ทำให้

เจ้าหน้าที่รัฐซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่หลายประการ โดยเฉพาะด้านงบประมาณ กำลังคน และกฎระเบียบต่างๆ จึงไม่สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันที่ อีกทั้งเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาตินั้น ขยายวงกว้างและครอบคลุมในหลากหลายอาชญากรรมมากขึ้น ทำให้หน่วยงานภาครัฐซึ่งไม่เป็นเอกภาพ ไม่สามารถจัดการกับเครือข่ายอาชญากรรมเหล่านั้นได้อย่างครบวงจร ประเทศต้นทางและปลายทางของการลำเลียงยาเสพติดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไม่ได้มีแนวทางในการจัดการกับปัญหายาเสพติดไปในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากสถานการณ์ด้านยาเสพติดของแต่ละประเทศนั้นต่างกัน ทำให้เห็นนโยบายระหว่างประเทศมีจุดมุ่งหมายต่างกัน ซึ่งเป็นผลมาจากประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาภายในประเทศนั้นๆ ด้วย ภูมิภาคที่ต่อเนื่องกันอย่างซับซ้อนเองก็เป็นปัญหาทางกายภาพซึ่งทำให้อาชญากรสามารถหลบหนีด้วยช่องทางธรรมชาติ และเชื่อมต่อเครือข่ายอาชญากรรมท้องถิ่นเข้ากับระดับข้ามชาติ อาศัยความร่วมมือระหว่างกัน แฝงขยายอิทธิพลไปทั่วภูมิภาค รวมทั้งปัญหาการทุจริตของเจ้าหน้าที่ที่เอื้อประโยชน์ให้เกิดอาชญากรรม หรือมีส่วนร่วมในอาชญากรรมนั้นๆ ด้วย เป็นปัญหาหลักซึ่งไม่มีแนวทางการแก้ไขปัญหอย่างชัดเจน...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ถึงการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้อำนวยการสำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้ความเห็นว่า

“...บทบัญญัติของกฎหมายไม่ทันสมัย ทำให้ไม่สามารถลงโทษต่อผู้กระทำความผิดซึ่งมีรูปแบบการกระทำความผิดที่ซับซ้อนและแปลกใหม่มากยิ่งขึ้น ได้ตรงตามความผิดที่เกิดขึ้น และไม่เหมาะสมกับสภาพและลักษณะของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย เนื่องจากประชาชนที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบต่ออาชญากรรมโดยตรง แต่ไม่ช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ในการระงับเหตุเบื้องต้น เพราะประชาชนส่วนใหญ่คิดว่าประเด็นดังกล่าวเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ อีกทั้งประชาชนบางส่วนรักษาผลประโยชน์ส่วนตนในทางทุจริต เพราะเห็นว่าตนได้รับประโยชน์จากการกระทำความผิดนั้นๆ

การใช้ดุลพินิจอันไม่สมควรในการปฏิบัติหน้าที่ การใช้ดุลพินิจนั้นอาจมีหลายระดับตั้งแต่ในชั้นการสอบสวน การสั่งฟ้องคดีอาญา การพิพากษาคดี หรือการออกคำสั่งคำร้องของผู้พิพากษา ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นการใช้ดุลพินิจที่กฎหมายเปิดโอกาสให้ใช้เพื่อความยุติธรรมในแต่ละขั้นตอนตามควรแก่กรณีทั้งสิ้น ในการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานรัฐนั้น ส่วนมากมักมีการกำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ ซึ่งส่วนใหญ่ก็จะมาจากนโยบายของหน่วยงาน และการปฏิบัติที่สืบทอดกันมา หากการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานเป็นไปอย่างไม่เที่ยงธรรม การละเว้นหรือให้อภิสิทธิ์แก่

บุคคลบางกลุ่มก็ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่บุคคลบางกลุ่มขึ้น ซึ่งการใช้ดุลพินิจดังกล่าวจึงเป็นเรื่องที่ต้องแก้ไข เพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้นจากเจ้าพนักงาน มิฉะนั้นแล้วประชาชนจะรู้สึกเกลียดชังเจ้าพนักงานของรัฐ และรัฐก็จะไม่ได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายจากประชาชน...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ถึงการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดมีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้อำนวยการสำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้ความเห็นว่า

“...การบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษของกฎหมายของไทยยังไม่เข้มงวดและรุนแรง จึงทำให้เครือข่ายอาชญากรข้ามชาติเข้ามาก่ออาชญากรรมได้สะดวก อีกทั้งการความสัมพันธ์ของผู้มีอำนาจ (นายทุน) และข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ (ผู้บังคับใช้กฎหมาย) กระทำได้ง่าย เพื่อผลประโยชน์ต่างตอบแทน อีกทั้งปัจจุบันกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับยาเสพติด ยังมีข้อจำกัดในการดำเนินการภายในประเทศนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน รวมถึงการดำเนินการต่อทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดที่อยู่ในต่างประเทศ และยังขาดหน่วยงานกลางที่เป็นศูนย์อำนาจการประสานการปฏิบัติและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ขาดการปรับปรุงกฎหมายและบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งกระบวนการด้านกฎหมายที่ไม่ทันสมัยและล่าช้า ก็เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการลงโทษผู้กระทำความผิด...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ถึงแนวโน้มทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้อำนวยการสำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้ความเห็นว่า

“...หน่วยงานและองค์กรที่ดูแลเกี่ยวกับยาเสพติด ควรมีการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพทันต่อการกระทำความคิดที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของผู้กระทำความผิด มีการฝึกอบรมเพิ่มพูนทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ เพราะปัจจุบันเครือข่ายการค้ายาเสพติดมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการซับซ้อนยิ่งขึ้น เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ทันสมัยก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ตั้งแต่ขั้นตอนการลำเลียงยาเสพติด จนกระทั่งขั้นตอนการชำระเงินค่ายาเสพติด ซึ่งปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบซึ่งยากต่อการติดตาม

การกำหนดนโยบายระดับชาติเพื่อเป็นกรอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างเป็นเอกภาพ อีกทั้งควรมีการปรับปรุงกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ให้มีความเข้มงวดมากขึ้น และกระบวนการด้านกฎหมายที่ล่าสมัยหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน และการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ เนื่องจากปัญหาทาง

เศรษฐกิจข้ามชาติ เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อแทบทุกประเทศ และนับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะประเทศไทยที่มีที่ตั้งอยู่ในศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การคมนาคมขนส่งสะดวก อีกทั้งมีนโยบายเปิดประเทศด้วยการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทำให้อาชญากรรมข้ามชาติ มักแฝงมาในรูปแบบนักท่องเที่ยว และนักลงทุน จึงทำให้เครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติ เข้ามากระทำความผิดในรูปแบบต่างๆ ได้โดยง่าย...”

๓.๓ ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้การค้ายาเสพติดคนที่ ๓

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๓ นั้น พบว่า

“...ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๓ ท่านนี้ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด...”

และเมื่อผู้วิจัยได้ทำการถามถึงมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้ความเห็นว่า

“...ประเทศไทยอยู่ในพื้นที่ใกล้แหล่งผลิตยาเสพติด เป็นศูนย์กลางในการคมนาคมของประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเป็นพื้นที่แพร่ระบาดของยาเสพติด สภาพปัญหาการค้ายาเสพติดของประเทศไทยจึงอยู่ในสถานะประเทศที่เป็นทางผ่านของยาเสพติดหรือเป็นเส้นทางลำเลียงยาเสพติดจากแหล่งผลิตไปสู่ประเทศที่เป็นผู้บริโภครวมทั้งเป็นพื้นที่แพร่ระบาดของยาเสพติด ซึ่งปัจจัยเกื้อหนุนที่ก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด อาจจะสรุปได้ดังนี้ได้ดังนี้

๑. ปัญหาความมั่นคงภายในของประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ เช่นปัญหาความไม่สงบ ในชายแดนภาคใต้ ปัญหาชนกลุ่มน้อยในประเทศพม่า

๒. การจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economic Community) ส่งผลต่อการผ่อนคลายมาตรการควบคุมตามแนวพรมแดน การตรวจตราการผ่านแดน และการพำนักพักอาศัย ของประเทศสมาชิกอาเซียน

๓. ความเจริญก้าวหน้าและการพัฒนาโครงข่ายการคมนาคม โดยเฉพาะการยกระดับโครงสร้างการคมนาคมประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไม่ว่าจะเป็นถนน รางรถไฟ ท่าเรือ หรือการเดินทางด้วยเครื่องบิน ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการเดินทางและระบบการขนส่งสินค้า สร้างความหลากหลายของรูปแบบการกระทำผิด มีการขนส่งและการลักลอบลำเลียงในรูปแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม

๔. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร โดยเฉพาะเทคโนโลยีในระบบดิจิทัล ก่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการสื่อสาร สร้างรูปแบบใหม่ในการค้าขายยาเสพติด

ผ่านทางออนไลน์ ระบบเงินดิจิทัล ซึ่งเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ ยากต่อการป้องกันและปราบปราม

๕. ข้อจำกัดในการออกกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายของแต่ละประเทศ การบังคับใช้กฎหมายในแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันและกฎหมายที่ใช้บังคับไม่สามารถบัญญัติให้ป้องกันและปราบปรามได้ทุกด้าน รวมทั้งการออกกฎหมายให้ก้าวทันเทคโนโลยีและการกระทำความผิดของอาชญากรรมข้ามชาติย่อมทำได้ยาก เนื่องจากกระบวนการทางนิติบัญญัติในการออกกฎหมายมีขั้นตอนที่ต้องใช้เวลาตรวจสอบและพิจารณาถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น โดยเฉพาะผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน

๖. ข้อจำกัดในการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศ ความร่วมมือระหว่างประเทศถือเป็นหัวใจสำคัญในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมการข้ามชาติ แม้ว่าปัจจุบันจะมีกลไกหรือช่องทางในการแสวงหา ความร่วมมือระหว่างประเทศหลากหลายพอสมควร แต่บางประเทศก็ยังมีข้อจำกัดและไม่สามารถให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดถึงการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ให้ความเห็นว่า

“...กฎหมายที่บังคับใช้ยังไม่ครอบคลุมในทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง แม้จะมีกฎหมายเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมมาบังคับใช้โดยเฉพาะก็ตาม (พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖) รวมไปถึงพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ตลอดจนกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับอาชญากรรมในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่การค้ายาเสพติด การค้ามนุษย์ การค้าอาวุธ การฟอกเงิน ฯลฯ ก็มีการทับซ้อน อีกทั้งการทำสนธิสัญญาที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้น ๆ ก็ไม่ได้ดำเนินการหรือไม่ครอบคลุม เช่น การส่งผู้ร้ายข้ามแดน การโอนตัวนักโทษ ฯลฯ จึงทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่บรรลุผล แม้กฎหมายภายในประเทศจะเปิดรองรับไว้ให้ทำได้ก็ตาม นอกจากนี้ ในการบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวข้องก็ทำได้ช้าเพราะเป็นกฎหมายทางอาญาและเกี่ยวกับความมั่นคง รวมไปถึงความร่วมมือในเรื่องกฎหมายระหว่างประเทศร่วมกันทางด้านอาชญากรรมระหว่างประเทศยังไม่มีระบบการบังคับใช้ร่วมกัน นอกเหนือจากการทำสนธิสัญญาระหว่างประเทศ (ทวิภาคีหรือพหุภาคี)...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดถึงการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดมีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง

ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบทรัพย์สินคดีอาชญากรรม สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ให้ความเห็นว่าเป็นว่า

“...ตัวบทกฎหมายที่มีอยู่ใช้บังคับภายในประเทศเท่านั้น ไม่มีความร่วมมือระหว่างประเทศ แม้จะมีพระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่ก็ยุ่งยากในการดำเนินการจริง ต้องผ่านหน่วยงานกลางทำให้เกิดความล่าช้า ไม่ทันต่อการดำเนินการ สำหรับความร่วมมือในรูปแบบสนธิสัญญาที่ก้าวไปไม่ถึงในทุก ๆ ด้าน (การให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายระหว่างกันในคดีอาญา Treaty on Mutual Legal Assistance in Criminal Matters: MLAT) มีข้อจำกัดในการดำเนินการ เนื่องจากบางกรณีไม่มีกฎหมายภายในเปิดช่องให้ดำเนินการ...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบทรัพย์สินคดีอาชญากรรม สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ถึงแนวโน้มทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับอาชญากรรม ผู้ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบทรัพย์สินคดีอาชญากรรม สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ให้ความเห็นว่าเป็นว่า

“...๑. แสวงหาความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งในมิติของความร่วมมือด้านการปฏิบัติ ข้อมูลข่าวสาร วิชาการองค์ความรู้ รวมทั้ง การลดช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมาย และความร่วมมือช่วยเหลือในด้านต่างๆ โดยใช้กลไกที่มีอยู่ ผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างจริงจัง

๒. ผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการนำแนวทางการพัฒนาทางเลือกมาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ลดอุปสรรคและปริมาณอาชญากรรมควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมาย

๓. สร้างความรู้และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนหรือเอกชนในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ...”

๓.๔ ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้การค้ายาเสพติดคนที่ ๔

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๔ นั้น พบว่า

“...ผู้ให้ข้อมูลคนที่ ๔ ท่านนี้ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ผู้บังคับการข่าวกรองกองบัญชาการตำรวจปราบปรามอาชญากรรม...”

และเมื่อผู้วิจัยได้ทำการถามถึงมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้บังคับการข่าวกรองกองบัญชาการตำรวจปราบปรามอาชญากรรม ให้ความเห็นว่าเป็นว่า

“...ประการแรก มีการละเลยปล่อยให้ชาวต่างชาติเข้ามาในประเทศไทยอย่าง

ง่ายขาย โดยมีการใช้หนังสือเดินทางหรือวีซ่าปลอม หรือติดสินบนเจ้าหน้าที่

ประการที่สอง หน่วยงานราชการได้ปล่อยให้ชาวต่างชาติเข้ามาอยู่เป็นเวลานาน โดยมีได้ดำเนินการควบคุมอย่างเข้มงวด ทำให้ชาวต่างชาติเหล่านี้สามารถสร้างฐานอำนาจใหญ่โต จนเจ้าหน้าที่รัฐไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่

ประการสุดท้ายก็คือ รัฐก็ยังไม่มีการดำเนินการแก้ไขกฎระเบียบที่เป็นสาเหตุของปัญหาเหล่านี้ ซึ่งได้แก่ การจำกัดสิทธิ ตลอดจนการกวดขันการเข้าเมืองของชาวต่างชาติเหล่านี้ ซึ่งมาตรการลักษณะนี้อาจจะมีลักษณะสวนทางกับนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว หากแต่ควรคำนึงถึงผลเสียที่อาจตามมาจากนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บังคับการข่าวกรอง กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ถึงการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้บังคับการข่าวกรอง กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ให้ความเห็นว่า

“...๑. นโยบายของรัฐบาลต้องสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วน สร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ สร้างความเชื่อมั่นและได้รับการยอมรับจากหน่วยงานรัฐและภาคประชาชน เพื่อให้ นโยบายของรัฐบาลได้รับการตอบสนองที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไข ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทรพยากร มาตรการทางกฎหมาย รวมถึงกลไกความร่วมมือในบริบทต่างๆ ทั้งภายในและระหว่างประเทศ

๒. การดำเนินคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กระบวนการยุติธรรมเริ่มตั้งแต่มั่นตอนการตรวจค้น จับกุมผู้กระทำความผิด การสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้องและการพิจารณาพิพากษาคดี ในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ขั้นตอนการสอบสวนถือว่ามีความสำคัญที่สุดของกระบวนการค้นหาความจริงอันเป็นหลักการที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ถ้าพนักงานสอบสวนซึ่งเป็นต้นธารของกระบวนการยุติธรรมดำเนินการในขั้นตอนของการสอบสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องและโปร่งใส กระบวนการในขั้นตอนอื่นๆ ก็จะดำเนินการให้สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่คู่กรณีทุกฝ่ายได้อย่างแท้จริง ดังนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่รัฐในหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติหน้าที่ในขั้นตอนนี้จึงต้องการขวัญและกำลังใจ มีเกียรติมีศักดิ์ศรี และได้รับค่าตอบแทนในระดับที่ไม่แตกต่างจากพนักงานอัยการและศาลมากนัก

๓. ตัวบทกฎหมาย ปัญหาของกระบวนการยุติธรรมเกิดจากปัจจัยหลายประการ ต้องอาศัยมุมมองจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหลายฝ่าย การยกร่างหรือการปรับแก้กฎหมายเป็นประเด็นสำคัญที่สุดที่จะต้องนำมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีความทันสมัยและทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในประเทศและต่างประเทศ

๔. ข้อมูลข่าวสารคืออาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานรัฐในกระบวนการยุติธรรมถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ข้อมูลข่าวสารที่ดีและมีการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ซึ่งจะส่งผลดีต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ต่อสาธารณะ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ และเว็บไซต์ต่างๆ เนื่องจากเทคโนโลยีการสื่อสารมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและได้รับความนิยม ปัญหาสำคัญที่พบคือการตรวจสอบข้อมูลที่มีการเผยแพร่ว่าเป็นข้อมูลจริงเท็จประการใด และไม่สามารถควบคุมการเผยแพร่และการเข้าถึงข้อมูลได้ครอบคลุมทั้งหมด โดยเฉพาะประเด็นสิทธิส่วนบุคคลและความเป็นสาธารณะได้กลายเป็นข้อโต้เถียงที่มีการอ้างถึงสิทธิและเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องมีมาตรการและดำเนินการกับปัญหาเหล่านี้ด้วยความละเอียด รอบคอบ และระมัดระวัง เพื่อควบคุมผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม นอกจากนี้ ต้องมีมาตรการในการปลูกจิตสำนึกให้มีความรับผิดชอบต่อข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ ถ้าส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ต้องพร้อมที่จะยอมรับการลงโทษทางกฎหมายและพร้อมที่จะแก้ไขปรับปรุงให้เป็นที่ถูกต้องดีงาม...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บังคับการข่าวกรอง กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ถึงการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดมีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง ผู้บังคับการข่าวกรอง กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดให้ความเห็นว่า

“...๑. กฎหมายต่างๆ ที่ให้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการสืบสวนปราบปรามอาชญากรรม มีลักษณะไม่เอื้อประโยชน์ให้สามารถปฏิบัติงานในเชิงรุก เพื่อให้ทันต่อวิวัฒนาการและรูปแบบของอาชญากรรม และองค์กรอาชญากรรมที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว ตัวอย่างเช่น การไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการดักฟังทางโทรศัพท์ เป็นต้น

๒. เจ้าหน้าที่ตำรวจและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมขาดความรู้ความสามารถในการสืบสวนปราบปรามอาชญากรรมในรูปแบบใหม่ๆ เช่น อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์

๓. หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะตำรวจซึ่งเป็นหน่วยงานเบื้องต้นที่รับผิดชอบดำเนินการสืบสวนจับกุมอาชญากรรมข้ามชาติขาดบุคลากรและงบประมาณ เนื่องจากถูกจำกัดการเพิ่มบุคลากรตามนโยบายมาตรการจำกัดกำลังพลภาครัฐ ประกอบกับประเทศไทยประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ทำให้รัฐบาลไม่สามารถสนับสนุนคนและเงิน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการทำงาน ในขณะที่กลุ่มคนร้ายมีทรัพยากรมหาศาลที่เป็นผลมาจากการประกอบอาชญากรรม และสามารถนำเงินเหล่านั้นมาใช้ในการต่อต้านการสืบสวนจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งโดยการ

อาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัยกว่าทางราชการ หรือโดยการใช้เงินนั้นตัดสินใจบนอำนาจความสะดวก

๔. การแก้ไขปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ ซึ่งมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงรูปแบบแผนประทุษกรรม และใช้เทคโนโลยีในการกระทำผิดใหม่ๆ ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องพัฒนาบุคลากรให้ทันสมัย แต่ก็ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากค่าตอบแทนที่รัฐจ่ายให้แก่ข้าราชการตำรวจต่ำมากเมื่อเทียบกับเอกชน ทำให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางการเงินการธนาคารและคอมพิวเตอร์ ไม่ต้องการสมัครมาเป็นตำรวจ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมทุกระดับมีเงินเดือนต่ำ ไม่สามารถดำรงเกียรติในทางสังคมหรือมีอนาคตที่ดีสำหรับบุตรธิดาและครอบครัวได้ ทำให้มีโอกาสตกเป็นเครื่องมือของเหล่าอาชญากรที่สามารถใช้เงินตัดสินใจได้โดยง่าย

๕. การดำเนินการสืบสวนปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือระหว่างประเทศ แต่เนื่องจากเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถด้านภาษาอังกฤษระดับต่ำ ทำให้ขาดความสนใจที่จะศึกษาผลการสืบสวน หรือแม้ว่าสนใจแต่ก็ติดขัดในเรื่องที่ต้องขอความร่วมมือผ่านมายังกองการต่างประเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทำให้เสียเวลาไม่ทันต่อการแก้ไขปัญหา ในส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจกองการต่างประเทศ โดยเฉพาะฝ่ายองค์กรตำรวจสากล ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการติดต่อประสานงานกับองค์กรตำรวจสากล และเป็นฝ่ายอำนวยการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในเรื่องการดำเนินการในเรื่องส่งผู้ร้ายข้ามแดนและการให้หรือขอความร่วมมือในทางอาญาระหว่างประเทศ ปัจจุบันก็ยังขาดบุคลากรที่มีความสามารถในการเขียนและพูดภาษาต่างประเทศอย่างแท้จริง ทำให้การดำเนินการติดต่อประสานงานระหว่างประเทศล่าช้า เพราะต้องเสียเวลาในการแปลและตรวจทานข้อความที่แปลจากผู้บังคับบัญชา ไม่สามารถปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเฉพาะได้ทันทีเสมือนดังเช่นเจ้าหน้าที่ตำรวจในภูมิภาค เช่น ประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ หรือฟิลิปปินส์ ซึ่งใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาราชการ...”

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บังคับการข่าวกรอง กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ถึงแนวโน้มทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้บังคับการข่าวกรอง กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ให้ความเห็นว่า

“...แนวโน้มปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ มีสาเหตุมาจาก ประการแรก ไทยมีที่ตั้งอยู่ในศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การคมนาคมขนส่งทำได้สะดวก

ประการที่สอง ไทยมีนโยบายเปิดประเทศด้วยการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทำให้อาชญากรข้ามชาติสามารถแอบแฝงมาในรูปของนักท่องเที่ยวหรือนักลงทุนได้ง่าย

ประการที่สาม การบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษของกฎหมายไทยยังไม่

เข้มงวดและรุนแรง จึงทำให้อาชญากรข้ามชาติเข้ามาก่ออาชญากรรมได้สะดวก

ประการสุดท้าย การมีโอกาสสร้างสัมพันธ์กับผู้มีอำนาจและข้าราชการสามารถกระทำได้ง่าย เพียงแต่เสนอผลตอบแทนให้

เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. กระบวนการยุติธรรมไทยต้องมีการกำหนดมาตรการต่างๆ ในการตอบโต้ที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหและดำเนินการต่อตัวอาชญากรข้ามชาติ เพื่อให้บังเกิดผลในด้านการป้องปรามการกระทำความผิดในอนาคตโดยผลด้านการป้องปรามดังกล่าว ซึ่งหวังที่จะให้บังเกิดแก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีแนวโน้มในการประกอบอาชญากรรมข้ามชาติและประชาชนโดยทั่วไป จะเกิดขึ้นได้โดยรัฐต้องแสดงให้เห็นว่าผู้กระทำความผิดต้องได้รับการลงโทษ และการลงโทษผู้กระทำความผิดต้องมีความรวดเร็วฉับพลัน ตัวอย่างเช่น ในประเทศฟิลิปปินส์ มีการจัดตั้งศาลยาเสพติดพิเศษ ขึ้นเป็นการเฉพาะ เพื่อเร่งรัดการพิจารณาคดียาเสพติด โดยในคดีลักลอบค้ายาเสพติด การพิจารณาของศาลสามารถจะดำเนินการได้เสร็จสิ้นภายใน ๒ เดือน หลังมีการจับกุมตัวผู้ต้องหา ในห้องงง มีการมอบอำนาจตามกฎหมายควบคุมอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน ให้นายตำรวจระดับผู้กำกับหรือมีอำนาจเข้าตรวจค้นเคหสถานเพื่อค้นหาอาวุธปืนที่ผิดกฎหมาย นอกจากนี้ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกิจการตำรวจห้องงงยังได้กำหนดให้สถาบันการเงินและธนาคาร ต้องส่งรายละเอียดทางการเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจตามที่ร้องขอภายใน ๒๘ วัน อันทำให้ตำรวจห้องงงสามารถดำเนินการต่อผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

๒. ส่งเสริมสนับสนุนมาตรการเชิงรุก ด้านการสืบสวนปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ได้แก่

๒.๑ การปฏิบัติการลับ (Undercover Operation) ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศมาเลเซียและเวียดนาม มีกฎหมายอนุญาตให้เจ้าพนักงานสามารถดำเนินการสืบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อจับกุมผู้มีพฤติการณ์ฝ่าฝืนกฎหมายในทางปิดลับได้ โดยหลักฐานที่ได้จากการดำเนินการดังกล่าวสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในชั้นศาลได้ สำหรับประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายรับรองในด้านนี้ ทำให้การสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดที่มีลักษณะองค์กรยังไม่มีความมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะการหาพยานบุคคลหรือพยานหลักฐานในทางปกติดำเนินการได้ยาก

๒.๒ การดักฟังทางโทรศัพท์ (Wiretapping) การดักฟังและ/หรือการอัดข้อความการสนทนาทางโทรศัพท์ โดยที่ทั้งผู้โทรและผู้รับสายไม่ทราบนั้น ในบางประเทศ เช่น มาเลเซีย กฎหมายอนุญาตให้ใช้หลักฐานการดักฟังทางโทรศัพท์เป็นพยานหลักฐานการพิจารณาคดี

ในชั้นศาลได้ เจาะความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและการลักพาตัวเรียกค่าไถ่ ส่วนในประเทศอินเดีย สามารถดำเนินการได้ เพียงเพื่อประโยชน์ในทางข้อมูลและเพื่อกิจกรรมด้านการข่าวไม่สามารถใช้ในทางศาลได้

๒.๓ ความคุ้มกันในการที่จะไม่ถูกดำเนินคดี (Immunity) เป็นมาตรการในทางกฎหมายที่จะคุ้มครองพยานที่ให้การเป็นประโยชน์ต่อรูปคดี แม้ว่าค่าให้การของพยานดังกล่าวอาจจะพาดพิงตนเองว่ามีส่วนในการกระทำความผิดในคดีดังกล่าวหรือคดีอื่นๆ แต่พยานจะได้รับความคุ้มครองในการที่จะไม่ถูกดำเนินคดีในความผิดที่พาดพิงถึง

๒.๔ การคุ้มครองพยาน (Witness Protection Program) สามารถดำเนินการได้โดยออกเป็นกฎหมายรับรอง เช่น ในประเทศฟิลิปปินส์ หรือใช้อำนาจของฝ่ายบริหารในการดำเนินการคุ้มครองพยาน ได้แก่ สาธารณรัฐเกาหลี เนปาล บังกลาเทศ และฮ่องกง หรืออาจดำเนินการได้ตามความจำเป็นของแต่ละคดีโดยไม่ต้องมีการกำหนดรูปแบบ ทั้งโดยทางนิติบัญญัติหรือทางฝ่ายบริหาร การคุ้มครองพยานนี้ ในแต่ละประเทศมีขอบเขตการดำเนินการแตกต่างกัน บางประเทศจะให้ความคุ้มครองเฉพาะในช่วงการพิจารณาคดีของศาล บางประเทศอาจให้ความคุ้มครองเต็มรูปแบบ ได้แก่ การดูแลรักษาความปลอดภัยตัวพยาน การเปลี่ยนถิ่นที่อยู่ของพยาน การให้ความสนับสนุนด้านการเงินและการเปลี่ยนแปลงข้อมูลบุคคลของพยาน เป็นต้น อย่างไรก็ตามการคุ้มครองพยานในแต่ละประเทศจะมีขอบเขตแตกต่างกันมาก เนื่องจากข้อจำกัดในด้านงบประมาณและบุคลากรที่จะดำเนินการ ข้อจำกัดด้านนี้เองที่จะทำให้ประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติทางกฎหมายในเรื่องนี้

๒.๕ เร่งรัดดำเนินการจัดรูปแบบกระทรวงยุติธรรมใหม่ โดยรวบรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมในปัจจุบันให้มาอยู่รวมกัน แต่คงหลักการของการถ่วงดุลไว้ และควรมีองค์กรและหน่วยงานทางกระบวนการยุติธรรมแห่งชาติ สำนักงานนโยบายและการพัฒนาการยุติธรรมแห่งชาติ และสำนักงานข้อมูลข้อสนเทศกระบวนการยุติธรรม เป็นต้น

๒.๖ เร่งรัดพัฒนาและปรับปรุงระบบข้อมูลบุคคลต้องห้ามให้ทันสมัย ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือ และเป็นปัจจุบัน อันจะทำให้ประเทศไทยสามารถรองและกันมิให้บุคคลต่างด้าวที่มีพฤติการณ์ที่อาจจะมาก่ออาชญากรรมข้ามชาติเข้าประเทศไทยได้ อันเป็นการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติได้ระดับหนึ่ง

๒.๗ เน้นและให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งเป็นด่านแรกของกระบวนการยุติธรรมที่จะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถสูง ตลอดจนมีความซื่อสัตย์สุจริต

๒.๘ สนับสนุนงบประมาณทั้งในด้านเงินเดือน เบี้ยเลี้ยง และค่าใช้จ่าย

ในการสืบสวนสอบสวนคดีอาชญากรรมข้ามชาติให้เพียงพอที่จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนมีงบประมาณพอสำหรับการพัฒนาความรู้ โดยจัดการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องควรมีโอกาสไปศึกษาดูงานการปฏิบัติงานของหน่วยงานในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติอยู่เสมอ เพื่อที่จะได้นำความรู้และเทคโนโลยีมาปรับปรุงการดำเนินการของไทยให้ทันสมัย กล่าวโดยสรุป ประเทศไทยต้องพร้อมที่จะลงทุน จึงจะได้รับผลสำเร็จ

๒.๕ ส่งเสริมแนวความคิดการปฏิบัติงานเชิงรุกของเจ้าหน้าที่ฝ่ายไทย โดยจัดส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจไปปฏิบัติงานประสานงานกับหน่วยงานของต่างประเทศ ณ ประเทศที่ไทยมีปัญหาเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อเป็นการขยายแนวป้องกันอาชญากรรมดังกล่าวออกไปจากแนวเขตพื้นที่ของประเทศ...”

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้

๑. มาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด

มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้มาตรการป้องกัน จำนวน ๔ คน พบว่าโครงสร้างองค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินั้น มีกระบวนการที่ซับซ้อนและมีความหลากหลายของรูปแบบการกระทำผิด ประกอบกับมีการพัฒนารูปแบบวิธีการใหม่ๆ อยู่เสมอ กระบวนการระหว่างประเทศในเรื่องยาเสพติดมีความล่าช้าเนื่องจากข้อจำกัดทางด้านกฎหมายและนโยบายของรัฐบาล มาตรการป้องกันเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำขาดความร่วมมือและขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน แต่ละประเทศยังคงมีความแตกต่างด้านข้อมูล รูปแบบลักษณะการทำความผิด และบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติยังมีไม่เพียงพอ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้เศรษฐกิจข้ามชาติ จำนวน ๔ คน พบว่าโครงสร้างองค์กรอาชญากรรมข้ามชาตินั้นมีการทำงานแบบลับ มีกระบวนการที่ซับซ้อน เจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยงานขาดการประสานงาน เชื่อมโยง แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อกัน มีลักษณะต่างคนต่างทำ ส่งผลให้ขาดการประสานการทำงานที่เชื่อมโยงกันทั้งระบบ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำความผิดทำให้ยากต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของปัญหา ประกอบกับมีการทุจริตคอร์รัปชัน

ทั้งทางตรงและทางอ้อม

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้การค้ายาเสพติด จำนวน ๔ คน พบว่า โครงสร้างองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมีกระบวนการที่ซับซ้อนและมีความหลากหลายของรูปแบบ การกระทำผิด อีกทั้งยังมีการพัฒนารูปแบบให้ยากต่อการตรวจสอบยิ่งขึ้น กระบวนการระหว่าง ประเทศในเรื่องยาเสพติดมีความล่าช้าเนื่องจากข้อจำกัดทางด้านกฎหมาย ปัญหาเรื่องขอบเขตอำนาจ ในการจับกุมและดำเนินคดีผู้กระทำผิดข้ามพรมแดน ข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ด้านงบประมาณ กำลังคน และกฎระเบียบต่างๆ นโยบายระหว่างประเทศมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกัน มีการนำ เทคโนโลยีมาใช้ในการกระทำความผิดทำให้ยากต่อการทำงานของเจ้าหน้าที่ ปัญหาการทุจริตของ เจ้าหน้าที่ที่เอื้อประโยชน์อาชญากรรม ขาดการดำเนินการควบคุมอย่างเข้มงวดปล่อยให้ชาวต่างชาติ เข้ามาในประเทศได้อย่างง่ายดาย

๒. การบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้มาตรการป้องกัน จำนวน ๔ คน พบว่า การขาดองค์ความรู้ของเจ้าหน้าที่ในด้านกฎหมาย ประกอบกับกฎหมายที่นำมาบังคับใช้กับ อาชญากรรมข้ามชาติมักไม่ได้ผลเท่าที่ควร การบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษยังไม่มีความ เข้มงวด มีความซ้ำซ้อนของแผนงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ และปัญหาความยากลำบากในการ รวบรวมพยานหลักฐานในการดำเนินคดีกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้เศรษฐกิจข้ามชาติ จำนวน ๔ คน พบว่า เจ้าหน้าที่ทะเลาะ ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายไม่ สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของปัญหา บุคลากรในกระบวนการขาดความรู้ความเข้าใจในการ นำมาตรการต่างๆ ทางกฎหมายที่มีอยู่มาใช้ และขาดจิตสำนึกและทัศนคติในการบังคับใช้กฎหมาย อีกทั้งระบบงานยุติธรรมยังมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ล่าช้า

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้การค้ายาเสพติด จำนวน ๔ คน พบว่า กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง และมีบทบัญญัติของกฎหมาย ที่ไม่ทันสมัย ขาดความร่วมมือในเรื่องกฎหมายระหว่างประเทศ และมีการใช้ดุลพินิจของเจ้า พนักงานเป็นไปอย่างไม่เที่ยงธรรม การละเว้นหรือให้อภิสิทธิ์แก่บุคคลบางกลุ่ม

๓. การบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้าม

ชาติเกี่ยวกับยาเสพติด มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้มาตรการป้องกัน จำนวน ๔ คน พบว่า ขาดความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่แต่ละประเทศมีความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและแนวทางการดำเนินการแตกต่างกัน ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นข้อจำกัดด้านภาษา ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การเชื่อมโยงข้อมูลกฎหมายกับพฤติกรรมทางคดียังขาดการวางระบบแนวทางการดำเนินคดียาเสพติดร่วมกัน และขาดการพัฒนากฎหมาย ระเบียบ นโยบาย ที่เกี่ยวข้อง

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้เศรษฐกิจข้ามชาติ จำนวน ๔ คน พบว่า กระบวนการระหว่างประเทศในเรื่องยาเสพติดมีความล่าช้า การเข้าถึงซึ่งพยานหลักฐานเป็นไปได้ด้วยความยากลำบากเนื่องจากพฤติกรรมในการกระทำความผิดเกิดขึ้นมากกว่า ๑ ประเทศ ซึ่งในแต่ละประเทศอาจมีข้อจำกัดในการให้ข้อมูล ปัญหาขององค์กรและเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมที่ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้การค้ายาเสพติด จำนวน ๔ คน พบว่า การบังคับใช้กฎหมาย ยังประสบปัญหาเรื่องขอบเขตอำนาจในการจับกุมและดำเนินคดี ไม่มีหน่วยงานกลางในการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การประสานงานการตรวจสอบ และการบังคับใช้กฎหมายที่จริงจัง กฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับยาเสพติด ยังมีข้อจำกัดในการดำเนินการ ขาดการปรับปรุงกฎหมายทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่ทันสมัยและล่าช้า กฎหมายต่างๆ ที่ให้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่มีลักษณะไม่เอื้อประโยชน์ให้สามารถปฏิบัติงานในเชิงรุก และเจ้าหน้าที่ยังขาดความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน รวมถึงหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมขาดบุคลากรและงบประมาณ ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

๔. ท่านคิดว่ามีแนวโน้มทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างไร

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้มาตรการป้องกัน จำนวน ๔ คน พบว่า มีแนวโน้มการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศต้องมีการบูรณาการการดำเนินงานตามกฎหมายของแต่ละประเทศ มีการพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัย ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีมาตรการทางการข่าวที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับ

นานาชาติ พัฒนาองค์กรและการพัฒนาบุคลากรให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน สามารถทำงานเป็นทีมสร้างเครือข่ายการทำงานทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน ควรต้องมีการจัดทำแผนระดับชาติ เพื่อให้สอดคล้องตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยจะต้องทำแผนแม่บทด้านการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้เศรษฐกิจข้ามชาติ จำนวน ๔ คน พบว่ามีแนวโน้มการแก้ไขปัญหาโดยเสนอให้มีการพัฒนางานด้านความร่วมมือกับนานาชาติให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลในกลุ่มประเทศสมาชิก มีการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของบุคลากรให้สามารถดำเนินงานลักษณะองค์รวมแบบบูรณาการ และเห็นควรแก้ไขกฎหมายให้มีคณะกรรมการคดียาเสพติดรายสำคัญ เป็นผู้กำกับดูแล ตรวจสอบ พัฒนาการประสานงานกระบวนการยุติธรรมคดียาเสพติด และให้มีคณะทำงานยาเสพติดรายสำคัญร่วม โดยมีหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย ต่างๆ เข้าร่วมเป็นคณะทำงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้การค้ายาเสพติด จำนวน ๔ คน พบว่ามีแนวโน้มการแก้ไขปัญหาโดยเห็นควรให้มีการกำหนดนโยบายระดับชาติเพื่อเป็นกรอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างเป็นเอกภาพ รวมทั้งต้องมีการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ ด้านการปฏิบัติ ข้อมูลข่าวสาร วิชาการองค์ความรู้ มีการลดช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมาย และความร่วมมือช่วยเหลือในด้านต่างๆ กระบวนการยุติธรรมไทยต้องมีการกำหนดมาตรการต่างๆ ในการตอบโต้ที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหา และมีการส่งเสริมสนับสนุนมาตรการเชิงรุก ในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด และมีการสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอที่จะให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุป

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการแก้ปัญหาคำแนะนำการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติในเรื่องยาเสพติด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบความร่วมมือและผลกระทบของมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติและการบังคับใช้กฎหมายที่มีผลกระทบทางเศรษฐกิจ และเพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาคำแนะนำการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ โดย

ได้มีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้มาตรการป้องกัน เศรษฐกิจข้ามชาติ และการค้ายาเสพติด จำนวนทั้งสิ้น ๑๒ คน เมื่อได้ผลสัมภาษณ์มาแล้ว จึงมาทำการสรุปผลการวิเคราะห์ ข้อมูลสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้และนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ปัญหาและอุปสรรคของมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด

๑.๑ กระบวนการระหว่างประเทศในเรื่องยาเสพติดมีความล่าช้าเนื่องจากข้อจำกัดทางด้านกฎหมาย และนโยบายของรัฐบาล

๑.๒ มาตรการป้องกันเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำขาดความร่วมมือและขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

๑.๓ บุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในองค์กรอาชญากรรมค้ายาเสพติดข้ามชาติยังมีไม่เพียงพอ

๑.๔ เจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยงานขาดการประสานงาน เชื่อมโยง แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อกัน

๑.๕ มีการทุจริตคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่เอื้อประโยชน์อาชญากรรม

๑.๖ ปัญหาเรื่องขอบเขตอำนาจในการจับกุมและดำเนินคดีผู้กระทำความผิดข้ามพรมแดน

๑.๗ ข้อจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ด้านงบประมาณ กำลังคน และกฎระเบียบต่างๆ

๒. ปัญหาและอุปสรรคของการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน

๒.๑ การขาดองค์ความรู้ของเจ้าหน้าที่ในด้านกฎหมายที่จะนำมาตรการต่างๆ ทางกฎหมายที่มีอยู่มาใช้

๒.๒ ปัญหาความยากลำบากในการรวบรวมพยานหลักฐานในการดำเนินคดีกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ

๒.๓ ระบบงานยุติธรรมยังมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ล่าช้า

๒.๔ กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของ

ปัญหาไม่ครอบคลุมทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง

๒.๕ มีการใช้ดุลพินิจของเจ้าพนักงานเป็นไปอย่างไม่เที่ยงธรรม ขาดจิตสำนึกและทัศนคติในการบังคับใช้กฎหมาย อีกทั้งยังมีการละเว้นหรือให้อภิสิทธิ์แก่นุคคลบางกลุ่ม

๓. ปัญหาและอุปสรรคของการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด

๓.๑ ปัญหาขององค์กรและเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมที่ขาดประสิทธิภาพในการทำงาน ขาดความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่

๓.๒ แต่ละประเทศมีความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและแนวทางการดำเนินการแตกต่างกัน มีข้อจำกัดในการให้ข้อมูล และกฎหมายระหว่างประเทศเกี่ยวกับยาเสพติดยังมีข้อจำกัดในการดำเนินการ

๓.๓ ขาดการปรับปรุงกฎหมายและบังคับใช้กฎหมายที่ไม่ทันสมัยและล่าช้า

๓.๔ กฎหมายต่างๆ ที่ให้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่มีลักษณะไม่เอื้อประโยชน์ให้สามารถปฏิบัติงานในเชิงรุก

๓.๕ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ขาดบุคลากรและงบประมาณ ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

๓.๖ การเชื่อมโยงข้อมูลกฎหมายกับพฤติกรรมทางคดียังขาดการวางระบบแนวทางการดำเนินคดียาเสพติดร่วมกัน

๔. แนวทางแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติด

๔.๑ ให้ทุกหน่วยงานของแต่ละประเทศที่เกี่ยวข้องบูรณาการและพัฒนามาตรฐานที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศให้มีความทันสมัย

๔.๒ พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับนานาชาติให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลในกลุ่มประเทศสมาชิก เพื่อลดช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมายและให้เกิดความร่วมมือในด้านต่างๆ

๔.๓ มีการพัฒนาองค์กรและบุคลากร เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน

๔.๔ จัดทำแผนแม่บทด้านการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติเกี่ยวกับยาเสพติดหรือกำหนดนโยบายระดับชาติ เพื่อเป็นกรอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการ

ดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

๔.๕ มีการส่งเสริมสนับสนุนมาตรการเชิงรุกในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวกับยาเสพติด

๔.๖ มีการสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอที่จะให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๗ ควรแก้ไขกฎหมายให้มีคณะกรรมการคดียาเสพติดรายสำคัญ เป็นผู้กำกับดูแล ตรวจสอบ พัฒนาการประสานงานกระบวนการยุติธรรมคดียาเสพติด และให้มีคณะทำงานยาเสพติดรายสำคัญร่วม โดยมีหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายต่างๆ เข้าร่วมเป็นคณะทำงาน

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติในเรื่อง ยาเสพติด มีวัตถุประสงค์ ศึกษารูปแบบความร่วมมือและผลกระทบของมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติและการบังคับใช้กฎหมายที่มีผลกระทบทางเศรษฐกิจ และเพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ โดยได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้มาตรการป้องกัน เศรษฐกิจข้ามชาติ และการค้ายาเสพติด จำนวนทั้งสิ้น ๑๒ คน และทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้มาสรุปเป็นประเด็นเพื่อให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างถูกต้องและสมบูรณ์

สรุป

จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปฐมภูมิ โดยอาศัยการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความวิจัย ด้วยทฤษฎี และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ตลอดจนข้อมูลจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับข้อมูลด้านทุติยภูมิ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก(In – depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้ในเรื่องมาตรการป้องกัน เศรษฐกิจข้ามชาติ และการค้ายาเสพติด จำนวนทั้งสิ้น ๑๒ คน ได้ผลสรุป ดังนี้

๑. รูปแบบความร่วมมือและผลกระทบของมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด

พบว่าในปัจจุบันการบริหารจัดการความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดส่วนใหญ่ยังมีรูปแบบความร่วมมือในลักษณะการประสานงานเป็นช่วงๆ (Intermittent Coordination) หรือมีการจัดตั้งเป็นคณะทำงานชั่วคราว (Temporary Task Force) ซึ่งเป็นการประสานความร่วมมือแบบไม่ถาวร ทำให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลกันยังอยู่ในขอบเขตที่จำกัด ส่งผลให้มาตรการป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดความร่วมมือและขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ขาดการประสานงาน เชื่อมโยง แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อกัน

๒. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติ และการบังคับใช้กฎหมายที่มีผลกระทบทางเศรษฐกิจ

พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติ และการบังคับใช้กฎหมายที่มีผลกระทบทางเศรษฐกิจ ดังนี้

๒.๑ ปัญหาด้านความร่วมมือและการดำเนินการ

การป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติในปัจจุบัน พบว่าเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมีลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการบูรณาการความร่วมมือและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ทำให้ขาดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อกัน

๒.๒ ปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมาย

สามารถแบ่งได้เป็น ๒ กรณี คือ

๒.๒.๑ ปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมายที่เกิดจากเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย

พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายตามมาตรการป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อีกทั้งเจ้าหน้าที่ที่มีบางรายมีการปล่อยปะละเลย ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดความรู้ความเข้าใจในการนำมาตรการต่างๆ ทางกฎหมายที่มีอยู่มาใช้และมีการใช้ดุลพินิจเป็นไปอย่างไม่มีเที่ยงธรรม

๒.๒.๒ ปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมายที่เกิดจากมาตรการทางกฎหมาย

พบว่า กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน มิได้ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของปัญหาและยังมีความซ้ำซ้อนของแผนงานในการบังคับใช้กฎหมายระหว่างหน่วยงานต่างๆ อีกทั้งระบบงานยุติธรรมก็ยังมีขั้นตอนการดำเนินงานที่มากจนเกินไป ก่อให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน

๓. แนวทางการแก้ปัญหาคำเนินการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ

พบว่า ปัญหาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติดนั้นเป็นปัญหาระยะยาว ควรที่จะให้มีการปรับปรุงรูปแบบความร่วมมือให้มีลักษณะเป็นโครงสร้างเครือข่าย (Network Structures) ที่มีการเชื่อมโยงหน่วยงานและองค์กรต่างๆ อย่างหลากหลาย มีการประสาน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติในระยะยาว เพื่อให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือในการดำเนินการตามกฎหมาย

รวมทั้งลดช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมายระหว่างหน่วยงาน โดยจะต้องมีการจัดทำเป็นแผนระดับชาติ เพื่อให้สอดคล้องตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในด้านความมั่นคง ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักที่ใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยจัดทำเป็นแผนแม่บทด้านการแก้ไขปัญหาค้าขาย ป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ เพื่อเป็นกรอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างเป็นเอกภาพ มีการกำหนดมาตรการต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหามีการส่งเสริมมาตรการเชิงรุก จัดให้มีการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ให้สามารถดำเนินงานในลักษณะองค์รวมแบบบูรณาการ โครงสร้างเครือข่าย (Network Structures) และให้มีการสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอที่จะสามารถให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะทำให้ไม่ก่อให้เกิดปัญหาการทุจริตต่อหน้าที่

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องแนวทางการแก้ปัญหาค้าขายและการป้องกันการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติในเรื่องยาเสพติด พบว่าปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการป้องกันการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติและการบังคับใช้กฎหมายที่มีผลกระทบทางเศรษฐกิจ มีทั้งปัญหาในด้านการบังคับใช้กฎหมาย ปัญหาความร่วมมือและการดำเนินการ ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางในการแก้ปัญหาค้าขายและการป้องกันการป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเชิงกฎหมาย

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรจะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงและเพิ่มเติมกฎหมายต่างๆ ดังนี้ คือ

๑.๑ บทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ ควรกำหนดให้หน้าที่ในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเป็นหน้าที่หลักและควรกำหนดให้ชัดเจนยิ่งขึ้นถึงรูปแบบของการประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายในลักษณะ โครงสร้างเครือข่าย (Network Structures)

๑.๒ กำหนดให้หน้าที่ในการรวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติเป็นหน้าที่หลักหน้าที่หนึ่งของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันการป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ

๑.๓ บทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ ควรให้มีสภาพบังคับเกิดขึ้นในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการข่าว เพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยง ปิดกั้นข่าวสารระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย

๑.๔ จัดให้มีการสำรวจปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องและกระบวนการ ยุติธรรมที่ล่าช้าหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว

๒. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรจะต้องมีการกำหนดนโยบายเรื่องกระบวนการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับองค์การอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ ดังนี้ คือ

๒.๑ ควรจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาการป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติเป็นแผนระดับชาติ เพื่อให้สอดคล้องตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในด้านความมั่นคง ให้เป็นแผนแม่บทหลักที่ใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ และเป็นกรอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการดำเนินงานให้เกิดการบูรณาการในลักษณะ โครงสร้างเครือข่าย (Network Structures) ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ

๒.๒ ควรกำหนดมาตรการต่างๆ ให้ชัดเจนว่าหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายใด จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบหลักสำหรับงานด้านต่างๆ ในการแก้ไขปัญหา นั้น เนื่องจากองค์การอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติมีการดำเนินกิจกรรมที่ผิดต่อกฎหมายหลายอย่าง ซึ่งล้วนเข้าไปอยู่ในความเกี่ยวข้องหรืออยู่ในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายหลายหน่วยงาน ซึ่งบางส่วนอาจมีการทับซ้อนขอบเขตอำนาจหน้าที่ระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายอยู่บ้าง

๒.๓ ให้การสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอที่จะสามารถให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่ก่อให้เกิดการทุจริตต่อหน้าที่

๓. ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรจะต้องมีเสนอแนวทางปฏิบัติเพื่อให้การแก้ไขปัญหาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนี้ คือ

๓.๑ จัดทำแผนพัฒนาศักยภาพบุคลากรเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นระบบให้สามารถดำเนินงานในลักษณะองค์รวมแบบบูรณาการแบบ โครงสร้างเครือข่าย (Network Structures) และมีการจัดการฝึกอบรมให้กับบุคลากรเพื่อพัฒนาศักยภาพ เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติอยู่เสมอ

๓.๒ ควรพัฒนาระบบการสื่อสารระหว่างหน่วยงาน เช่น การจัดประชุมร่วมกัน ในทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดรูปแบบภายในของแต่ละหน่วยงานในการเตรียมความพร้อมในการประสานความร่วมมือลักษณะ โครงสร้างเครือข่าย (Network Structures) และร่วมปรึกษาหารือถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพได้

๓.๓ มีการจัดสรรงบประมาณรองรับอย่างพอเพียงและเหมาะสม เช่น เรื่อง ค่าตอบแทน และอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานให้กับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

๓.๔ เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐมีการแถลงข่าวการจับกุมผู้ค้ายาเสพติดและยึดยาเสพติด ไม่ควรให้สัมภาษณ์ถึงมูลค่าของยาเสพติดและจำนวนทรัพย์สินที่ยึดได้ อันจะเป็นการลดการกระตุ้นให้ประชาชนที่ได้รับรู้ข่าวสารหันมาร่วมขบวนการค้ายาเสพติดได้

๓.๕ ต้องพยายามปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงาน โดยเน้นให้ทุกคนมุ่งความสำเร็จของงานเป็นหลัก ต่างหน่วยงานควรจะมีการทำงานร่วมกัน ลดขอบเขตบทบาทของหน่วยงานลง มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ช่วยกันคิดช่วยกันทำ เพื่อผลักดันการทำงานแบบบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้การป้องกันมีประสิทธิภาพสูงสุด

๔. ข้อเสนอแนะด้านวิชาการ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรจะต้องมีการกำหนดแนวทางในการศึกษาวิจัยเรื่อง มาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติกรณีการค้ายาเสพติดในครั้งต่อไป ดังนี้ คือ

๔.๑ ควรศึกษาการทำวิจัยมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติกรณีการค้ายาเสพติดทุกๆ ๓ - ๕ ปี เพื่อให้ได้ข้อมูลการวิจัยที่ทันสมัยและทำให้มีการศึกษาค้นคว้าที่สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน

๔.๒ ควรศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการทำงานป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติกรณียาเสพติดกับกรณีอาชญากรรมประเภทอื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีอันจะนำมาปรับปรุงมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติกรณียาเสพติด

๔.๓ เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ได้มีการเก็บข้อมูลด้านทฤษฎีผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้ในระดับผู้บังคับบัญชา ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจกำหนดให้มีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In – depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้ในระดับผู้ปฏิบัติเพื่อค้นหาคำตอบในลักษณะที่แตกต่างไปจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

ปกรณัม มณีปกรณัม, พ.ต.อ.. อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน
จำกัด เอ็ม.ที.เพรส, ๒๕๕๓.

ประเทือง ธนิยผล. อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๖, กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง
, ๒๕๕๒.

วีระพงษ์ บุญโยภาส และ สุพัตรา แผนวิจิต. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ. พิมพ์ครั้งที่ ๗, กรุงเทพฯ
: นิติธรรม, ๒๕๕๗.

ศิริรัตน์ แอดสกุล. ความรู้เบื้องต้นทางสังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๕, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๐.

สมศักดิ์ เอี่ยมพลับใหญ่. การชักประเด็นข้อเท็จจริงคดีอาเสพติด เล่ม ๒. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์บัณฑิตอักษร, ๒๕๕๕.

_____ . แ่งคิด – มุมมอง การอุทธรณ์คดีอาเสพติด ภาคปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์บัณฑิตอักษร, ๒๕๖๐.

สุจิต ปัญญาพฤกษ์. คดีอาเสพติด. พิมพ์ครั้งที่ ๓, กรุงเทพฯ : บริษัท กรุงสยาม พับลิชชิ่ง จำกัด,
๒๕๖๐.

สุเทพ สุวีรางกูร. ปัญหาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๑, กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๕๑.

สุภางค์ จันทวานิช. ทฤษฎีสังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๗, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

สำนักกฎหมาย, สำนักงาน ป.ป.ส., กระทรวงยุติธรรม. รวมกฎหมายอาเสพติด พร้อมด้วย
กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้อง. พิมพ์ครั้งที่ ๑๔, กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน
จำกัดบางกอกบลิ๊อค, ๒๕๕๘.

สำนักยุทธศาสตร์, สำนักงาน ป.ป.ส., กระทรวงยุติธรรม. รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและ
แก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐. ๒๕๖๑.

เสริน ปุณณะหิตานนท์. การกระทำผิดในสังคม : สังคมวิทยาอาชญากรรมและพฤติกรรมเบี่ยงเบน.
พิมพ์ครั้งที่ ๓, กรุงเทพฯ : บริษัทแอคทีฟ พรินท์, ๒๕๕๘.

อัจฉริยา ชูตินันท์. อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๓, กรุงเทพฯ : วิญญูชน, ๒๕๖๑.

อุทัย อาทิวะ. ทฤษฎีอาชญาวิทยากับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน
จำกัด วิ.เจ.พรินติ้ง, ๒๕๖๐.

อุนิษา เลิศโตมรสกุล. อาชญากรรมและอาชญาวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๑.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

พรภณ พงษ์เพชร. “ความร่วมมือในการป้องกันปัญหายาเสพติดระหว่างองค์กรภาครัฐและองค์กร
ภาคเอกชน ศึกษาเฉพาะศูนย์อำนวยการประสานงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
ภาคเยาวชน (ศอ.ปส.ย.)”. วิทยานิพนธ์สาขาบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๒.

พิชารอ ธิติเลิศเดชา. “ลักษณะการทำความผิดฐานมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ :
ศึกษาพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม
ข้ามชาติ พ.ศ.๒๕๕๖”. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, สาขากฎหมายอาญา,
คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๖.

ลำดวน ไพโรจน์กุล. “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานในหน้าที่ปราบปรามยาเสพติดของ
เจ้าหน้าที่ ป.ป.ส.”. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารงานยุติธรรม)
คณะสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๖.

เอกวิจน์ กมลเทพา. “กระบวนการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติใน
ประเทศไทย”. วิทยานิพนธ์สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

พงษ์ศักดิ์ เชื้อสมบุญ, พล.ต.ต. และ ขงยุทธ ชัยสวัสดิ์, พ.ต.อ.. “การรวบรวมพยานหลักฐานในคดียาเสพติด”. ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๕.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ข่าวกรองแห่งชาติ, สำนัก. “หน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ”. (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก : <https://www.nia.go.th/nia/content/showsubdetail.asp?fdcode=4111212135111211&dsc=+%CB%B9%E9%D2%B7%D5%E8%A4%C7%D2%C1%C3%D1%BA%BC%D4%B4%AA%CD%BA+%2F+%E2%A4%C3%A7%CA%C3%E9%D2%A7&ifmid=0010004201010003%2F470904%2D00001>, ๒๕๖๑.

ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน, สำนักงาน. “อำนาจหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.amlo.go.th/index.php/th/about/2016-04-19-14-12-03>, ๒๕๖๑.

สอบสวนคดีพิเศษ, กรม. “ภารกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.dsi.go.th/news?content=T0000011>, ๒๕๖๑.

คมกฤษ คุลยพิทักษ์. “ปัญหาการดำเนินคดีองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.cpct.go.th/articles/42216928/ปัญหาการดำเนินคดีองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในประเทศไทย.html>, ๒๕๖๑.

ภาษาต่างประเทศ

Books

Sutherland, Edwin H.. White Collar Crime. New York : The Dryden Press. 1949.

Wainwright, Tom. Narco Nomics : How To Run A Drug Cartel. London : Ebury Press. 2016.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	พลตำรวจตรี พรชัย เจริญวงศ์
วัน เดือน ปีเกิด	๓ พฤษภาคม ๒๕๐๕
การศึกษา	ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จาก โรงเรียนเตรียมทหาร (รุ่นที่ ๒๒) ระดับปริญญาตรี รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต(ตร.) จาก โรงเรียนนายร้อยตำรวจ (รุ่นที่ ๓๘) ระดับปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จาก สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า รศ.๑๑)
ประวัติการทำงานโดยย่อ	ดำรงตำแหน่ง รอง ผบก.ปส.๒ บช.ปส. ปี พ.ศ.๒๕๕๑ ดำรงตำแหน่ง รอง ผบก.ปส.๓ บช.ปส. ปี พ.ศ.๒๕๕๒ ดำรงตำแหน่ง ผบก.ปส.๔ บช.ปส. ปี พ.ศ.๒๕๕๖ ดำรงตำแหน่ง ผบก.ปส.๓ บช.ปส. ปี พ.ศ.๒๕๕๗ ดำรงตำแหน่ง รอง ผบช.ปส. ปี พ.ศ.๒๕๕๘
ตำแหน่งปัจจุบัน	รอง ผบช.ส.

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา การเศรษฐกิจ

เรื่อง มาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณีการค้ายาเสพติด
ของประเทศไทย

ผู้วิจัย พลตำรวจตรี พรชัย เจริญวงศ์ หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 60

ตำแหน่ง รองผู้บัญชาการตำรวจสันติบาล

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันปัญหาด้านยาเสพติดเป็นปัญหาระดับชาติที่ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิต ความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน ความสงบสุขของประชาชน รวมทั้งเป็นภัยต่อความมั่นคงของ ประเทศ การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้หมดไปถือเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ยากเพราะการค้า ยาเสพติดได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบจากการค้ายาเสพติดภายในประเทศพัฒนาไปสู่อาชญากรรมทาง เศรษฐกิจข้ามชาติ การเชื่อมต่อเส้นทางระหว่างประเทศและการเปิดเสรีการค้า ทำให้การเคลื่อนย้าย สิ่งผิดกฎหมายทำได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะการลักลอบค้ายาเสพติด ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ อาชญากรรมข้ามชาติแพร่สะพัดไปทั่วโลก

ผู้วิจัยเห็นควรดำเนินการปรับปรุงแนวทางรูปแบบการทำงานในการดำเนินการป้องกัน อาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด เพื่อลดปริมาณการก่ออาชญากรรมทาง เศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากสภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของ การวิจัยดังต่อไปนี้

- ศึกษารูปแบบความร่วมมือและผลกระทบของมาตรการป้องกันอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติดของประเทศไทย
- วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติและ การบังคับใช้กฎหมายที่มีผลกระทบทางเศรษฐกิจ
- เพื่อเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจข้ามชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “มาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ : ศึกษาเฉพาะกรณี การค้ายาเสพติดของประเทศไทย” โดยมุ่งศึกษามาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้อง ในการป้องกันการการค้ายาเสพติดข้ามชาติ และความร่วมมือภายในประเทศของไทยในการป้องกันการ การค้ายาเสพติดข้ามชาติ ตลอดจนความร่วมมือระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาเสพติด

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาและวิจัยนั้น ผู้ศึกษาจะใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการเก็บข้อมูล โดย 1. ข้อมูลด้านทฤษฎี โดยอาศัยการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ วิจัย ตำบทยกฎหมาย และสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ตลอดจนข้อมูลจากเว็บไซต์ ที่เกี่ยวข้อง มาตรการป้องกัน เศรษฐกิจข้ามชาติ และการค้ายาเสพติด โดยสืบค้นข้อมูลจากแหล่งข้อมูลทั้ง ภายในประเทศไทยและต่างประเทศ 2. ข้อมูลด้านปฐมภูมิ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้ในเรื่องมาตรการป้องกัน เศรษฐกิจข้ามชาติ และการค้ายา เสพติด จำนวนทั้งสิ้น 12 คน 3. การวิเคราะห์ข้อมูล (Content Analysis) โดยการนำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 และ 2 มาทำการวิเคราะห์เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ผลของการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติในเรื่อง ยาเสพติด ได้ผลสรุป ดังนี้

1. รูปแบบความร่วมมือและผลกระทบของมาตรการป้องกันอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด

พบว่าในปัจจุบันการบริหารจัดการความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติส่วนใหญ่ยังมีรูปแบบความ ร่วมมือในลักษณะการประสานงานเป็นช่วงๆ (Intermittent Coordination) หรือมีการจัดตั้งเป็น คณะทำงานชั่วคราว (Temporary Task Force) ซึ่งเป็นการประสานความร่วมมือแบบไม่ถาวร ทำให้ การแลกเปลี่ยนข้อมูลกันยังอยู่ในขอบเขตที่จำกัด ส่งผลให้มาตรการป้องกันอาชญากรรมการค้า ยาเสพติดข้ามชาติเป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดความร่วมมือและขาดความไว้วางใจซึ่งกันและ กัน ขาดการประสานงาน เชื่อมโยง แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อกัน

2. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติและการ บังคับใช้กฎหมายที่มีผลกระทบทางเศรษฐกิจ ดังนี้

2.1 ปัญหาด้านความร่วมมือและการดำเนินการ

การป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติในปัจจุบัน พบว่าเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องยังมีลักษณะต่างคนต่างทำ ขาดการบูรณาการความร่วมมือและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

ทำให้ขาดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อกัน

2.2 ปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมาย

2.2.1 ปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมายที่เกิดจากเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายพบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายตามมาตรการป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อีกทั้งเจ้าหน้าที่ที่มีบางรายมีการปล่อยปะละเลย ขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดความรู้ความเข้าใจในการนำมาตรการต่างๆ ทางกฎหมายที่มีอยู่มาใช้และมีการใช้ดุลพินิจเป็นไปอย่างไม่เที่ยงธรรม

2.2.2 ปัญหาด้านการบังคับใช้กฎหมายที่เกิดจากมาตรการทางกฎหมาย

พบว่า กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบัน มิได้ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของปัญหาและยังมีความซ้ำซ้อนของแผนงานในการบังคับใช้กฎหมายระหว่างหน่วยงานต่างๆ อีกทั้งระบบงานยุติธรรมก็ยังมีขั้นตอนการดำเนินงานที่มากจนเกินไปก่อให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน

3. แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติ

พบว่า ปัญหาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติดนั้นเป็นปัญหาระยะยาว ควรที่จะให้มีการปรับปรุงรูปแบบความร่วมมือให้มีลักษณะเป็นโครงสร้างเครือข่าย (Network Structures) ที่มีการเชื่อมโยงหน่วยงานและองค์กรต่างๆ อย่างหลากหลาย มีการประสาน แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติในระยะยาว เพื่อให้เกิดการบูรณาการความร่วมมือในการดำเนินการตามกฎหมายรวมทั้งลดช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมายระหว่างหน่วยงาน โดยจะต้องมีการจัดทำเป็นแผนระดับชาติ เพื่อให้สอดคล้องตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในด้านความมั่นคง ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักที่ใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยจัดทำเป็นแผนแม่บทด้านการแก้ไขปัญหาค้ายาเสพติดป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ เพื่อเป็นกรอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างเป็นเอกภาพ มีการกำหนดมาตรการต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหามีการส่งเสริมมาตรการเชิงรุก จัดให้มีการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ให้สามารถดำเนินงานในลักษณะองค์รวมแบบบูรณาการ โครงสร้างเครือข่าย (Network Structures) และให้มีการสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอที่จะสามารถให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะทำให้ไม่ก่อให้เกิดปัญหาการทุจริตต่อหน้าที่

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องแนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติในเรื่องยาเสพติด พบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมข้ามชาติและ

การบังคับใช้กฎหมายที่มีผลกระทบทางเศรษฐกิจ ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับแนวทางในการแก้ปัญหาการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงกฎหมาย

1.1 บทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ ควรกำหนดให้หน้าที่ในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นหน้าที่หลักและควรกำหนดให้ชัดเจนยิ่งขึ้นถึงรูปแบบของการประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายในลักษณะ โครงสร้างเครือข่าย (Network Structures)

1.2 กำหนดให้หน้าที่ในการรวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์กรอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติเป็นหน้าที่หลักหน้าที่หนึ่งของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายเพื่อ งานป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ

1.3 บทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติ ควรให้มีสภาพบังคับเกิดขึ้นในการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการข่าว เพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยง ปิดกั้นข่าวสารระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย

1.4 จัดให้มีการสำรวจปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องและกระบวนการยุติธรรมที่ล่าช้าหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 กำหนดจัดทำแผนการแก้ไขปัญหาการป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติเป็นแผนระดับชาติ เพื่อให้สอดคล้องตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในด้านความมั่นคง ให้เป็นแผนแม่บทหลักที่ใช้ในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ และเป็นกรอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการดำเนินงานให้เกิดการบูรณาการในลักษณะ โครงสร้างเครือข่าย (Network Structures) ให้เป็นไปอย่างเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ

2.2 องค์กรอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติมีการดำเนินกิจกรรมที่ผิดต่อกฎหมายหลายอย่าง ซึ่งล้วนเข้าไปอยู่ในความเกี่ยวข้องหรืออยู่ในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายหลายหน่วยงาน ซึ่งบางส่วนอาจมีการทับซ้อนขอบเขตอำนาจหน้าที่ระหว่างหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายอยู่บ้าง จึงควรกำหนดมาตรการต่างๆ ให้ชัดเจนว่าหน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมายใดจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบหลักสำหรับงานด้านต่างๆ ในการแก้ปัญหานั้น

2.3 กำหนดให้มีกระบวนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นระบบให้สามารถดำเนินงานในลักษณะองค์กรรวมแบบบูรณาการแบบโครงสร้างเครือข่าย (Network Structures)

2.4 ให้มีการสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอที่จะสามารถให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่ก่อให้เกิดการทุจริตต่อหน้าที่

3. ข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติ

3.1 ควรมีการจัดประชุมร่วมกันในทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดรูปแบบภายในของแต่ละหน่วยงานในการเตรียมความพร้อมในการประสานความร่วมมือลักษณะโครงสร้างเครือข่าย (Network Structures) และร่วมปรึกษาหารือถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติในกรณีการค้ายาเสพติด เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพได้

3.2 ควรมีการจัดการฝึกอบรมให้กับบุคลากรเพื่อพัฒนาศักยภาพ เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันอาชญากรรมการค้ายาเสพติดข้ามชาติอยู่เสมอ

3.3 มีการจัดสรรงบประมาณ ค่าตอบแทน และอุปกรณ์ในการปฏิบัติงานให้กับหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

3.4 เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐมีการแถลงข่าวการจับกุมผู้ค้ายาเสพติดและยึดยาเสพติดไม่ควรให้สัมภาษณ์ถึงมูลค่าของยาเสพติดและจำนวนทรัพย์สินที่ยึดได้ อันจะเป็นการลดการกระตุ้นให้ประชาชนที่ได้รับความเสียหายมาร่วมขบวนการค้ายาเสพติดได้

3.5 ต้องพยายามปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงาน โดยเน้นให้ทุกคนมุ่งความสำเร็จของงานเป็นหลัก ต่างหน่วยงานควรจะมีการทำงานร่วมกัน ลดขอบเขตบทบาทของหน่วยงานลง มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ช่วยกันคิดช่วยกันทำ เพื่อผลักดันการทำงานแบบบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้การป้องกันมีประสิทธิภาพสูงสุด

4. ข้อเสนอแนะด้านวิชาการ

4.1 ควรศึกษาการทำวิจัยมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติกรณีการค้ายาเสพติดทุกๆ 3 - 5 ปี เพื่อให้ได้ข้อมูลการวิจัยที่ทันสมัยและทำให้มีการศึกษาค้นคว้าที่สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน

4.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการทำงานป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติกรณียาเสพติดกับกรณีอาชญากรรมประเภทอื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีอันจะนำมาปรับปรุงมาตรการป้องกันอาชญากรรมทางเศรษฐกิจข้ามชาติกรณียาเสพติด

4.3 เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ได้มีการเก็บข้อมูลด้านปฐมภูมิโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้ในระดับผู้บังคับบัญชา ในการวิจัยครั้งต่อไปอาจกำหนดให้มีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลที่มีองค์ความรู้ในระดับผู้ปฏิบัติเพื่อค้นหาคำตอบในลักษณะที่แตกต่างไปจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้